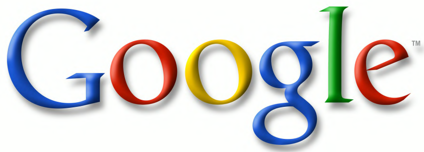
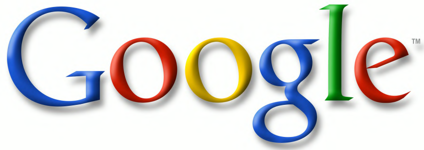

VINTERBLOMMOR

FÖR

1834.

Bought of
Henry W. Longfellow.
Prof. in Harv. Univ.

4 Nov., 1835.

BOSTON

VINTERBLOMMOR

FÖR

1834.

VINTERBLOMMOR

FÖR

1834.

SAMLADE

AF

G. H. Mellin.

Hos Bokhandlaren W. Lundequist.

STOCKHOLM.

TRYCKTE HOS N. H. THOMSON.

1833.

REGISTER.

MAGDEBURGS BELÀGRING 1631.

UR POEMET

GUSTAF ADOLPH I TYSKLAND.

Gustaf vid Odern stod, och sitt blödande hufvud ur oket
Lyfte Germanien ren. Dock Tilly, som nu var allena
Kejsarens arm, sen blindt han låtit beröfva sig Friedland,
Tilly, som, rik på år, var rikare än på bedrifter,
Lagrar och ärr, ej pröfvat ännu den Nordiska Hjelten.
Men nu träder han fram vid Elben, och häpnande spänner
All Europen dit sin blick. Det gäller ej endast,

V

VINTERBLOMMOR

FÖR

1834.

VINTERBLOMMOR

FÖR

1834.

SAMLADE

AF

G. H. Mellin.

Hos Bokhandlaren W. Lundequist.

STOCKHOLM.

TRYCKTE HOS N. H. THOMSON.

1833.

REGISTER.

Högt basunande kom från Tilly ett bud med de orden:
"Staden sig lemne åt Kejsarns nåd. Intagen med svärdsegg,
Blir hon ett brinnande bål, det största, som kättare straffat." —
"Säg din herre, att svar från vallarna endast han vänte." —
Så af Falkenberg och Christian, sänd till dem båda,
Vistes han af. Med fröjd bifölls det af Rådet och Folket.

Knappt det förnams af Tilly, så gaf han en vink, och det syntes,
Såsom om himmelens sky med alla dess blixtar och thordön
Stigit till jorden ner. Blott eld man såg der och rökmoln,
Hörde der skräll på skräll, all nejden skälfde och genljöd.
Hvinande flögo de vingade klot: än foro de rakt fram,
Stötta mot muren med dån; än stego de upp i en båge

Sväfvande, såsom man ser en glada på hvilande vingar
Väga sig öfver en gård, der mödrar med pipande ungar
Brösta sig stolt mot hvarann. Med ögonen vända åt högden
Och med klagande *röst*, församla de kring sig de späda
Undan den hotandes fall: som ett fall är dess hastiga sänkning.
Så i staden med skräck såg folket de kommande kulor,
Mot det blåa i skyn svart skymtande, böja sin fart ner.
Svart var en del, glödröd en mängd, lik månen, som uppgår.
Desse bevakades främst, att ej de måtte i husen
Lägra sig in. Ty fingo de lönskt mordbrännande gäster
Stanna i skygd af ett röste, ett bjelklag: plötsligt en rökstod
Reste sig upp åt skyn, och elden ur fönstren, der glaset
Klingande sprang, utgöt sig i tungor, lika ett lejons,

Medan det slickar sitt rof. Snart lågorna höljde om huset:
Bjelkarne störtade ner, och öfver gatorna flögo,
Bränder, som eldutspyende drakar, hotande fjerran.

Än mer ondt likväl de furier gjorde, dem konsten,
Den förstöringskonst, som med punkter, och linjer och ziffror,
Manar, besvärjande, ut från dödens rike dess fasor,
In i metallen förtrollat, och stängt i de slungade glober.
Under sin flygt de gömma sig tyst, så lönska, som grymma;
Tills de genom ett tak nedstörtat sig, eller en folkhop
Nått på ett hvimlande torg. Då springa de fram ur sin håla,
Rasa, och kasta omkring sig ben och armar och hufvun.

Midt i staden ett hus upphöjde sig öfver de flesta.

Från sin mellersta rad af fönster, sköt det åt torget
Fram en altan, som, prydd med blomster i sirliga krukor,
Glänste och doftade vidt omkring. Der syntes ej sällan
Wolfram, så i sin växt ansenlig, som genom sitt höga
Embete; en af dem, som valts att staden regera,
Bland de fyra den främste. Der njöt han aftonens hvila,
Nöjd att sig helsad se af högre och lägre med vördnad.
Äfven hans maka, som satt der oftast jemte den stolte,
Bland de liljor, der lyste, hon sjelf en lilja i oskuld,
Vann och förtjente beröm, som aldrig hon sökte, som hellre
Hon försakat, fördold, så ofta hon kunde, i skuggan.
Nu för fåfängan ej var tid, att i fönstren sig visa,
Eller att skåda dit upp. Dock, der hon stod på altanen

Blickande efter sin man, som, bland flygande
dödar, till rådsaln
Skyndade, fäste hon än i sin ångest beundrande
ögon.

"Kommer ej Hämnaren ren? O! syns ej hans
frälsande fana?
Ack! jag känner, att snart min själ behöfver
förlossning."
Knappt hon det sagt, då en knall, kringdun-
drande, skakade huset,
Fönstren sprungo, och dörrarne upp ur låsen sig
bröto;
Stolarne flyttade sig, och vaggan begynte sig
röra.
Ilande dit, med händren i högden, som ville
hon taket
Hindra att falla på barnet, hon fann det slum-
rande ostördt.
Dock i sin egen famn omhägna det vill hon i
döden,
Väntande den med lugn, då en bomb ånyo der
ofvan
Ramlar, och ger i sitt språng ett dån, som fäl-
le ett torn ner.

Hvalfvet ej brast likväl, men taket försvann i ett dammoln.
Allt var stilla igen. Med en tacksam suck till Försynen
Lade hon ned sitt barn, som fortfor sött i sitt slummer.
Dock det vaknade nu; och hon tog det åter på armen
Med den känsla, som när det nyfödt lades hos henne.
Såsom en mor blott ser, hon såg på dess ögon, der himlen
Speglade sig i all sin renhet, såg på dess kinders
Skära, af sömnen förnyade glans. Paradisiska äpplen
Fägnade Eva ej mer, då hon än ej rört det förbudna.
Nu den jollrande mun, och nu de smekande händer
Kysste hon. Fäst vid sitt barn med syn och tanke och känsla,
Salig af kärlek, förgat hon en stund all fasa derute.

För den lilla förgat hon äfven de öfriga tvenne

Älsklingar, fast ock för dem sitt lif uppoffra hon velat:
Om det ett offer må kallas; ty blott i de späda hon lefde.
Sjelf blott mor, hon älskade ock i sin make nu mera
Endast de käras far. Nyss hade de trenne med bäfvan
Hängt sig vid modren fast. Nu såg hon dem åter, i sorglös
Oskuld, leka med lam och herdar och palmer och änglar
Vid ett Bethlehem, af vax skönt bildadt, till julskänk.
Men dem lockade snart till altanens öppnade glasdörr
Blommornas prakt, och en dufva, som, snöhvit sjelf, med de röda
Fötternas tripp och färgernas spel på den nickande halsen,
Hjertligt fägnade dem, der hon gick längs kanten af gallret.
Skrämd, då de kommo och ropte af fröjd, hon flydde åt högden.
Glänsande skönt bland kulornas regn på den himmelska vägen,

Hon betraktades än af de små, som velat med henne
Flyga dit upp: då modren dem såg och sprang till altanen,
Blek, som en bild. Som Niobes bild, hon stod der och sträckte
Öfver dem båda sin famn emot den kommande döden,
Utan sans att fly, om än det hinna hon kunnat.
Der hon den väntade, kom dock ej döden. Nära till henne
Surrade kulan förbi, men öfver huset sin båge
Böjde en bomb, föll ner på gallret och brast; och det syntes
Endast en blodig fläck af altanen och modren och barnen.

Wolfram emellertid i rådsaln satt med en hemlig
Oro, snart dock blandad med harm, som förströdde hans aning.
Honom, förut enrådande, nu förtröt att sig bortskymd

Finna af Christians stol i Rådet, och. äfven i staden
Under det Svenska befäl nedsatt till ett lydande redskap.
Ej tillstädes var Hertigen: fritt utgöt sig hans hjerta.
"Främlingar trängt sig hit och behandla oss alla som slafvar.
Ingen lag mer gäller, blott krigets rätt, som är endast
Magtens bud. Försvara oss lofva de. Snart skall det spörjas,
Hur det försvaret sker. Förstörd ren, innan hon vinnes,
Staden till slut eröfrarens hämnd skall röna med fasa,
Plånad af jorden ut. Förbarmande känner ej Tilly.
Enda försvaret är, att i tid hon ger sig, med vilkor,
Som betrygga dess rätt i riket, dess tro och dess lagar."
Sade och såg der stå ett bud, som darrande läppar
Öppnade, sjelf förskräckt af den fasa, det skulle förkunna.

Wolfram, stum en minut, utropade, efter en iskall
Rysning, resande sig med högt uppglödande kinder,
Såsom skulle han glad triumferat öfver sin ofärd:
"Sen J, så går det er alla till slut: så staden försvaras."

Rodnande uppstod Schmidt; dock straxt besinnande teg han.
Den olycklige nu han förlät, hvad nyss den af högmod
Svällande, endast sig sjelf hänseende, ej han förlåtit.
Tyst upplöste sig Rådet, och hem till sin sorgliga boning
Wolfram gick, att der först känna, hur hårdt han var slagen.
Der först brast ur hans ögon en tår, då i vaggan den ensam
Blifna han såg. För sig sjelf smålog den lilla åt fönstret,
Med en dylik, skönt uppklarnande, innerlig glädje,

Som då hon kände igen i dess högtidsklädnad sin moder,
Sedan ett ögonblick hon undrat på henne med häpnad.
Äfven nu hon kände igen, i det himmelska skenet,
Modren, som kom att än välsigna den späda, hon lemnat,
Innan hon höjde sin flygt med de två, nu vordne som englar.
Wolfram åt fönstret såg, han äfven, men såg der blott dagen.
Om hit strålar en glimt af saliga andar från himlens
Öppnade port, så skönjes den blott af en själ, som i renhet
Liknar ett barn, och bär hos sig sjelf af himlen en spegel.

"Ler du? och jag eländige gråter! Nej, jag vill hämnas,"
Sade han, tröstad att se af beklagande fyllas sitt förmak;
Tröstad än mer, att dem igen beklaga och varna.

Älskad förut, och värd att vara det, medan i staden
Han den främste sig fann, för alla ett stöd och en tillflykt,
Rörde han nu i sin sorg all mängden, och böjde dess sinnen
Från det manliga mod till en feg och knotande misstro.
Vid hvar kula, som kom, det mumlades högt mot de Svenska,
Af hans vigiande bud. Dock stodo de häpna och tysta,
Syntes blott Falkenberg. Han for med en ridande skara,
Natt och dag kring staden, att allt anordna, bevaka,
Styra och öfverse. Der bjuder han ämbarna flyga
Hand från hand, och de högt uppspringande rörliga brunnar
Gjuta sitt regn på seglen, som, vidt utbredda för husen,
Stå mot lågornas ström, en fräsande dam, — och de stanna.
Här åt borgersmän i gevär han nickar sitt bifall,

Visande sjelf, hur blixt på blixt man lossar i
striden.
Konstnärn sjelf blir krigare. Mod gör gossen
till kämpe.
Mången på takets kam, mer snabb än strålen af
vattnet,
Flög, och med händerna där nedstötte det tän-
dande eldklot.
Mången en rullande bomb i sin famn tog fatt, och i floden
Kastade, innan den hann fullborda sitt mordiska
uppsåt.

— — — — — — — — — —

Väntande stod i en sal på slottet i Dresden en
gulblå
Krigsman: dit med ett bref af Svearnes Konung
han sändes.
Nyss från sin jagt kom Johan och trött sig sat-
te på soffan,
Smekte sin käraste hund och tömde den skum-
mande bägarn;
Der han sedan förnöjd beság, i en penning, på
bottnen
Glänsande, Gustafs bild och ropte: "Du starke,
du ädle!

Löne dig härarnes Gud!" Och en tår af hans ögon i bägarn
Tillrade ner. "Hvi kunne vi ej, som Förstarne fordom,
Mötas med hjerta och hand och klinga som bröder tillsammans?
Skall jag ej en gång dricka med dig det befriade Tysklands,
Jemte ditt Manhems, skål. Ett hem för männer, i sanning!"

"Prins!" med de ord kom Arnheim in, "den Svenske gesandten
Hotar, att utan svar till sin Konung vända tillbaka,
Om han ej svaras nu, sen länge han bidat förgäfves.
Fore han svarslös bort, så vore väl redan i detta
Ett tillräckligt svar. Dock vet jag, att icke Ers Höghet
Vill med Konungen mer, än med Kejsaren, bryta i otid."

Prinsen med oro reste sig upp och gående talte:

"Endast en våg i mitt land och öfver Elben en
brygga
Hjelten begär. Det lilla likväl kan mycket be-
tyda:
Rår man om vägen och bron, så rår man om
landet och floden.
Dock till hans ädelmod förtror jag mig. Jemte
hans lycka,
Växer det, högre än den. Han gör i stort, hvad
de fordne
Riddare gjorde i smått, till värn för hvad heligt
och rätt är."

A. "Lyckan! min Prins! hon står på ett hjul.
Men kunde ock Gustaf
Fästa det; bure han än ett trollsvärd, sådant de
de Göther
Fordom haft, som klöfve i tu så murar som
männer;
Ginge han fram med seger på seger, härefter
som hittills,
Ända till Wien: dess värre för er! Hvad band
är på honom,
Om han Ferdinands magt förkrossar, att icke
hans egen

Än mer tryckande blir? Hans dygd? Ja, dygden! hon målas
Sittande stadig och skön på en kub; men kuben har sidor,
Flera än två, och låter sig vända. Blott ytan bevaras,
Kan den afviga *sidan bli* rät, och den understa öfverst.
Ställ er på egen grund emellan de stridande begge,
(Sachsen har styrka dertill): på vakt mot främmande våldsmagt,
Såsom mot inhemsk. Låt mellertid den beställsamma Göthen
Trötta med strid på strid det öfvermodiga Habsburg.
Men *när* Örnens vingar och klor nog klippta dig synas,
Innan Lejonet blir för farligt, (hjelparen ofta
Stjelper till slut): då träd, min Prins, med sparade krafter,
Såsom en medlare fram, och lyft dig öfver dem båda."

J. "Håll med de smädande ord om den ådle,
och skona mitt hjerta:
Nog att du snår mitt förstånd i det spindelnätet,
din statskonst!
Du år Minister: jag tror på dig, sjelf endast en
Förste,
Bland mitt folk den förste att stå för det rätta
och sanna.
Men der rätt och sannt ej mer få betyda, der
icke
Ens bokstäfverna mer, de christliga, gamla, för
hvar man
Fattliga, få behålla sin halt, förbytta mot chif-
frer,
Der må du råda för mig. Tag pennan och sva-
ra åt Gustaf:
Skrif hvad du rättast tror för mitt land, för
kyrkan och riket!"

Medan ministern skref, såg Prinsen på kartan
och sade:
"Vägen omkring mitt gebit är väl längre, och
landet af Tilly
Allt till min gräns år förödt, och hans skansar
bloda väl gången

Öfver Elben der nere. Men Götha Lejonet springer
Öfver strömmar så lätt som fält. — Det arma, beträngda,
Kämpande Magdeburg! — Om Gustaf ej hunne det rädda!
Jag *förskräcks*, att *tänka* derpå. En tiger är Tilly —
Vänta ännu! — Ej lemnar mig ro en röst i mitt hjerta.''

A. "Hjertat, min nådige Prins! har ingen röst i ett statsråd.
Tilly för Magdeburg är en tiger, sade Ers Höghet.
Vet, att tigerns natur är den, att lemna en redan
Fångad hind, för att störta sig fram på en hjort, som i vägen
Ställer sig. Redan på er misstänksamt Kejsaren aktar,
Mån likväl att bevara en vän, sen kriget i Böhmen
Honom så nyttig. Men Tilly, jag vet det, har fått hans befallning,

Att, vid det första ni rörs för staden, med hela sin häremagt
Gjuta sig öfver ert land, och af sorgespelet vid Mühlberg
En förnyelse ge."

J. "Det har du ej sagt mig tillförne:
Det bestämmer mig. — Ja, jag förenar mig genast med Gustaf.
Griper till vapen i dag." —

A. "Och blir af honom en skugga,
Blir ett verktyg blott, en vasall åt en främmande Konung!
Hvad! ni offrar ert blod, ert land, för att låta Germanien
Under ett Göthiskt ok, ur det Österrikiska, falla?"

J. "Ja, en främmande är han i Tyskland." — Prinsen åt våggen
Såg vid de orden upp. Der sutto de Sachsiska Förstars

Bilder i rad, ibland dem främst den Konglige Henrik.
"Ser du med varnande ögon på mig, du store, som riket
Lyfte igen, sjelfständigt och fritt, ur främmande våldsmäns
Nesligt burna förtryck. Väl, Arnheim, låna mig pennan!"

Prinsen satte sig ned, att under det vägrande svaret
Teckna sitt namn. Ren stod der ett *J*, då han tyckte det skrifvet
Icke med bläck, men blod. Med förskräckelse släppte han pennan,
Reste sig upp och såg med en ny förfäran åt väggens
Taflor, mött af en blick från Moritz. Ej nog med den blickens
Lefvande, talande kraft: han tyckte, att bilden sig rörde,
Steg ur ramen ned och nalkades honom, med fingret
Lyft åt det förstliga svärd, der låg; gick sedan åt dörren,

Vinkade der och försvann. Förbleknad ropade
Försten:
"Drömmer jag? Såg jag en syn?" — Det gifves
ock vakande drömmar!
Tanken skapar sig sjelf till en syn! Inbillnin-
gen diktar.
Men det var mening deri. Till blod förvandla-
des bläcket.
Ja, med ett penndrag blott utgjuter sig öfver
en verldsdel
En oändelig ström af blod. — Han viste åt
svärdet.
Svärdet är icke så grymt, så mordiskt vapen,
som pennan:
Endast det drages i tid. Nu, ville han säga,
är tiden,
Ja, en dylik tid, som den, i hvilken han träd-
de
Hämnande fram. Ej blott är faran för kyrkan
och riket
Nu den samma, som då, men ock räddnings-
medlet det samma.
Sachsen nu ock i sin hand det har. Förunder-
ligt träffar
All ting in. En vän af Carl, en gunstling af
honom

Moritz varit förut. Allt sen upproret i Böhmen,
Är jag Ferdinands vän. Hvad Frankrike då var för Tyskland,
Sverige är nu och mer. Då äfven gällde det närmast
Magdeburg. Du vill, o Moritz, den älskade staden
Rädda ännu en gång. I fall en gemenskap är möjlig
Mellan andarnes verld och vår, så var det din egen
Ande jag såg. — Lik godt! din färgade bild är på väggen.
Men du lefver hos mig, i min själ. Ej endast ditt minne
Talande står för mig; ej blott ditt stora exempel
Visar mig väg: inom mitt bröst jag känner din anda."

"Värdes mig höra med lugn," Ministern sade, i hjertat
Häpen, ehuru han log. "Se! just på exemplet af Moritz

Har jag grundat det råd, jag vågat bjuda Era
Höghet.
Från det blinda förbund, som gett Smalkalden
ett föga
Lysande namn, han drog sig, ehur Protestantisk
i hjertat,
Undan i tid; och stod, då de dårligt ifrande
Förstar
Föllo, af Kejsaren sjelf upplyft till välde och
höghet.
Sedan sprängde han först den hemliga minan
mot honom.
Kanske skulle, i fall han ej bortryckts, Romerska
kronan,
Hvilken Fredrik den vise, ej vis i detta, förvägrat,
Kommit igen, som den bort, som den bör, till
de Sachsiska Förstar.
Tiden, min Prins, sig rör i stora och hvälfvande
vågor,
Som upplyfta den sänkta, och sänka den lyfta,
och vräka,
Spillra vid spillra omkring. Så länge förhäfver
sig Habsburg,
Att det faller till slut. Europa det fordrar och
Tyskland.

Henriks älskade namn, Ottonernes härliga minnen
Fästa å nyo dess hopp, dess tröst vid det Sachsiska Huset.
Såsom Moritz vann churhatten, så kan den förbytas
För er son, om icke för er, till en kejserlig krona."

Johan förnam ej ett ord af det listiga, smickrande talet,
Djupt i tankar försänkt. Men Moritz, — från honom en stråle
Hade i Johans själ frambragt så synen som känslan, —
Moritz vid Arnheims tal sig kände förvirrad och slagen,
Rodnande öfver den list, hvarmed han smygt sig till rofvet
Efter sin frände. Han såg i sin tanke den ädla martyren,
Sådan han fördes af Carl i triumph, att skådas i bojor,
Ort från ort, i sitt fall dock mer beundrad än segrarn.

Honom om tillgift bad han ännu i sitt hjerta, som dubbelt
Kände sig straffadt nu, oaktadt den ära, i döden
Följde hans namn. Han såg med harm sin slingrande statskonst
Härmas förvändt till ett fall, kan hända, för Sachsen, för Tyskland.
Lik en förmörkad måne han stod; men klarnade åter
Af den himmelska glans, hvarmed en sällare ande
Nalkades honom och böd sin hand till evig försoning.
Johan Fredrik det var, med segerkronan, som Herren
Lofvat åt den, vid sin tro står fast, trots verlden och döden.
Öfver den ädle, som nu från Norden kommit med segren,
Sanning och frihet till värn, och öfver det öde, som Tilly
Magdeburg beredde, de två samtalade sedan,
Blickande än på Försten och än på Ministern med oro.

Ingendera dem såg, men Prinsen hvälfde i tanken
Allt hvad i Sachsen, der först Evangelii ljus i sin renhet
Tändes igen, för dess framgång skett: hur Fredrik den vise
Först gaf sanningen hägn; hur hon sedan frälstes af Johan,
Den ståndaktige, samt hans son, den i lidandet store;
Huru af Moritz sjelf, till slut, hon bragtes i trygghet.

Arnheim kände sig qvald, som en oren ande af ljuset,
Utan att ana likväl, hvad sällskap honom betryckte,
Medan han fortfor så: "För att Moritz likna i statskonst,
Måste ni ock, som han, ej akta att synas förråda
Trosförvandterna, ja, tron sjelf, så framt det behöfdes.
Oss emellan, min Prins, hvad är tron för regenter? Ett statshjul.

Hela det Lutherska larm ej mera betydt, än ett skolgräl,
Om ej regenterne funnit deri det skönaste medel,
Att befästa sin magt, då de plundrade kyrkor och kloster."

"Gå!" utropade Prinsen med harm. "Det heliga ämnet
Känner jag bättre, än du. I statsvärf, icke i trosmål,
Vill jag låna ditt råd. Jag ser dig åter i morgon
Tidigt. Emellertid betänke vi svaret åt Gustaf."

— — — — — — — — — —

Allt i de Svenskas läger var tyst. Den nattliga hvilan,
Helgad af bön och sång och troget vårdade pligter,
Är i ett christeligt hus ej sötare. Gustaf allena
Hade för Magdeburg ej ro. Det stod för hans tanke

Höljdt af aska och blod, och ropte på honom med ångest.
"Nej," utbrister han; "nej, jag mägtar ej längre förbida.
Såsom i Brandenburg, så skall jag i Sachsen med svärdet
Bana mig väg." Han såg ur sitt tält åt tornen i Potsdam,
Såg af dagen en glimt på den guldbevingade hanen,
Kallade till sig Horn och befallte ett skyndande uppbrott.

Horn med förundran och fröjd fann Oxenstjerna, från Preussen
Anländ nyss, och gaf sin vän om sakernas ställning
Allt det nödiga ljus. "Kom, följ mig," yttrade Axel,
"Följ mig till Gustaf." Han togs af honom med öppnade armar,
Fast ej väntad, emot. "Förlåt, min Konung, jag kommer,
Före den dag du befallt, hit förd af en manande oro;

Liksom en röst i mitt inre mig sagt: "För tapper, för ädel,
Gustaf en hejdande vän nu, mer än nånsin, behöfver.
Löper ej Vasas blod i hans ådror? Det brinnande blodet!
Gå, han är van att tåla af dig en kylande sanning."
Så af din Farfar sjelf jag tyckte mig höra en hviskning.
Nu, din befallning till Horn, min Kung! Betänk den å nyo.
Om du Johans gebit emot hans vilja beträder,
Gör du en tvcksam vän till en afgjord fiende. Sachsen
Ej, som Brandenburg, kan blott med hotelser kufvas,
Medan Tilly här står, så när, att räcka det handen.
Kastar det sig i Kejsarens våld, så drabbar dig ensam
All hans samlade magt. Han föraktar förbundet i Leipzig
Redan nu: än mer, om det öfvergifves af Sachsen.

Tro mig, bida en tid, och Johan skall söka din vänskap.
Genom de halfva och vacklande steg, med hvilka, af Arnheims
List förledd, han tror upplyfta sig öfver det ena
Såsom det andra *partit*, han faller emellan dem båda.
Innan han vet, ett krossande slag af Ferdinands misstro
Träffar den dubble; och då, min Konung, ser du densamme,
Som nu tvekar att låna dig blott en väg och en brygga,
Hela sitt land och sitt hof förtro dig med böner och tårar."

"Kylande, såsom du sjelf har sagt, är i sanning din vishet,
Kylande hjerta och själ. En iskall hand i min varma
Lägger du, Statsman blott, då det gäller att menniska vara,
Gäller att rädda en mängd oskyldiga, lidande likar,

Rädda ett ädelt folk, som strider för Gud och
sin frihet.
Mod och kärlek! utan de två, hvad vore väl
mannen?
Ve, den beräknande konst, som förlamar det bä-
sta hos menskan!"
Ropade hjelten och vände sig bort med gnistran-
de ögon.

"Om min köld dig ej kylt, så vore du redan
förbrunnen *),"
Svarade Kanslern. Konungen teg. Nu öfver sin
panna
Höll han sin hand, en stund besinnande, vände
sig sedan
Till den vise igen och vänligt leende sa-
de:
"Axel! likväl jag måste dig tåla, jag måste dig
älska,
Som min gode ande, som vän af din Konung,
och än mer
Vän af ditt fädernesland. Välan! Sten Bjelke
till Dresden

*) En verklig utlåtelse af A. Oxenstjerna, ehu-
ru vid ett annat tillfälle.

Flyge och pröfve, om han förmår mer verka, än Chemnitz.
Men för Gud ansvare en dag, så Johan, som Georg,
Om hon ett offer blir, den sköna, berömliga staden."

"Falkenberg är der; ej dit en kejserlig stiger,
Medan han på murarna står, och dessa ej fallit,"
Yttrade Horn; och lugn begaf sig Kungen till hvila.

— — — — — — — — — —

Tilly emellertid höll krigsråd. "Hören, J tappre!
Gustaf vid Potsdam står. Om Johan, såsom jag fruktar,
Öppnar för honom en väg i sitt land; så torde den djerfve
Öfverraska mig här. Ej detta är stället att visa,
Hvilken af oss ej mer skall oöfvervinnelig heta.
Antingen bryte vi upp i afton, eller i morgon

Våge en storm. Hvad sägen J, Höfdingar?"
Stumme de stodo,
Blickande snedt på hvarann. Ej någon öppning i muren
Vunnits ännu med allt hvad der smattrade, smällde och skälfde.

Plötsligt af Pappenheim utropades: "Sen J, hur lyckan
Nu oss bereder en väg. Det tornet ramlar på stunden:
Svigtande ren, det står ej emot emot de kulor, som komma."
Straxt ett förfärligt dån, som skakade skogen och marken,
Hördes ifrån det ramlande torn. Dock icke i grafven
Föll det och blef en bro för fienden, såsom han väntat.
Sträckt långs muren, förhöjde det blott den vådliga branten.

"Dock," skrek hjelten igen och lyftade armen åt högden,
Medan de två i kors på hans panna sig tecknande svärden,

Som vid hans födelse ren bebådat den väldiga krigarn,
Sedan försvunna och synliga blott vid stundande blodbad,
Viste sig, rodnande högt. "Dock skole vi upp, om det gällde
Himmelens eld emot. Ja, sutte det Lutherska nästet
Bundet vid stjernorna än, eröfra det skole vi, Tilly.
Neustads nyss förskansade högd med mina Walloner
Stormar jag, sjelf den främste." — "Och jag," skrek Adolph af Holstein,
"Pröfve de vårn, som stå vid Kräckport." — "Tornet der borta
Oss bedrog med sitt fall; dock frestas jag," yttrade Mansfeld,
"Till att mäta dess bredd." Nu sågo de alla på Tilly.

Tyst begrundande stod han ännu och vägde beslutet,
Då en kullstjelpt bild af Madonna, begrafven i gruset

Af ett gammalt kapell vid den lund, i hvilken de samlats,
Fäste hans mörknande blick, och väckte hans påfviska ifver
Öfver det snöda och fräcka förakt af den heliga bilden.
Sträxt en annan syn tilldrog sig allas förundran:
Under bilden ett par i mörkret glänsande ögon
Syntes: och lik en tiger i färg, i skepnad, i uppsyn,
Blott ej i storlek, sprang der fram en lurande vildkatt,
Som från menniskor skild i skogen närde sin mordlust.
Upp i ett skuggrikt träd, som midt i ruinerna växte,
Såg han med viftande svans och klef dit, smygande varsamt.
Der bland löfven en mor låg gömd med rufvande vingar
Öfver fem ofjädrade små. Hon märkte ej faran,
Innan hon kände hans klo. Ej straxt dock dödde den arma:

Alla de små hon såg förut af den lekande mördarn
Kastas, en blödande boll, och sjelf i dem alla hon dödde.

"Se! ett tecken oss ger den mägtiga himmelens Drottning,"
Ropade Tilly. "Hon sjelf till storms oss manar och anför.
Fordom tillbedd här, sitt namn den eviga Jungfrun
Lånte åt Magdeburg, som blomstrande stod i dess hägnad.
Nu föraktad, begär hon hämd och lofvar oss seger."

"Generalissima sjelf i den heliga striden, af Kejsarn
Helsad så, en vink hon ger oss, äfven om sättet
Att eröfra vårt mål," utropade Adolph af Holstein,
Hemligt leende dock, en half protestant i sitt hjerta.
"Se! det listigt smygande djur hon oss sändt till en förbild.

Sedan med låtsad flykt vi staden söft i en dödssömn,
Öfverraske vi den, likt fågeln, vi sågo här gripen."

Bifall vann den fintliges råd af de öfriga alla,
Äfven af Tilly, hvars blick uppglödgades under de askgrå,
Hängande ögonbryn. Bakom den dystre en ande
Stod, mer dyster än han, lik skuggan, som längs med en bergsvägg
Stiger, då solen sänks, allt högre vid sidan af vandrarn.
Alba i Tilly igen upplefva, har Inqvisitionen
Sett med triumph, och autodafér af hans segrar sig väntar.
Alba det tecknet gaf, som den dårade höll för Marias.
Nu till Philip han flög med fröjd och bådade seger,
Sedan han hört af sin hjelte de ord: "Ja, tydligen talar

Här den gudomliga sjelf. Hvad öde hon staden bereder,
Viste hon oss i det bo, der ungarne blödde med modren.
Så i den syndiga staden min hämd för den himmelska Jungfrun
Barnet i vaggan ej mer, än den gamle, som rör den, förskone!"
Sade och böd upplyfta och rena den heliga bilden.

Sedan bars den med ståt till hans tält. Högtidligen gingo
Prester och munkar förut med spiror och fanor och vaxljus.
Rökelse göts i hvirflande moln, och Ave Maria
Skallade upp till skyn. Omgifven af Prinsar och Grefvar,
Krönte han sjelf det präktiga tåg; och hären i häpen
Andakt stod, och såg den seger förkunnande bilden:
Harmsen, då straxt derpå befalltes det låtsade aftåg.

— — — — — — — — — —

— — — — — — — — — —

Såsom när åskan en natt har väckt allt folket i staden,
Sen med blixt på blixt, som smälta ihop till ett eldhaf,
Sen med knall på knall, som ej bergen hinna besvara,
Hon dem hållit ett par förskräckliga timmar i väntan,
Att vid nästa sekund af de synen förblindande viggar
Se antändas sitt tak och känna sig träffade sjelfva,
Hon dock stannar till slut och svagt blott mullrar på afstånd:
Så de belägrandes verk blef tyst. Kanonerna tego,
Kulorna hveno ej mer, ej bomberne. Redo till aftåg
Fienden syntes; och ned från vallarna, der de arbetat
Dag och natt med spade och murslef, borgarne stego,

Glade, att få i sitt hem hos barn och maka sig hvila,
Som de i veckan ej fått. "Det är Sabbatsafton! O, hvilken
Sabbat för oss, för vår frälsade stad! Med hvad glädje i morgon
Mötas vi alle, att Gud i hans hus lofsjunga och prisa!"
Så, när de skildes, hvarann lyckönskade unga och gamla.

Äfven Hertigen gick med lugnadt hjerta från vallen,
Glad åt det dristiga råd, han gett de trogna och tappra,
Hvilkas betryck och nöd nu öfverståndna han trodde.
Ljuft med det hoppet han sjönk i den länge lediga bädden.
Nära det rum, der han sof, var en sal, der fordom af Moritz
Hängdes de vapen, han bar, då, från stadens fiende plötsligt
Vorden dess vän och beskyddare, Burggrefsstolen derinne,

Stolt att det fria och manliga folk tillhöra, han
intog.
Nu en vakt, som der stod, förskräcktes: han
trodde sig höra
Klirrande svärd mot svärd och dån af en fallan-
de rustning.
Hertigen sjelf att väcka han gick: ty han min-
des den sägen,
Att vid en faras hot de rostiga vapnen sig rör-
de.

— — — — — — — — — —

Falkenberg en minut ej sofvit. Det svagare
Neustadt,
Der, ur en graf, hvars vatten sig nedsänkt mer
än till hälften,
Ställets sluttande höjd af fienden kunde besti-
gas,
Ville han sjelf bevaka, och står på vallen och
lyssnar.
Endast vädrens gny han hör, och ser i det dju-
pa,
Ej af månen, ej af en stjerna, fördelade mörk-
ret,
Rörliga bloss en mängd, som i fiendens läger
ett uppbrott

Hvimlande röja, och bort allt mer förlora sig synas.
Så af ett aftågs sken de belägrade skulle bedåras.
Nu han ärnar också de öfriga fästen besöka,
Då en gäll trumpet bebådar en kejserlig härold.
Åt det nattliga bud förundrad, far han till rådsaln,
Följd af en ridande tropp, som, vald af de trognaste kämpar,
Dag och natt var beredd att flyga med Hjelten kring staden.
Budets förmildrade ton och de lockande vilkor af Tilly
Hör han med köld och styrks i den tron, att flykten är verklig,
Ja, att det hastar med den, att den väntade Hämnaren nalkas.

Wolfram, som sjelf det listiga råd, att den vaksamma Svensken
Draga från Neustadt hit, uppfunnit och fienden meddelt,

Yrkar, i fredens namn, med flit mångordig, på bifall.
Midt i hans tal likväl affärdades budet med afslag.

Under tiden en tropp af Walloner i nattliga mörkret
Smygt sig krypande fram och stigit i grafven vid Neustadt.
Vattnét till medjan dem når och omkring de vadande sqvalpar.
Vakten ej hör det, med vin af Wolframs tjenare insöfd.
Pålarne hindra ej mer; stormstegarna stå, och till målet
Nalkas de klättrande ren, då "wer-da?" af den vaknade väktarn
Ljuder emot dem. De stanna, och allt är tyst. I sin slummer
Faller den druckne igen, för att mer i tiden ej vakna.
Främst, som han lofvat, dit upp, med en kejserlig fana i handen,
Svänger sig Pappenheim och ropar: "Seger, Maria!"

Upp i hans lyckliga spår sig tränga Wallonerne alla.
Så, när en stormil hotar ett skepp, och der ljuder det ordet
"Refva!" är man vid man på ögonblicket i tågen.

Falkenberg, fördröjd af förrädiska frågor i rådsaln,
Nu får höra en röst, som, vaknad i närmaste boning,
Sjunger en psalm af Luther, bestämd för Sabbatens morgon.
"Helgen är inne: från verldsliga värf, som ej yrkas af nöden,
Skiljom oss!" säger han, brytande af, och hastar ur salen.

Knappt på sin häst, som, ej mindre än han otålig, derute
Stampat och rifvit opp mull och spetsat sitt öra och gnäggat,
Sitter han, innan han hör ett larmskott, hör det från Neustadt.
Ilande far, som en blixt, den brune och vädrar ett svärdslag,

Stolt att främst få flyga med Hjelten, följd af de andras
Täflande mod i galopp. Mot stenarna dåna och blixtra
Hofvarnes slag. Deraf blott vet man, att fötter, ej vingar
Bära de skenande. Än en minut, och de äro i Neustadt.
Redan en gata han finner besatt af en kejserlig förtropp.
Den med en mördande skur han helsar. Hvad kulorna sparat,
Hugger och trampar han ner, sig störtande öfver de häpna.
Nu om ett hörn han sig vänder och ser en starkare skara
Vänta på afstånd. Äfven, att den nedsabla, han ilar,
Lyftande högt sin arm med det blixtrande, blodiga svärdet.
Honom lika i med och åthörd följde hans kämpar.
Ingen märkte, hvad lömskt försåt förrädare lagt der,
Genom en kedja af jern, som öfver gatan sig sträckte.

Ren med triumph, från sin luftiga högd, på det stående fotfolk
Blicka de ned och måtta sitt hugg, då plötsligt i kedjan
Stupande, man öfver häst, och häst öfver man sig vältra.

Falkenberg likväl, hvars hingst det mötande hindret
Skönjde i tid och öfver det tog ett språng i en båge,
Midt ibland fienden kom, som öfver de fallna sig störtar.
Svängande om sitt väldiga svärd, en skänk af hans Konung,
Tränger han sig allt djupare in i fientliga troppen,
Tills han åt sidan bryter sig ut och flyr, men är sårad.

Templen sig öppnade ren och fylldes af tidiga skarer.
Redan sjöngs der den Eviges lof, som låter ur töcknen
Åter sin sol gå upp, och säger åt stormen: var stilla.

Ty i det lugnande hopp, hvarmed det lagt sig
till hvila,
Vaknade folket, och morgonens text triumphe-
rande lydde:
''Såsom en fågel, då snaran blir lös, så äre vi
frälste
Genom din hjelp, o Herre, som jord och him-
mel har skapat *).''
Bäst af en gråhårsman i närmaste kyrka de or-
den
Fördes så ut, att lik den befriade fågeln, åt
himmeln
Upp man tyckte sig lyft med de saligas tack-
samma glädje:
Hördes derute ett sorl af klagande röster, som
ropte:
''Fienden — ve oss! — är här.'' En stum för-
skräckelse isar
Prest och församling. En ryslig minut det syn-
tes, som kyrkan
Till en konstsal, full af marmorbilder, förvand-
lats.

---

*) Ps. 124: 7. Det var den verkliga texten för dagens tidiga Gudstjenst.

Samma minut, i blodig gestalt, den sårade hjelten
Släpar sig midt i församlingen fram. I den tynande handen
Håller han svärdet ännu och säger: "Ormar har staden
Närt i sin egen barm, förrädare sitta i rådet.
Dock försvaren er än, J redlige. Hämnaren kommer.
Hören! i dag" — är han här: så ville han säga; men ordet,
Det i en döendes mun profetiska, dödde med honom,
Ej att besannas bestämdt. Dock togs det af rösten derofvan
Upp från hans bleknade läpp. — "Han är här, den hjelten, som hjelpa
Skall, dertill skickad af Gud. Och kommer han ej till vårt bistånd,
Kommer dock Herren sjelf till dem, som på honom i nöden
Sätta sin tröst och ej i sitt eget bemödande tröttna.

Skyndom oss alla till strids med Gud för fädernestaden,
Unge och gamle. Till strids inviger oss här i sitt tempel
Herren Zebaoth sjelf. Och vore det endast till döden:
Bättre är falla i strid, med svärdet i handen, än hemma
Slagtas på egen tröskel och se misshandlas de sina.
Sådant öde bereds åt de folk, som besegras af Tilly.
Hela vår stad till ett brinnande bål han lofvat åt Påfven.
Dö åtminstone må vi förut, om ej segra vi kunna.
Men förlorom ej hoppet ännu. O, kommen, i Guds namn
Kommen: jag sjelf, fast grånad, skall följa er. Kan jag ej strida,
Skall jag bedja för er, som nu jag beder: "O, Herre!
Fräls oss, strid för oss du! Förbarma dig öfver oss, Fader!"

Lyftande öfver sitt bröst de sammanfogade händer,
Bad den gamle, med ögonen sänkta; och sedan han bedit,
Såg han åt himmelen upp med tröst, och begynte: "Vår Gud är
Oss en väldig borg." Uppstående, stämde i sången
Hela församlingen in, och sjungande gick hon ur kyrkan,
Sjungande grep hon till vapnen, och sjöng, då hon fienden mötte.
Förd af sin endast med andans svärd beväpnade herde,
Hoppas hon nå i hans spår ett fäderneslând, som är evigt,
Om hon ej mägtar det jordiska mer försvara och rädda.

Vittne härtill och glad, att känna igen i den gamle
Braun, honom kär som en far, nu först den förbleknade hjeltens
Ande sin flygt upphöjde och njöt sin saliga frihet.

Striden emellertid brann fort vid hörnet, der kedjan
Ryttarne fällt, som, med hugg anfallne, dock reste sig åter
Blödande: många likväl, med dödens färg i sin uppsyn,
Sönko tillbaka igen. De öfriga stodo så faste,
Nu till fots, som förut till häst pilsnabbe de varit.
Arm sig höjde mot arm, och klang gaf klinga mot klinga.
Redan tröttna begynte de få, och veko tillbaka,
Vända likväl mot fienden än och huggande framåt.

Plötsligen öppnas en port; och från sidan öfver de stolta,
Om sin seger och stadens besittning vissa, Walloner
Störtar sig fram en tropp, i hvars spets en man, som ett lejon
Oemotståndelig, kom, med två unglejon i följe.

Schmidt, som i rådet satt och var främst af de borgliga stridsmän,
Hade ur templet, då der han såg den döende hjelten,
Skyndat sig ut, med en handfull kämpar, som växte på gatan,
Genom det ropet: "Schmidt oss anför!" ökad och eldad.

Falkenberg härvid, ehuru af etherns åt höjden
Dragande ström hänförd, sin flygt dock sänkte tillbaka.
Varm ännu för sitt kall och sin Konung, grep han med ifver
Efter sitt svärd. Förgäfves! Dock Schmidt af hans anda en ledning
Får, och bevisar sig nu en höfding, ej endast en kämpe.
Se! hur en Pappenheim han segern rycker ur händren.

Dagen, som ren framstrålade klar, för folket i fönstren,
Viste en syn, der moln af rök än fasorna skymde,

Ån dem förhöjde, då, blodig och blek, emellan
dess hvirflar,
Här en stupad rad, och der en stupande syntes.
Nu den skara jemväl, som Braun anförde från
templet,
Hvimlade fram från ett hörn, och längs den
sluttande gatan
Hotade fiendens rygg, som frälste sig genom en
tvärgränd.
Snabb var hans bäfvande flykt. Åt muren drifven tillbaka,
Mätte han ren i tanken sitt fall från vallen i
grafven.

Tilly, som fattat det hopp af Wolframs löften, att staden
Vunnes med ens, af nattligt försåt öfverrumplad, nu stridens
Växande lågor förnam, och befallte att stormen
begynna.
Mansfeld, all sin kraft anspännande, sträfvar åt
Heidecks
Ramlade torn. Förgäfves! — Med lik blott fyller han grafven.

Mången lefvande ock med de döda från slippriga branten
Halkade ner. Ej bättre det lyckas för Adolph vid Kräckport.
Slagen tillbaka från två försök, han det tredje befaller;
Men hans kämpar stå orörliga: ingen ett hopplöst
Offer vill bli. "Jag sjelf vill," ropar han, "visa er vägen."
Få blott följa likväl. För stolt att vända tillbaka,
Klänger han fort och ser derofvan sin fiende Christian
Hånfullt le. I blindt raseri mot honom han rusar,
Såsom en sårad björn åt det träd, dit jägaren flydde.
Men som denne der står, med spjutet beredt till ett dödshugg,
Så med sitt svärd står Christian färdig att möta den djerfve.
Dock ej hindrar han sjelf och förbjuder de andra att hindra
Prinsen, att nå bröstvärnet och der framträda till envig.

Enskildt hat till hvarann de buro vid hofvet i Werthheim,
Genom Julias höga behag och strålande skönhet
Söndrade. Ej den ena dock mer än den andra var lycklig.
Hennes hjerta och hand åt en Svensk *), åt en af Germaniens
Hämnare, den hon ej skådat ännu, bestämdes af äran.
Häpen derofvan, häpen dernere, såg man de båda
Prinsarne börja en strid, som vandrande riddare fordom.
Redan med ögon och svärd de hota och nalkas och mötas,
Åskmoln likt, som stöta ihop: då en kula från fältet
Kommer förflugen och surrande rör vid Christians refben.

Sårad förut, ehuru han sjelf ej kände till såret,

*) Johan Banér, som i sitt andra gifte hade Prinsessan Elisabeth Juliana till Löwenstein.

Vacklar han, fäller sitt svärd och, räckande handen åt Adolph,
Säger: "En fåfäng tvist i den stora och heliga striden
Blande vi dårligt. Ditt hat till mig förlåter jag gerna,
Icke din otro, icke ditt brott mot riket och kyrkan."

"Brott," föll Adolph in, "du sjelf är brottslig mot Kejsarn,
Brottslig mot riket, då här till en fremmande magt du dig sällat.
Dock ej stridom med ord, sen icke med svärd vi det kunne.
Du är sårad och jag din fånge. Tiga oss egnar."

"Ej min fånge: den väg, du kom, du stige tillbaka,"
Svarade Christian och böd sitt folk, att Prinsen, som ensam
Blott till en enskild strid uppstigit, lemna sin frihet.
Tvekande Adolph stod, då portarne öppnas till staden.

Pappenheim, då han såg Wallonerna fly, och den stora
Mägtiga skaran, som Schmidt anförde, nalkas åt muren,
Vände ifrån dess högd åt gatan kanonernas mord-gap.
Nu det olyckliga folk dess egna vapen förkrossa.
Radtals falla de ned. Dock framåt tåga de tappre
Efter sin hjelte ännu, då hans tinning träffas af döden.
Allt är förloradt med honom. I flykt förvandlar sig striden,
Fåfängt en stund fördröjd af två så tappra, som sköna
Söner af Braun, den ena en bild af den andra. Ur templet
Hade de följt med Schmidt och följde med honom till himlen,
Värde att falla som han. En samfält kula dem fällde.
Samfält allt för dem varit: i vaggan de legat tillsammans,
Stapplat de första steg ur modersfamnen på en gång.

Arm vid arm genom skolan, och dän in i verlden de vandrat.
Ingen sorg eller glädje de känt, som gemensam ej varit.
Lika i dygd och förtjenst, dem en lika belöning bereddes.
Schmidts två döttrar, som nyss med sin bön dem följde till striden,
Voro de englar, som hvar sin palm för dem höllo vid målet.
Ej en förgängelig palm, och ej på jorden var målet.
Döende räckte de än en broderlig hand åt hvarandra,
Sälle att ej åtskiljas i döden mer än i lifvet.

Begge de rymliga gator, der nyss det hvimlade ändlöst
Af de två framträngande skaror, nu visa blott döda
Eller döende qvar. En sväfvar der dock, som är oskadd.
Braun med ett Skriftens ord hugsvalar här en med döden

Kämpande, der en förblödd, som än uppvaknar till plågor.
Under det väntar han sjelf, hvar stund, att en kula skall komma,
För att äfven hans hufvud till Schmidts nedlägga i stoftet.
Dock för de lidande än behöfver han lefva, och skyndar
In i staden, att vård om dem begära af rådet.

Nu af Pappenheim i triumph stadsportarne öppnas,
Neustadts först, och de öfriga sen, för strömmande skaror,
Så i gestalt som i drägt mångskiftande, Bayrar, Tyroler,
Ungrar i svart, Kroater i blodröd drägt, med en uppsyn,
Lik den ulfs och den björns, som dem lånt sin håriga prydnad.

"Gån," så Tilly dem böd, blodtörstig och drucken af högmod,
"Plundren och mörden och brännen. Ej hus, ej folk skall förskonas.

Blifve der qvar blott aska och ben! Uppproriskt och kätterskt,
Det hårdnackade folk skall straffas, till varning för sekler."

Liksom af jägarn ett gnällande band släpps in i en djurgård,
Der med förskräckelse fly de till offer lemnade rådjur,
Löpande än på fältet, med fart af den vingade pilen,
Än bland buskar sig gömmande ner, med darrande lemmar;
Så kring staden spridde sig nu de plundrande skaror.
Allt dess eget folk från torg och gator försvunnit.
Äfven ur fönstren sig drog hvart ansigte undan de ögon,
Som dit blängde med mord- och roflust. Portar och dörrar
Stängdes förgäfves: in der rusade rytande vilddjur.
Ren då de kommo, af sablarna blod på trösklarna stänktes:

Efter dem strömmade blod på trapporna. Funno de intet
Öfrigt i huset mer att plundra, att mörda, att skända,
Tände de eld derpå och gingo att sköfla ett annat.

Wolframs hus var det första. För sent den skyddande vakten
Kom, och förtviflad att se sitt brotts oväntade utgång,
Brast han i bannor ut, och, sjelf nedhuggen på gatan,
Låg han, af dem, åt hvilka han sålt sig, trampad i stoftet.

Icke de brottsliga blott den ofärd drabbar, med hvilken
Länder och städer och folk hemsökas af himlens i tiden
Varnande slag, en kommande doms beredande förbud.
Vittne till Wolframs fall, och sjelf förföljd af hans bödlar,
Led hans dotter än mer. Hon ensam, jemte den lilla,

Som, då de andra sin mor från altanen följde
åt himlen,
Oskadd låg i sin vagga, ännu af huset var öf-
rig.
Femtonårig, och lik den heliga jungfrun i him-
melsk
Fägring och oskuld, bar hon den späda på ar-
men och flydde.
Gud och hans heliga hus åtminstone måste de
akta,
Tänkte hon, ilade dit och lyfte, vid altaret knä-
böjd,
Barnet på händerna upp, som ett offer, åt him-
melen ämnadt.
Då i den främst förföljandes ögon lyste det guld-
kors,
Som på sitt bröst hon bar, till minne af löftet
åt Herren,
Nyss vid det altar beseglad, dit nu till honom
hon flydde.
Plundrarens hand hon kände sig när, och tryck-
te till barmen,
Stark af förtviflan, den lilla så fast, att hans
finger förgäfves
Trängdes att skilja dem åt. Då lyfte barbaren
sin högra,

Spjutbeväpnade band och bårade genom dem
begge.
Såsom en *engel* står vid en dödssäng, sväfvade
modren
Öfver det döende par och slöt i sitt sköte de
frälsta,
Jemte de tvenne förut förlossade; nu *till* sin
uppflygt
Färdiga, likt luftskeppet, hvars band vid jorden
blir afklippt.

Om det glänsande rof med mördaren tvista de
andra.
Sedan blir altarets skrud emellan dem sliten och
skiftad.
Äfven en inväfd bild i guld af den döende Chri-
stus
Stycka de, lika i blick och gestalt de bödlar,
som målarn
Visar oss kastande lott vid hans kors. Ej mer
hvad gudomligt,
Än hvad menskligt är, de helgerånande ak-
ta.
Sjelfva de dödas boningar, likt hyener, de plun-
dra

Allt hvad förvandladt der för de lefvande jorden vill gömma,
Moderligt huld, rifs upp och vräks för ögon och fötter.

Midt i en trädgård stod afsides en boning för sommarn.
Äfven i rummen var grönt. Långs väggen och in genom fönstren
Slingrade sig en ked af doftande blommor och murgrön.
Skönare dock var den vår, der andades helsa och glädje
Hos två systrar, som allt omkring sig gåfvo sin egen
Oskulds ljufva behag. Man tyckte sig känna derinne
Liksom doft eller glans af saliga gäster från himlen,
Som de fromma besökt, då de sofvo, eller vid bönen.
Så i morgons de två dem älskande bröder det kände,
När de trädde dit in, att dän till templet dem följa.

Schmidt, för hvars hjerta i dem upplefde den saknade modren,
Böd, då till strids han gick, dem skynda tillbaka i skygden
Af det bland lummiga träd förborgade, ensliga huset.

Öfver det höga staket blott löfverk syntes; och ingen
Plundrare lockades dit. Dock lyddes åt jemmern i staden
Systrarna, nu allt mer oroliga. Endast en åldrig
Tjenare dem till beskydd der fanns. Nu honom att spana
Sånda de bort, i hopp att förbli fördolda som hittills.
Men, då att smyga sig ut, han stack ur den öppnade porten
Hufvudet, föll derpå ett slag af en Bayrares sabel:
Som, då han märkte det hus, der stod, dit skyndade, åtföljd
Af tre andra. Med skräck de två värnlösa i fönstret

Blefvo dem varse. ”Ach, hvem skall försvara oss?” ropte den ena.
”Gud och hans ord!” Så svarande, tog den andra ur skåpet
Bibeln och lade den fram, med alla de dyrbara smycken,
Som till kärlekspanter de fått af föräldrar och fästmån.
Sedan gömde de sig i ett lönskåp, fogadt i väggen.
Såsom en pudel, sänd af sin herre att hemta hvad honom
Tillhör, springer från hörn till hörn och vädrar; så sökte
De rofgirige först derute i vråar och vinklar,
Tills i det innersta rum de skatten funno på Bibeln.
En af dem, i sin ungdom bestämd och fostrad för kyrkan,
Kände den heliga boken och böd de andra den vörda.
”Bröder!” sade han, ”Gud der talar och bjuder oss skona
Huset och dem, som här bo. Frivilligt de gett oss så mycket;

Tackom derför och lemnom i fred det christliga folket."

Systrarne hörde hans tal, och den ena var frestad att ropa:
Vare med dig Guds nåd! men teg och tänkte det endast.

Bayrarne gingo. Men straxt en ny rofsökande skara
Hördes derute. I väggen igen de unga sig slöto.
Så i panelningen gömd var dörrn, att, fast de på väggen
Synade list och tapet, upptäckte de icke de dolda.
Endast ett trädgårdshus, det gaf dem intet att plundra.
Harmsne deröfver, och dels af boken, dels af en klädnad,
Hvarpå en synål satt, misstänkande dock, att der gömdes
Menniskor, tände de an ett hörn och ämnade bortgå.

"Väntom!" ropade en, och leende hvälfde de svarta,
Djupt ur pannans buskiga bryn framtindrande ögon,
"Snart få vi se, om här ej visa sig dejliga qvinnor."

Midt ur lågan till slut, med håren och slöjorna svedda,
Smögo sig, bleka och darrande, fram de olyckliga systrar.
Såsom en glada ur skyn nedstörtar sig öfver ett dufpar,
Sprungo de vilde att gripa de än i sin ångest så sköna.
Ingen tillflykt fanns för de jagade, utom i dammen,
Der dem en himmel emottog, speglande den, som dem väntar.

Detta de salige två, som dem älskat i tiden, dem evigt
Älska ännu, nyss fasande, nu med förtjusning bemärkte,
Der de sutto med Schmidt på en snöhvitt glänsande molnsky.

Dit, såsom svanor ur sjön begynna sin himmelska vandring,
Flögo de nu odödliga upp till de älskades möte.
Lätta som strålar af ljus, de kände sig dragna åt höjden:
Dock fördröjde de än sin flygt, att förbida, hvad öde
Braun var beredt. Hvad kan han mer uträtta i tiden?
Skingrad är hela hans hjord, och staden är lemnad till offer,
Ej åt soldaternas blott, men åt eldens omättliga roflust.
Hvila behöfver han. Dock ej hvilar hans christliga kärlek.

Först till Pappenheim, och sen med den ädle, som vänligt
Honom emottog, går han till Tilly och beder för staden.
Hjelten från Schwaben sin bön med hans förenar och säger:

"Straffas borde den fräckt upproriska staden, och straffad

Är hon ju redan. En hälft är förstörd. Förskona den andra.
Se den stolta, som skröt af sin frihet, sin ålder, sin rikdom,
Ligger i stoftet nu för din fot och beder förkrossad,
Genom en ödmjuk prest, om nåd. Han sjelf är för öfrigt
Fridens bud från den magt, hvars nåd vi alle behöfva."

"Ej för mig bönfalle hon; nej, för den heliga Jungfrun,
Hvilken, ehur hon bär hennes namn, hon förnekade trolös,
Göre hon bigt och bot, och hölje med aska sitt hufvud.
Se, min vän, soldaten är värd en lön för sin möda:
Plundre han än en stund. Sen vill jag besinna, hur mycket
Jag må spara till slut;" så fältherrn svarade omildt.

Braun, som på knä sig lagt, med nedböjdt hufvud och händren

Stödda mot marken af vanmagt, nu vid det svaret, som kränkte
Både hans Lutherska tro och menniskoälskande hjerta,
Dignade sanslös ner. Lifskrafterna brusto, när hoppet
Ej mer styrkte hans nit. Ännu hans ögon sig öppna,
Blicka åt himmelen, strålande än, och bedjande slockna.

Upp till de andra i skyn hans ande var lyft, då de alla
Häpnade öfver en engel, som, lik de på yttersta dagen
Kommande, stod på ett svart, af purpur skiftande stormmoln,
Blåsande ur en basun. Straxt hven öfver staden ett Herrans
Väder, och bragte i nytt raseri de härjande lågor.
Nu ej gnistor blott, men bränder flögo i luften,
Och antände de längst aflägsna af tornen och taken.

"Hvi med den grymme, som böd den olyckliga stadens förstöring,
Den Barmhertige sjelf sig förente och sände sin engel,
Att, med hvad värst bland menniskor finns, samverka till ofärd?"
Frågade Braun, och de öfrige, blott med en blick af förvåning
Upp till det himmelska bud. Den höge, med magt af den Högste,
Sträckte ur molnet sin hand: och lågan, som under sin stormflykt
Rundt om staden förkortat den nöd, som den syntes föröka,
Sparande blott domkyrkan, hvars torn ur det brusande eldhaf
Lyfte sig trygga åt skyn, nu flög åt fiendens läger.

Allt, hvad han plundrat, der låg i brokiga högar, på marken
Spridt med en vild och bedröfvelig prakt, af Pfalziska kläden,
Hollands lärfter och Franska tapeter och spetsar från Brabant,

Indiska tyg och än ej spunnet silke och bomull,
Mellan fanor och tält och ved, halmkärfvar och hölass.
Midt i den samlingen föll den flygande branden, och plötsligt
Stod den i låga och rök. Ej många minuter det dröjde,
Innan i luften försvann ej allenast det dyrbara bytet,
Utan ock allt, hvad i fält för folk och hästar behöfves.

Tilly på afstånd satt i högqvarteret och talte,
Då han i fönstret fick se det i rök försvinnande lägret.
"Skynde, att härens behof förse, de mån, som det tillhör,"
Sade han, vänd till en främst hans bud afvaktande höfding.
Utan att röra ett anletesdrag, fullföljde han talet.

"Kyrkan jag hämnat i dag, och Kejsaren såsom jag borde.

En varnagel tillika jag gett åt förstar och städer,
Som uppresa sig fräckt mot andelig ordning och verldslig."

Detta åt Christian var sagdt, som fram till honom nu trädde,
Grymt misshandlad, med blödande sår, halfnaken af plundring;
Dock i hans ställning och gång en prins och en hjelte sig röjde.
Så är ett lejon ännu, då det bundet förs, dock ett lejon.

"Magdeburgs ruin är för Grefven af Tzerklas en värdig
Minnesstod," var hans svar. "Och må ur det glödande gruset
Habsburgs blodiga örn uppflyga med nöjet af hämden!
Dock af din gräsliga autodafé skall ej, som du väntar,
De för sin bibliskt grundade tro, sin lagliga frihet
Kämpande Ständers mod nedstämmas, utan förhöjas.

Räds, att från denna förskräckliga dag skall segren med äran
Från dig fly, och din femtioåriga lager förvissna."

Bleknande, dock i sitt lugn ej störd, den stolte befallte:
"Fången skall föras till Wien och såsom en Förste behandlas."

Redan tre bedröfliga dygn, att begrafva de döda,
Hvilka ej elden förtärt, som ej jordats i askan och gruset,
Hade man användt. Dock, begrafva dem kunde man icke,
Endast ur staden släpa och ner uti elfven dem störta.
Denne blef röd af blod och tycktes sörja den stora,
Präktiga staden, hvaraf den nu blott hemska ruiner
Kan för de seglande te i sin åter klarnande spegel.

Nu, då af staden en del åtminstone hunnit bli renad,

Tilly en stolt triumph der höll, åtföljd af befälet
Samt en utvald tropp, i gestalt så skön, som i vapen.
Dock der han tågade fram, än funnos ej döda allenast,
Men ock döende qvar. Ett barn, bland andra, der qvidde,
Fåfängt diende än den ren afsomnade modren.
Äfven sprungo der små värnlösa och sökte de sina,
Sökte sitt hem. Det fanns ej mer. Blott glödande aska,
Ramlande murar och hotande svärd dem möta, och ingen
Aktar dem, ingen dem hör, då öfver sin hunger de klaga.
"Se!" utropte och matt sig lyfte en qvinna i dödskamp:
"Se af dessa trophér, omensklige, prydes din seger."

"Under! mirakel!" skrek en munk, som följde med fältherrn:

"Oskadd midt i förödelsen står den kyrka, som stadens
Höga beskydderska, Guds välsignade moder, var helgad.
Sjelf hon bevarat den nu, och försent tillegnar sig åter
Der sitt chor och sitt altar. Dit ställ triumphen, o Höge!
Dit må vi bära den Heligas bild, lofsjunga för segern
Och i staden igen inviga den hämnades dyrkan."

Bifall vann hans förslag, och tempelportarne uppslås.
Hvilken bedröfvelig syn! Mer skuggor än menniskor lika,
En oräknelig mängd af de yppersta slägter i staden,
Som en fristad der för de mördande skarorna funnit,
Der sin död förbidade nu af hunger och sjukdom.
Tre förskräckliga dygn de suckat i plågor, af hvilka

Den var störst, att en den andras lidande ökte,
Trängande, andande död på de kära, han önskade hjelpa.

Nåd gör Tilly till slut och lif och frihet dem skänker:
Ach! en bedröfvelig nåd! Ej finna de mera sin boning,
Ej en vän, en granne igen. Landsflyktingar vordne
Midt i sin fädernebygd, som fremligar irra de hemma.
Knappt urskilja de mer, bland ruinerna, hvar deras hus stått;
Lyckliga syntes dem nu de i askan och floden begrafna.

Dock med tiden af dem upprestes ur gruset ånyo
Magdeburg. I dem till ett nytt uppblomstrande slägte
Var, för en sällare tid, en stam bevarad af himlen.

F—n.

BLANDADE DIKTER.

Lifvets Aftonsuck.

Det mörknar kring rymden. Snart stiger jag ner
Der vestan ej andas, der vårsol ej ler
Och vänskapens blickar ej följa;
Der allt, som i lifvet var lycka och lust,
Så tyst som en dynande bölja,
Dör bort mot en främmande kust.

Men störtskuren ock, som min gröda förödt,
Och korset, hvarunder min skuldra har blödt,
De skola ej mera mig hinna;
Och afund och otack och plåga och strid,
De måste med allo försvinna
Och lemna min aska i frid.

Och utså de tistlar ännu på min graf,
Jag sköter ej om dem, jag vet dem ej af.
  Det blodlösa, sorglösa hjertat
Har lyckligen kommit ur eldprofvet ut,
  Der, mer ej bedraget och smärtadt,
  Det funnit én fristad till slut.

O jord! o min moder! så upplåt ditt sköt,
Det kalla, men hulda, som aldrig du slöt
  För barnen, då till dig de ila.
Se, släckt är mitt öga och bleknad min kind...
  O! vagga mig sakta till hvila,
  Vid sång utaf aftonens vind.

Din natt är ej långsam, fastän den är lång:
Och när jag uppvaknar hugsvalad en gång,
  Så lyfta mig på dina armar
Till Fadren, den Evige, Milde, som än
  Oändlig i nåd sig förbarmar
  Och känner väl barnet igen!

J. O. W.

Minne
af den 18 April 1820.

Till Julia.

Himmelfrieden trinke aus dem Ordenkelche des grossen Menschen, unter dessen Gedanken keine Wolke und kein Seufzer war. O der Gedanke, den du jetzt mit so fester Andacht anschauest, müsse immer leuchtender und unbeweglich wie eine Sonne werden, und immer ein warmes Abendlicht über die müde Seele werfen!

Jean Paul. (*Hesperus.*)

Ur Jakobs tempel ljödo orgelns toner,
Och mot Allfaders thron de lyftes opp,
Som högre står än alla jordens throner,
Och endast nås af Kärlek, Tro och Hopp.
Jag ville ock ett festens vittne vara,
Och så, bland folkets andaktsfulla skara,
Jag ensam stod, och tyst förtjuste mig
Af tanken blott på himlen och på Dig.

Vid altarfoten knä de unga böjde —
Omkring Försonar'ns kors en blomsterkrans — ;
Den fromme Lärar'n vigda kalken höjde,
Och Ljuset spred från Tabors höjd sin glans.
Messias sjelf, uppå sitt ljusa, fria,
Förklarings-berg, med Mose och Elia,
Skref in i Lifvets bok de renas namn,
Och gömde deras suckar i sin famn.

Det var en helig stund. Väl månget minne,
Som rosendoft på sina vingar för,
När solen sänks och aftonen är inne,
Som dagens fjäril sjunker hop och dör.
Men *denna* stundens minne blef dig gifvet
För timman ej och dagen, men för lifvet.
När lifvets dag i natt förbyter sig,
Som morgonrodnad än det möter dig.

Allt himmelskt evigt är, och allt det sköna
En himmelsk gloria kring sin tinning bär.
Det ädla blott förmår sig sjelf belöna,
Och oskuld blott sin egen prydnad är.
När menskans hjerta sig vid Dygden viger,
Och som en bön mot öppna himlen stiger,
Då först får lifvet lif — och endast då
Lär hon det Skönas gåta rätt förstå.

Försoningsläran är den högsta lära:
Hvad menskan tror, är mer än hvad hon vet.
Försaka, Älska, Tro — se der vår ära!
Vår sanna stolthet är vår ödmjukhet.
Att sträfva till fullkomlighetens krona,
Att viljans drift med pligtens bud försona
I helig handling och i bönens ljud —
Är att försona menniskan med Gud.

Det vet du, Julia! — Skönt med hoppets strålar,
Mot himlens blåa, solbeglänsta grund,
Du nu din lefnads glada tafla målar;
Du är dig sjelf betrodd från denna stund.
När löftets ord vid altaret du sade,
Gud i din egen hand ditt öde lade.
Du har din regel tydd i ordets röst;
Din lycka blommar i ditt eget bröst.

Du möter verlden. Ach! dess åsyn väcker
Begär och fröjd; i ljus han smyckar sig.
Lik vårens Engel dig en krans han räcker,
Och ropar: "Kom och låt mig kröna dig!"
Men välj bland blommorna, välj ut allena
De skönaste, de enklaste, de rena:
En Lilja och en Rosenknopp, och sist —
Att sammanbinda dem — en Myrtenqvist.

Må dessa trenne, rikt och enigt, pryda,
Som sinnebilder, Julias lefnadslopp.
Krön dig med dem, behåll dem; de betyda
Din Blygsamhet, din Oskuld och ditt Hopp.
De skola blomstra, när de andra alla,
Som verlden bjuder, blekna och förfalla.
De skola blomstra i en evig vår,
När tidens rosenprakt i stoft förgår.

Sannt är ej allt, hvad verldens tunga talar,
Och ormen hväser under rosors krans:
Och allt, som sjunger, är ej näktergalar,
Och allt, som glimmar, har ej inre glans; —
Men Minnets svar på Hoppets fromma fråga,
Det ljuger ej: blott hjertats varma låga
Har inre glans. I lifvets dunkla dal
Guds stämma är den enda näktergal.

Skönt lifvet är. O! när jag rätt betänker,
Hur mycket skönt har jag ej sett och hört?
Jag sett, hur Peters-Dômen upplyst blänker:
Och Raphaëls Madonnor djupt mig rört.
Jag hört Cecconis röst, Marcellos psalmer
Och näktergalar i Salernes palmer.
Jag skådat Alpens snö, Vesuvii brand
Och solnedgångar från Sorrentos strand.

Allt detta stora, härliga och höga
Jag min beundran och mitt minne ger;
Men fridens blick ur oskulds klara öga,
Den sköna själens spegel, är dock mer.
En himmelsk själ — i Södern och i Norden —
Är dock af allt det skönaste på jorden:
Och känslans röst, på melodier rik,
Jag kallar lifvets skönaste musik!

Ach! mer än Söderns himlaglans berusar,
Och mer än dess natur hänrycker mig,
Mig denna själens friska skönhet tjusar,
Som glänser fram, fast den ej visar sig;
Som aldrig bränner, men dock evigt brinner,
Som aldrig strider, men dock öfvervinner,
Ljuf som en salig Pilgrims morgonbön,
I blomsterdoftet vid Gandolfersjön.

Och denna fägring, denna Vestas flamma
I hjertats tempel, Julia! den är din.
Bevara den! blif, som du var, densamma,
Blif mer och nya, milda segrar vinn!
Din Tro, din Oskuld, dina stilla dygder,
Som Englar ifrån Ljusets fosterbygder,
Kringsväfve troget, i en himmelsk dag,
Din bildnings oförgängliga behag!

När nu en älskad Far, en älskad Möder
Och trenne Bröder sluta sig kring dig,
O! unna dina bröders äldre broder
I deras krets att blygsamt blanda sig!
Och när du Sångar'n och hans öden glömmer,
Han gläds, om Sången du i hjertat gömmer;
Ty ej för verldens pris har sången gått
Utur hans bröst, men för ditt hjerta blott.

N—r.

Seglarens Hamn.

Så skönt är att segla kring sjön en stund,
När morgonen just ärnar gry,
När det blåser så svalt genom ljusnande sund,
Och det sjunger ur himmelens sky.

Och Kuno han sköt sin slup ifrån land,
Och lossade seglena så.
"Som en pil skall det gå ifrån strand till strand!
Kära vind, fläkta på, fläkta på!"

Skön Dora hon satt i stäfven och såg
Hur nejderna flögo förbi.
"Ack, hvarföre så fort öfver hoppande våg?
Se hvad lunder med foglar uti!"

"O, foglarnas sång är ett intet mot din!
Sjung, Dora, min älskade mö!
Ty du trollar mig då uti féverlden in,
På de saligas blomstrande ö."

Och flickan hon sjöng om kärlek och tro
En sång på den ljusblåa sjön,
Så varm som de lågor, i drufvorna bo,
Och så ren såsom oskuldens bön.

Och hög stod solen på himmelens ban,
Och tystnad sångerskan satt.
''Skön är holmen,'' sad' Kuno, ''med lind och platan,
Der i skuggiga vikens natt!''

''Lyss, Kuno, lyss! hör, en näktergal
Melodiskt derinne slår!
Och så fredlig och tyst, som en tempelsal,
Den lummiga lunden står.''

Och Kuno styrde mot skuggiga ön
Sin stäf mellan brokiga skär.
''I den frida hamn, efter segling så skön,
Dubbelt skön blir hvilan oss der!''

''Hur herrligt ändå under himmelen blå!
Här, Kuno, här är oss godt!
Men hvad skymtar der fram mellan stammarna grå?''
— En grift, sköna seglare, blott!

Str.

Minnen från en Sommarresa.

O, finge jag vara, när solen går opp,
Der Kinnekulle står grön,
Och skåda omkring från dess skyhöga topp,
Hur' verlden är herrlig och skön.
Du, Wenerns bölja från Kållands-ö,
Hvi suckar mot stranden du så?
Vid Kinnes hällar är skönt att dö;
Ej alla böljor det få.

O, finge jag vara, när solen går ned,
Vid Mörkeklefs skuggrika brant.
Ej njuter man någorstäds skymningens fred
Mer ljuft, mera stilla, och sannt.
Du, turtur i linden, hvi står då din håg
Till sorgen? Hvi klagar du så?
Njut sorlet af Mörkeklefs grottas våg:
Ej alla fåglar det få.

O, finge så ofta, som stormvinden går
Öfver bergen med blixt och med knall,

Jag höra, hur strömkarln på fjällharpan slår
I Trollhättans dånande fall.
Du, Toppfallets bölja, som störtar så vild,
Att klippgrunden skälfver dervid,
Är din rastlösa fart kanske endast en bild
Af menniskohjertats strid?

O, finge vid Polhemsfallet jag stå,
Under middagens strålande sol,
Och se, hvad ej menniskoögat kan få
Mera skönt ifrån pol till pol.
Af azur är fallet, af silfver dess rand;
Och vid klaraste färgors spel
En skimrande regnbåge lindar sitt band,
Öfver bergsrännan, djup och stel.

O, finge jag hvila, när lifvet har nog
Af bekymmer och fröjder mig skänkt,
Under Warnhems hvalf, i dess pelareskog
Af mossans grönska bestänkt.
Der tiden står stilla, dit stormar ej nå;
Ty döden har der stiftat frid:
När menniskohjertat har upphört att slå,
Då slutas dess längtan och strid.

Manr.

Molnet.

På vårgrön äng en blomma står,
Som himlen, blå.
På vakt kring blomman vinden går,
Men kyler så.

Och solen kysser varmt dess kind,
Sin brud förstör.
Göm dig, du sol, var tyst, du vind,
Se, blomman dör!

Mot jorden stengeln böjt sig nyss
För vindens makt,
Och knoppen, rädd för solens kyss,
Sig sammanlagt.

Men trösten högt deruppe går. —
Du blomma blå!
Hvem gaf din kalk den stilla tår,
Som glänser så?

"Ett moln så tyst förbi mig gick,
En tår föll ner.
Af mörka molnet tröst jag fick,
Ej lutar mer!"

St.

Aftonen.

Välkommen, välkommen, du klara,
Du stilla och ljufliga Qväll!
Nu låter jag sorgerna fara;
Du gör mig så trygg och så säll.

En Engel på glänsande vingar
Du sväfvar från himlarna ner.
Du frid åt de lefvande bringar,
Och svalka åt jorden du ger.

Du står mellan Dagen och Natten
Och talar försoningens ord,
Och skönt på de speglande vatten
Försmälter du himmel och jord.

Ditt guld öfver ekarnas toppar
Och blånande bergen du sår:
Mildt läskar du blommornas knoppar
Med daggens balsamiska tår.

Och fåglarna, glada och fria,
Dem hoppet än aldrig bedrog,
De sjunga sitt Ave Maria
I dal och på berg och i skog.

Hvad gör det, att skymningen breder
Sitt flor? Han är tankarnas vän.
Hvad gör det, att solen går neder?
Hon kommer i morgon igen.

På purprade molnet hon blänker:
Hon liknar den dödliges hopp;
Ty knappt hon i vester sig sänker,
Förrän hon i öster går opp.

Nu låta vi sorgerna fara:
Du hägnar vårt fredliga tjäll.
Välkommen, välkommen, du klara,
Du stilla och ljufliga Qväll!

N—r.

Vikingens Höstsång.

Fruktens guldklot fullväxt hänger
I det dunkla trädets topp.
Tung af drufvor, rankan klänger
I den höga almen opp.

Böljorna så höstligt sjunga
Nervid strandens blomstervall:
Nu är tid att åter gunga
Hemåt öfver hafvets svall!

Ren från norden återvända
Foglarna uti det blå,
Öfver hemmets fält kanhända
Skidorna alltredan gå.

Jag mitt hvita segel lossar,
Sunnan blåser i med dön;
Raska äro nordens gossar,
Friskt det måste gå på sjön!

Så farväl då, söderns länder,
Sköna, underbara verld!
Nästa vår till edra stränder
Styrer jag igen min färd.

Dåre den, som jemnt kan tömma
Hemmets horn, och år från år
Se hur samma floder strömma,
Samma skog, hur grön den står!

Bättre är i sommarns stunder
Vagga uppå sjön med lust,
Skåda alla söderns under,
Pröfva svärd på drufvans kust.

Sen med smycken åt sin tärna
Och med ära åt sig sjelf,
Vänder man om hösten gerna
Till sin hembygds lugna elf.

Då vid hornet får man fånga
Glädjen i ett slutet lag,
Och i vinternätter långa
Drömma ljuft om sommarns dag.

Dzr.

Ännu en gång.

Till — — e.

Ännu en gång jag önskar att få trycka
Din hand, och, medan tiden flyr förbi,
Till hjertat sluta ögonblickets lycka,
Men ana evighetens fröjd deri.

Ännu en gång jag i din blick vill skåda,
Och läsa kärlekens försäkran der;
Ännu en gång jag vill en suck förråda,
Som säger, att du evigt älskad är.

Ännu en gång, när milda morgonvinden
Ur sömnen väcker hvarje blommas knopp,
Jag vill i skuggan af den svala linden
Med längtan blicka till ditt fenster opp.

Ännu en gång, när qvällens sol sig sänker
Och trasten sjunger glad sin aftonsång,
Jag vid hvar helig kyss, som du mig skänker,
Förtjusad ropa vill: "ännu en gång!"

G. A.

Bollen.

Vår jord är en boll: den flyger än,
Och Balder och Loke de spela med den.
Nu tyckes till Lokes hand han ila;
    Der får han ej hvila.
Gud Balder står färdig att taga emot
    Det sväfvande klot.
Och när som den kastade bollen ses vandra,
Med menniskotankar och öden, sitt hvarf,
Än från den ena, än till den andra:
Det kalla vi dödlige — *tidehvarf.*
Och när som på dånande Gjallarbron
I lekande Gudars hand han vändes
    Och återsändes:
Det kalla vi dödlige — *revolution.*

Gfm.

Drömmen.

Långt skild från dig, du milda, ljufva flicka,
Min själ är ensam, har ej mer en vän.
Jag i ditt ögas himmel ej får blicka,
På jorden ej den ler mot mig igen.
Min dag är lång, mig dagen ej förnöjer.
Du mörka natt, du alltför länge dröjer.

Om natten får jag dock om henne drömma
Och se dess öga, som i flydda dar.
Då kan jag dagens längtan dock förglömma
Och bli så lycklig, som jag fordom var;
I drömmens himmelrike skåda åter
Hvad jag om dagen saknande begråter.

Och när ur lifvets långa dröm jag vaknar,
Du åter sjunker till min tjusta barm,
Jag aldrig sen ditt ögas himmel saknar,
Du hvilar då, som engel, på min arm.
Till dess, du ljufva, vill jag om dig drömma,
Och dagens qval för nattens sällhet glömma!

St.

Det bästa.

Hvad är det bästa, som oss himlen skänker?
Hvad är det skönaste, som jorden har? —
Ett klangfullt bröst, ett ädelt sångarsinne,
Som diktens verld förstår, som gömmer inne
Hvar diktens spegelbild på tidens haf;
Och sen en lifstidsvän, ett troget hjerta,
Som delar huldt vår glädje eller smärta
Och har en blomma äfven åt vår graf. —
Det är det bästa, som oss himlen skänker,
Det är det skönaste, som jorden har.

Ofm.

Stormen.

Han kommer med dån,
den himmelens son.
På örnvingar hastar
han vildt öfver jorden.
En grönskande krans
af ekar i Norden
kring locken han kastar.
Med bleknande glans
ren solen beskådar
planeternas dans;
nu Hertha han bådar,
och raskare svingar
han henne omkring
på dånande vingar
i stjernornas ring.

Regnbågen sig hvälfver
i himmelens sköt.
Han kommer . . . den skälfver . . .
Nu ned han den bröt.
Der böljan han ljungar

mot himmelens bryn,
der klyftan han slungan
från dalen mot skyn.
Han fattar lävinen
med straffande hand:
det bördiga land
han qväfver derunder;
och ensam ruinen,
i kommande stunder,
sig höjer på strand.

Den ensliga flamman
i natten ses stå.
Han blåser derpå,
och lågorna samman
mot himmelen slå.
I aska nu ligger
den stad, och i glöd;
invånaren tigger
hos andra sitt bröd.

Der simmar på vågen
tredäckaren fram.
Han fattar i tågen,
han bryter dess stam,

han plankorna jagar
bland böljornas här;
den skeppsbrutne klagar
på obebodt skär.

Nu vredgad han träder
i andarnas verld.
Förderfvet sig gläder
bland lågor och svärd.
En verldsherrskarinna
med spiran der sitter
på kullarna sju;
blott lagrarna stråla
kring pannan ännu;
men han kan ej tåla
den trotsiga qvinna,
dess skryt och dess glitter;
i Attilas barm
en gnista han tänder;
bland sköflade länder
förkrossad och arm,
bland grus, som betäcker
dess herrliga strand,
sjelf Roma nu räcker
åt bojan sin hand.

Hvarhelst något mäktigt
skall bildas af tiden,
hvarhelst något präktigt
skall blomstra i friden,
der måste hans ande
som förebud ila,
tills dagen sig rande
och stormen får hvila.

I stridernas yra,
i hjeltarnas bröst,
i Ossians lyra
förnimmes hans röst.
Med Luther han lossar
vidskepelsens band;
vid Lützen han krossar
dess blodade tand.
Vid Lodi han tränger
bland dödarne fram;
vid Narva han spränger
barbarer, som damm!

Se, floden af lava
förhärjande går
att fälten begrafva,

men gifver dock näring
åt mångdubbel äring
i glödande spår.
Så bryter hans anda
med makt genom tiden;
men skördar sig blanda
med ljuset och friden;
nylöfvade grenar
slå opp på hvar stam,
och himlen sig renar
Hvar härjarn går fram!

Hör ... lögnen framläspar
Sirenernas låt,
Och tidsandan gäspar
sitt bifall deråt.
Så slå med ditt svärd
på sköld, att en verld
må se, att af tiden
är sömnen förliden.

— — w.

Till Sophie M.

i dess Minnesbok, 1831.

Du bär ett namn så dyrbart för oss alla:
Sophie! så nämnde vi i fordna dar
Hvad i vår krets vår högsta glädje var.
Ack! Hennes englahjerta nu i kalla,
I tysta grafven göms. Du mins ju det?
Du, hennes namne, träd i hennes fjät!
Lär dig att hennes milda dygder vinna
En gång som mor och maka! Hur din tid
Må hvälfva sen — det bästa skall du vinna:
I lifvet *kärlek* och i döden *frid*.

Gsm.

Lifvet.

Lifvet är en elf. På fjällets topp
Ofvan molnen rann dess källa opp,
Dit Allfader sjelf dess ådror ledde.
Klar var källan. På dess blåa våg
Himlens bild med sina stjernor låg,
Än af intet syndigt öga sedde.
Och en lund så dunkelgrön der stod;
Kring dess stammar lekte lifvets flod;
I dess toppar engla-vingar slogo.
Nedför fjället föll dock floden snart:
Ej dess vatten mera rann så klart;
Slocknande dess rena vågor dogo.
Skummig hvälfde hon bland klippor sen,
Oftast grumlig, sällan klar och ren. —
Englar greto hennes fall på stranden;
Och en himmelsk blomma växte opp
Utaf deras tårar, kallad Hopp,
Rigtande sin blick mot stjernelanden.

Blomman spirar i en evig vår,
Blå som himlen, och en stilla tår
Ofta står i hennes hulda öga.
Eljest växa i ett klippfullt land
Blommor sparsamt uppå flodens strand,
Sen hon lemnade sitt hemland höga;
Och de blommor, som ännu stå qvar,
Äro minnen blott af bättre dar.
Men hon skall en gång, med klarnad bölja,
Ifrån jordens stoft, från grus och sand,
Renad, rinna till ett bättre land,
Och de evigt sköna stränder skölja.

Rdnr.

Den Nya Läkaren *).

Jag, Hippocrates den andra,
Hvarje sjuk min helsning bär;
Mitt recept skall ingen klandra,
Ty det lyder jemnt så här:
Recipe ett godt glas vin!
Det är bästa medicin.

Se en stackars Cicisbeo,
genomskinlig utaf sorg,
Mera kär än förr Romeo,
Blef hans hela vinst en korg.
Släck din låga uti vin,
Det är bästa medicin!

*) Detta poëm har funnits bland *Stjernstolpes* efterlemnade papper och icke varit infördt bland hans tryckta arbeten. Red. får förklara sin tacksamhet för det godhetsfulla meddelandet deraf.

Se den der, som målet hunnit,
Högtlycksalig *äkta* man,
Men hans glädje har försvunnit,
Frun har tagit sig en ann:
Dränk din harm i ett glas vin,
Och du hålla kan god mine.

Se Pandolfo hur han tumlar
I antiquiteters natt,
Öfver nya seder mumlar,
Af Grecomani besatt.
Drick dig Svensk med ett glas vin
Och gif dina lumtor hin.

Der en yngling, som fördömmer
Nio systrarnes behag,
Vill bli hjelte, endast drömmer
Om belägringar och slag;
Drick, du snart värderar vin
Mer än plit och karabin.

Der en annan född till kruka
Och som ryser vid ett skott,
Tror att man bör benen bruka
Ej att stå, men springa blott;

Gif den narrn ett halfstop vin,
Och han blir en Carolin.

Som en lede Mammonsträlen,
Om sin kassa endast mån,
Säkert förr han gaf upp själen,
Än en penning derifrån;
Men gif mannen bra med vin,
Och han öppnar nog sitt skrin.

Denne åter för att blänka
Hastigt gjort på arfvet slut,
Nu med hänga eller dränka
Vill han spela farsen ut;
Gif den syndarn ett glas vin,
Det kurera skall hans *spleen*.

För att lysa bland poëter
Gör *Obscurus* mycket larm,
Sätter oförnuft i meter,
Håller hvarje bokpress varm;
Litet prustrot uti vin
Är hans bästa medicin.

Jag, Hippocrates den andra,
Hvarje usling helsar här,

Mitt recept skall ingen klandra:
Källarn Apotheket är;
Vin, god Vänner! endast vin
Summan är af medicin.

Stjernstolpe.

Pilgrimen.

Det vandrar en pilgrim från land och till land,
Han har ingen ro, ingen rast.
Än trampar han öknarnas brännande sand,
Än klyfver han vågen med hast.
Han skyndar med längtan, som sjuder,
Dit nycken bjuder.

Han klappar på dörrar, och de låtas opp,
Men fremlingen trifs ingenstäds.
Framåt uti svindlande fart går hans lopp,
Och gästen tar afsked och gläds,
Ty qväfvande käms för hans anda
Det enahanda.

Det klappar en oro så vildt i hans barm.
En örn, som ur bojan vill loss,
Den sträfvar och sträfvar med vanmägtig harm
Och utmanar verlden på trots;

Men frigjord blir tröttade slafven
Endast i grafven.

Och om du vill veta hvem fremlingen är,
Sök ej uti stoftet hans spår.
Den flygtiges fosterbygd grönskar ej här:
Thy nämns pilegrimen, som går
Orolig och husvill kring landen,
Menniskoanden.

K. K—g.

Sommarqvällen.

Cara, Cara, minns du sommarqvällen,
Som i purpur låg
Öfver lund och dal, vår kärleks ställen,
Öfver krusig våg,
Då du sjelf i rosenskimmer log
Mot din älskling, ack, den minns du nog!

Cara, Cara, minns du aftonfärden
Öfver bölja blå?
Du var mig den stunden hela verlden,
Tänkte *du* väl så?
När din blick mot min i kärlek brann,
På min fråga tyst jag svaret fann.

Färden gick bort till de sällas öar,
Der vid vesterns rand
Glänser mellan silfverklara sjöar
Trogna hjertans land.
Men vår blick blott till det landet kom,
Vi på halfva vägen vände om.

Mången qvåll, när vesterns himmel lågar,
Sitter jag ännu
Ensam, skiljd från dig, och sakta frågar:
"Cara, hvar är du?"
Se, på skyn jag skådar då din bild,
Skön, som fordom, ack, och lika mild!

Mina armar dock jag fåfängt sträcker
Efter denna syn.
Aldrig, aldrig dig min längtan räcker,
Engel der i skyn!
Aldrig får jag sjunka i din famn,
Ljufva drömbild, väsen utan namn! —

Fäller du, o Cara, ej i qvällen,
När du ensam går
På vår sälla kärleks öde ställen,
Någon saknadstår? —
Cara, Cara, tänk då på din vän!
Hvarje stilla qväll han minns dig än.

St.

Sång

på Oscarsdagen,

firad i Östersund 1833.

Dig, Oscar! Skandiens söner bära
Sin fria hyllning. Hoppet ser
I Dig en framtids fröjd och ära,
Och blickar lugnt på tiden ner.
Der hafvet dånar, hafvet tiger *),
Från Bält till Nord-Cap, samma röst
Af kärlek ur hvart hjerta stiger;
Och samma tro bor i hvart bröst.

Bland oss då fjellens vinter-anda
På tegen gjuts, och Nordbon ser
Hur ax och is sin spira blanda,
Hur skörden, svartnad, böjes ner;

*) Hafvet norr om Skandinaviska halfön kallades i fordna tider *Dumbs-haf, Dauda-haf* (det *Stumma*, det *Döda* hafvet) af den is, som största delen af året betäcker dess vågor.

Han vördar, tålig, Himlens vilja,
Men fäller, modlös, ej sin hand:
Och ingen nöd skall kunna skilja
Hans kärlek från hans fosterland.

Se, Prins! det folk, som kan umbära,
Är starkt. Hvad ödet ger och tar,
För Gud, för samfundslag och ära,
Sin Bibel och sitt svärd det har:
Och pröfvas det en gång i tiden,
Dess tro skall af en verld bli spord,
Det går med manligt mod i striden
För Kungahus och fosterjord.

Esm.

Bilden.

Kring jorden låg en stilla sommarqväll.
I Edens palmer hördes ingen susning.
Då satt en skön Cherub i himlens tjell
Och målade en bild i glad förtjusning,
Och penseln af en stjernas stråle var,
Och duken väfd af ljus, och ren och klar.

Den purpur han från aftonrodnan tog
På grund utaf en silfversky han lade,
Och ur ett öga snart gudomligt log
Hvad utaf Azur himlen renast hade.
Men munnen, der en bönsuck glödde, var
Ur Edens lund ett yppigt rosenpar.

Och Engeln såg på målningen med fröjd.
Skön var gestalten, som han ställt i dagen,
Med himmelsk härkomst i dess anlet röjd,
Med en Madonnas leende kring dragen,
Med blick, som en försoningslära, mild.
Den Engelns teckning, Dyra! var din bild.

K. B—g.

Med Trenne Blommor.

(*Till Henne.*)

Tre blommor ger jag dig. Först jag dig sände
En yppig törnros, daggomperlad än.
Med rosen på din läpp är den en frände,
Och om min *varma* kärlek talar den.

Den andra blomman blifva må en lilja,
Ett huldt Naturens älsklings barn, som du.
Dess glans kan man ej från din panna skilja,
Och den en *ljusren* kärlek tolkar ju.

En blå Förgät-mig-ej jag sist dig skänker,
En herrlig planta här bland Nordens berg.
Så mildt och ljuft, som hon, ditt öga blänker,
Och hon bär *trohetens*, min kärleks färg.

K. K—g.

Hjalte.

Rota läste galder
på den öde hällen,
oförsonlig trollsång
uti hösteqvällen:
hennes vilda ögon
stirrade mot jorden,
hennes bleka läppar
darrade af harm.

"Frukta för min vrede,
Asars hvita dotter!
Hämnden följer dina
nesliga idrotter!
Starka såsom blixtar
äro trolldomsorden,
som en svallsjö kokar
bloden i min barm.

Tror du icke, Gerda,
att ditt svek jag känner,
huru du i lunden
lockar till dig männer?
hur, med kärlig stämma
och med armar veka,
du min sköna älskling
till ditt hjerta tvang?

Tjusad är du, Ymer!
Horndryck gaf dig bruden
säkert utaf glömskans
söta örter sjuden!
Och din barndomskärlek
söfde väl den bleka
ögonfagra tärnan
med sin harpas klang.

Men på molnen ser jag
hämndens makter rida,
och ur kalla jorden
vreda spöken skrida;
jag besvär er, andar,
edra viggar ljungen!
Gerdas död jag fordrar.
Ha! förstån J mig?

Hennes brutna dödsskri
skall jag hit väl höra.
O, hur det skall klinga
ljufligt för mitt öra!
Fort, J grymma spöken,
som på stormen gungen!
Hej, der flög en ljungeld!
Jag begriper dig!"

Än en åska hväste
ifrån alla kanter;
fort försvann jettinnan
öfver klippans branter;
hennes spridda lockar
böljade för vinden,
vidt i fjällen genljöd
hennes vilda skratt.

Men af storm på hafvet
drifven in i fjärden,
Hjalte satt på berget
ledsen efter färden;
satt med sömnlöst öga,
handen under kinden;
Rotas sång han hörde
uti kulen natt.

Och i sorgens grafdjup
då sjönk hjelten neder:
ingen vänlig lampa
der sin flamma breder.
Och till fridens glada
vårdag här i tiden
vägen slöts för alltid
efter honom till.

"Ack, hur är ej lifvet
skönt, och rikt kantänka!
Hvilka säkra skatter
har det ej att skänka!
O, hur vänligt vinka
sällheten och friden!
Att de kunna narras,
— det är blott en grill!

Är det icke herrligt
att i verlden vandra?
Idel sköna syner
vexla om hvarandra:
tro och kärlek ymnigt
såsom ogräs frodas.
Hvilka gyldne skördar
för en fattig själ! —

Jag var också lycklig,
fick utaf den skörden:
har dock ej rätt noga
stått och värnat för den;
derför blef hon stulen,
— kunde ju förmodas, —
ty en skatt så dyrbar
bör man akta väl!

Är dock synd om menskan,
att bli så bedragen!
Icke lär man just sig
så att älska dagen!
När på blodigt slagfält
nyss jag hof min klinga,
hvarför lät jag icke
spjut i bröstet stå? —

Mycket var jag dårad,
känner jag med smärta;
trodde mig en gång få
dö vid Gerdas hjerta!
Men en fröjd på jorden
står ej att betinga:
fast — kanske *den* enda
hör mig till ändå."

Natt försvann; och solen
log bak klippor höga.
Föll en vänlig stråle
uti Hjaltes öga.
Då blef han förbittrad:
vild han lopp mot stranden,
vecklade i stormen
alla segel ut.

Och en lekboll sedan
for han kring på hafvet,
grufligt var hans sinne
uti sorg begrafvet;
hur han vårdslöst sökte,
fann han ändå landen,
och till Ymers bygder
kom han fram till slut.

Ymer var ej hemma,
jagade på fjället.
Ensam liljeskönа
Gerda satt i tjället;
vid sitt bröst hon vaggar
dotter en, så fager;
åt dess ljufva slummer
så förnöjd hon ler.

Hjalte stod i dörren,
som en vålnad dyster:
"Nu är brölkop tillredt,
Gerda, om dig lyster!
Skum är bröllopsnatten:
skall dock snart bli dager.
Kanske du din fästman
ej för mörkret ser?"

Och med jernhård näfve
Gerdas hand han spände;
men på hennes kinder
heta tårar brände:
"O, hvi kom du, Hjalte,
hit till jättens stuga?
säkert vid din sida
hämndens svärd du bär!"

"Hämnas? — Ha, det ordet
tar du väl tillbaka!
Jag vill blott en trofast
kärleks frukter smaka;
ej har du väl kunnat
dina eder ljuga;
nog vet jag att Gerda
min i döden är." —

"Icke skall du, Hjalte,
häda så mig arma;
öfver sorgens bleka
offer dig förbarma!
Våldet slet de banden,
som vår kärlek knutit:
icke mer på jorden
kan jag vara din!"

"Kan du icke vara? —
Så du dårligt talar!
Du skall mig nu följa
hem till fridens dalar.
Visst har mycken glädje
jag i verlden njutit,
till den bästa likväl
viger du mig in."

Gruffigt vild han lyfte
Gerda upp på armen;
barnet låg och drömde
än vid modersbarmen.
"Ack du ler i sömnen!
— hvilket rysligt gyckel! —
vaknar väl med tårar!
Det är lifvets bild." —

"Hjalte, Hjalte, säg mig,
hvart vill du mig föra?
Hemskt din brutna stämma
ljuder för mitt öra;
blicken, som du ljungar,
är ditt inres nyckel;
vredens åsknatt hvilar
på din panna vild."

"Darra icke, Gerda!
målet vi oss närma;
af min kärleks låga
får du snart dig värma;
bröllopsgäster vänta
rosiga om kinden:
ljufligt skall du slumra
in vid deras sång!"

Som en stormvind flög han
öfver brant och kulle;
ren ut viken simmar
segelfärdig julle;
utåt vilda hafvet
blåser nordanvinden;
Hjalte står vid rodret,
styr sin drakes gång.

"O, hvad är det, Hjalte,
som så sällsamt ljuder?"
"Det är vågen, Gerda,
som kring kölen sjuder."
"Liksom fjerran åskor
tyckes det mig döna!"
"Det är endast stormen,
som i seglen slår."

Friskt det gick bland skären,
men ur däcket trängde
nu sig höga lågor,
svekfullt innestängde.
"Nu är vigselstunden,
som din tro skall kröna;
min är du i döden,
skönt vårt bröllop står!"

Hjalte så, och tryckte
Gerda till sitt hjerta;
men hon såg på honom
med en blick af smärta:
"Hjalte, du är villad!
men jag vill förlåta."
Elden slog sig om dem;
hämnden var förbi.

Rota spratt ur sömnen,
och en röst hon hörde:
"Oskulden du mördat;
hvad du sått, du skörde!
Bäst Allfader tolkar
menskohjertats gåta!
Ve dig, du som gripit
fräckt hans domsrätt i!"

Szr.

Den Bättre Rösten.

Som en ros mot kulna natten
slår sin kalk tillsamman, så
Hvarje lifvets glädje sluter
sina blad för mig också.
Vänner, som jag fordom älskat,
hvad er isblick kyler mig!
Kärlekseld, jag tror du brände
tomt det bröst, som hyste dig!

Ingen, ingen känslas värma
blir derinne mera närd;
Hata kan jag ej, och älskas
är ej heller någon värd;
Som en medarfvinges, hvarje
menskas blick, och hvarje röst
Lik ett iskallt hånskratt, stiget
utur skadeglädjens bröst.

Öfverallt jag hånad blifver
och tillbakastött med harm:
O, min suck i klippan finner
svar, men ej i menskors barm.

Bland ruinerna af lifvets
glädje, klagar jag min sorg,
Som en midnattsvind om hösten
klagar i en öde borg.

Och, natur, du medlidsamma,
du, som blef min sista vän,
Till hvars moderliga sköte
sjunken, jag fick frid igen!
Äfven du står kall och sluten,
väcker blott min saknad opp,
Och din vår, din vår mig bringar
endast saknad — intet hopp.

Ej så blått är himlahvalfvet,
ej så grön är jorden mer;
Solen gjuter ej så varma,
ej så gyllne strålar ner;
Rosens doft är mig en liklukt,
och en dödssuck hvarje fläkt;
Dystra, som begrafningsgäster,
tingen stå i sorgedrägt.

Som ur barndomsdrömmens villa,
är jag utur hoppets störd.
Som en furie följer minnet,
minnet, som är lifvets skörd.

Grymma öde! kan du vara,
  säg, en god Allfaders bud?
Om du är ett väsen utan
  honom, hvar din allmakt, Gud?

Men hvem svarar på min klagan,
  hvems är denna stränga röst?
Hu! det ropar, hvilken känsla
  ropar ur mitt eget bröst:
"Dåre, vill du ändra tingens
  oföränderliga lag,
Hvad som står i din förmåga,
  ändra det — ditt eget jag."

"Vet att som ditt eget inre
  synas tingen dig också,
Från ditt eget inre faller
  ljus och skugga deruppå;
Rena det — mer ren syns verlden
  då och mer med dig förent;
Rena det, ty "allt", så talar
  ordet, "är dem renom rent."

"Närmre himmelen då hvälfver
  sig utöfver jorden ner,
Och bland molnen dina barndoms-
  vänner, englarna, du ser.

Allt får lif, får färg, får uttryck,
löst blir lifvets hemlighet,
Och den liflösa naturen
talar om odödlighet."

"Lyssna till min röst — ett minne
är den från ditt bättre jag;
Är en aftonrodnad efter
Det försvunna Edens dag.
Vårda mig, jag är ett himmelskt
frö, fast outbildadt än.
Hoppas och låt ljuset väcka
mig ifrån förgängelsen."

"Hör försoningsengelns maning,
fridens maning, och du kan
Hoppas då att återfinna
samma Eden, som försvann;
Följ hans ledning — men han leder
dit ej oförsonad dig:
Blif försonad, och din klagan
byter i en lofsång sig."

Sgn.

De twenne Bilderna.

Till Mamsell Maria Röhl.

Medan af den, som sitter för dig, du *trollar* på pappret
Ej hans anlete blott, utan ock hela hans själ:
Tecknar du än en bild, ovetande, icke med stiftet,
Men med din blick och de ord Gracerna låna din munn.
När du mig visar min bild på ditt blad, som förbytts till en spegel,
Finner jag bilden af dig, lefvande, stå i min själ.

F—n.

Gyrith.

Gyrith.

Romance.

(Belönt af Svenska Akademien med andra priset 1838.)

Som ett åskmoln står, en stjernklar höstnatt,
Mellan Carlavagnen och Orion,
Så står Fjällen, svept i molnig mantel,
Mellan Dalarne och Hedemarken,
Hvarest Sverges gräns och Norges mötas.
Fordom föddes der, bland vilda klippor,
Krigets söner: mord och nöd och fasor;
Och från ena berget till det andra
Stridens åska flög — ett gräsligt genljud:
Tills på Fjällets stolta tinnar möttes
Tvenne ädla folkslags brödrakärlek,
Att besegla tio seklers fejder
Med en helig, broderlig förening.
Just på gränsen, nära Swuckufjället,
Som i Fæmund speglar stolt sitt hufvud,
I en öde trakt, bland nakna klippor,

De twenne Bilderna.

Till Mamsell Maria Röhl.

Medan af den, som sitter för dig, du trollar på pappret
Ej hans anlete blott, utan ock hela hans själ:
Tecknar du än en bild, ovetande, icke med stiftet,
Men med din blick och de ord Gracerna låna din munn.
När du mig visar min bild på ditt blad, som förbytts till en spegel,
Finner jag bilden af dig, lefvande, stå i min själ.

F—n.

De twenne Bilderna.

Till Mamsell Maria Röhl.

Medan af den, som sitter för dig, du trollar på pappret
Ej hans anlete blott, utan ock hela hans själ:
Tecknar du än en bild, ovetande, icke med stiftet,
Men med din blick och de ord Gracerna låna din munn.
När du mig visar min bild på ditt blad, som förbytts till en spegel,
Finner jag bilden af dig, lefvande, stå i min själ.

F—n.

De twenne Bilderna.

Till Mamsell Maria Röhl.

Medan af den, som sitter för dig, du trollar på pappret
Ej hans anlete blott, utan ock hela hans själ:
Tecknar du än en bild, ovetande, icke med stiftet,
Men med din blick och de ord Gracerna låna din munn.
När du mig visar min bild på ditt blad, som förbytts till en spegel,
Finner jag bilden af dig, lefvande, stå i min själ.

F—**n.**

De twenne Bilderna.

Till Mamsell Maria Röhl.

Medan af den, som sitter för dig, du trollar på pappret
Ej hans anlete blott, utan ock hela hans själ:
Tecknar du än en bild, ovetande, icke med stiftet,
Men med din blick och de ord Gracerna låna din munn.
När du mig visar min bild på ditt blad, som förbytts till en spegel,
Finner jag bilden af dig, lefvande, stå i min själ.

F—n.

Gyrith.

Romance.

(*Belönt af Svenska Akademien med andra priset* 1833.)

Som ett åskmoln står, en stjernklar höstnatt,
Mellan Carlavagnen och Orion,
Så står Fjällen, svept i molnig mantel,
Mellan Dalarne och Hedemarken,
Hvarest Sverges gräns och Norges mötas.
Fordom föddes der, bland vilda klippor,
Krigets söner: mord och nöd och fasor;
Och från ena berget till det andra
Stridens åska flög — ett gräsligt genljud:
Tills på Fjällets stolta tinnar möttes
Trenne ädla folkslags brödrakärlek,
Att besegla tio seklers fejder
Med en helig, broderlig förening.
Just på gränsen, nära Swuckufjället,
Som i Fæmund speglar stolt sitt hufvud,
I en öde trakt, bland nakna klippor,

De twenne Bilderna.

Till Mamsell Maria Röhl.

Medan af den, som sitter för dig, du trollar på pappret
Ej hans anlete blott, utan ock hela hans själ:
Tecknar du än en bild, ovetande, icke med stiftet,
Men med din blick och de ord Gracerna låna din munn.
När du mig visar min bild på ditt blad, som förbytts till en spegel,
Finner jag bilden af dig, lefvande, stå i min själ.

F—n.

De twenne Bilderna.

Till Mamsell Maria Röhl.

Medan af den, som sitter för dig, du trollar på pappret
Ej hans anlete blott, utan ock hela hans själ:
Tecknar du än en bild, ovetande, icke med stiftet,
Men med din blick och de ord Gracerna låna din munn.
När du mig visar min bild på ditt blad, som förbytts till en spegel,
Finner jag bilden af dig, lefvande, stå i min själ.

F—n.

De twenne Bilderna.

Till Mamsell Maria Röhl.

Medan af den, som sitter för dig, du trollar på pappret
Ej hans anlete blott, utan ock hela hans själ:
Tecknar du än en bild, ovetande, icke med stiftet,
Men med din blick och de ord Gracerna låna din munn.
När du mig visar min bild på ditt blad, som förbytts till en spegel,
Finner jag bilden af dig, lefvande, stå i min själ.

F—n.

De twenne Bilderna.

Till Mamsell Maria Röhl.

Medan af den, som sitter för dig, du trollar på pappret
Ej hans anlete blott, utan ock hela hans själ:
Tecknar du än en bild, ovetande, icke med stiftet,
Men med din blick och de ord Gracerna låna din munn.
När du mig visar min bild på ditt blad, som förbytts till en spegel,
Finner jag bilden af dig, lefvande, stå i min själ.

F—n.

Gyrith.

Gryth.

Romance.

(*Belönt af Svenska Akademien med andra priset* 1833.)

Som ett åskmoln står, en stjernklar höstnatt,
Mellan Carlavagnen och Orion,
Så står Fjällen, svept i molnig mantel,
Mellan Dalarne och Hedemarken,
Hvarest Sverges gräns och Norges mötas.
Fordom föddes der, bland vilda klippor,
Krigets söner: mord och nöd och fasor;
Och från ena berget till det andra
Stridens åska flög — ett gräsligt genljud:
Tills på Fjällets stolta tinnar möttes
Tvenne ädla folkslags brödrakärlek,
Att besegla tio seklers fejder
Med en helig, broderlig förening.
Just på gränsen, nära Swuckufjället,
Som i Fæmund speglar stolt sitt hufvud,
I en öde trakt, bland nakna klippor,

Reser sig ett trädkors på ett stenrös.
Mannen, som, från Elfdaln eller Särna,
Visar vandrarn vägen öfver Fjällen,
Utmed Fæmunds vilda strand till Röraas,
Känner sagan om det dystra korset,
Verldens heliga försoningstecken,
Som dock i den menskotoma öknen
Står, en ryslig gernings stumma vittne.

Enkel är den gamle Dalkarlns saga.
Du, som rörd den hörde, blyga Sångmö,
Lika enkel låt den från din lyra
Återljuda i den tysta qvällen,
Medan solen bortom fjället sjunker
Och en sakta flägt i aspen susar.

I sin stuga, nära Idre kyrka,
Satt vid brasan gamle Halvar Björnram,
Tyst, med hjessan lutad öfver bibeln,
Som han lagt på knät. De helga bladen
Och den gamles silfverprydda hjessa
Glänste sällsamt i det röda skenet.
Underliga tankar, dystra minnen
Från hans ungdomstid, från fordna krigståg,
Hvälfdes i den gamle krigarns sinne.
stigt slöt han till den helga boken

Fridens, tröstens, salighetens källa,
Och hans öga dystert flög kring stugan,
Stannande till slut på räffelbössan,
En beprőfvad vän i lek och allvar.

"Ljöd der ej en sällsam klang i stålet?
Rasslar du på väggen, der du hänger,
Gamle stridskamrat, på länge orörd?
Ha, din klang så sent ej godt bebådar!
Gif dig dock till tåls. Ännu i afton,
Eller sist i morgon kommer Erik
Hem från lägret, från sin post i Wermland.
I ditt säkra rör han krut skall lägga,
Gömma blixtsnabbt lod uti ditt inre.
Gif då hastigt eld, min goda bössa,
Ty du ädelt villbråd ej skall sakna."

För sig sjelf så gubben halfhögt talte,
Men till dörren vänd af andra rummet,
Sade högt: "Min goda dotter, Gyrith!
Skynda dig till grinden ut att lyssna
Om din broder icke redan kommer.
Spana noga utåt Särnavägen.
Det är vackert månsken: han bör synas
Ren på afstånd ända bort vid skogen.

Ty den tappre vill med ingen dela:
Han försmår hvad han ej äger ensam."

Som en blodröd blixt, i sommarnatten,
För ett ögonblick sitt purpurskimmer
Gjuter öfver liljans hvita krona,
Så der öfver flickans bleka kinder
Af en flygtig rodnad flög ett skimmer.

Och alltmera dyster sade brodren:
"Jag har aldrig fruktat, aldrig, aldrig!
Äfven nu jag ej vill frukta, syster,
Att en Norrman möta i ditt hjerta.
Dödens är den blick, det ord, den helsning,
Som få vexlas mellan Svensk och Norrman.
Ingen Sveriges dotter våge blicka,
Tänka, hoppas öfver Fjällens gränsmur:
Endast döden bor på andra sidan.
Syster, låt mig tro, att längesedan
Ett förbleknadt minne blott, en skugga,
Flygtig som den toma morgondrömmen,
Han har blifvit för ditt Svenska hjerta,
Han, den Norske fiskarn ifrån Fæmund.
Men nu lemna oss allena, Gyrith;
Mycket har jag att vår fader säga."

Stum hon lydde, bjudande åt fadren
Och åt brodren sjelf en kyss till afsked.

Natten sänkte sina mörka vingar,
Stilla, fridfull, öfver tysta nejden:
Dock ej sömn och frid till flickans hjerta
Stego ned; blott vilda feberdrömmar
Stormade i hennes bröst, der vrede
Kämpade med sorg, och hat med kärlek.

Knappast glänste första morgonstrålen,
Förrän flickan, med förgråtna ögon,
Smög sig ut ifrån sitt tysta läger.
Genomskinlig, frisk var morgonluften.
Idres fjälldal, höljd i sina drifvor,
Låg i morgonrodnans klara skimmer.
Skogens granar i sin silfverrustning —
Fjällens här — de djupa leder sträckte
Bort till Jätten Swuckus fot, som höjde
Molnbehjelmad panna öfver skogen.

Sorgligt lyftes flickans våta öga
Mot det stolta bergets blå i fjerran,
Och en suck den tryckta barmen höjde:
"Ack! Min Thorvald sitter kanske redan
På vårt gamla, kära mötesställe,

Vid den stora tallen närmast gränsen.
Just i dag, i dag vi skulle mötas!
Broder, hvarför kom du, hårde broder,
Med din arma, trogna systers dödsdom?
Hvarför fick ej hennes stackars hjerta
Ha sin tysta lycka gömd och ostörd?
Eller gick den någon väl i vägen?
Har jag ej, som en trälinna trogen,
Tjent min fader utan rast och klagan?
Ack, jag fordrar ju till lön allenast.
Att mitt eget hjerta få behålla!
Eller skall en ynglings vilda känsla,
Uti krigiskt rus, ett menskohjerta,
Systerns hjerta, som en lumpen leksak
Handla, skänka bort åt råa vänner?
O min fader! Har min trogna ömhet
Ej ett bättre skydd af dig förtjenat,
Än att du med tystnad hör mig säljas?
Är då för ditt hjerta död din dotter?
Vill du ingen dotter mera äga?
O, farväl, farväl då, hårde fader!
Dyrbar är du dock för den förskjutna,
Som, då hon din kärlek har förlorat,
Har förlorat lifvets högsta goda.
Blifve han, som ur ditt hus mig jagar,

Gamle fader, mer din själ till nöjes!
Mera öm än jag, kan han ej blifva."

Och på snabba skidor flydde flickan
Inåt skogens djup, till fjällens öken,
Från sin faders hus och fosterlandet.

Solen redan stigit öfver skogen,
Då ur bädden Erik sprang och ropte,
Halft förtörnad ren, den tröga systren.
Tankfull lyddes gubben efter svaret.

"Ej en krigarbrud får sofva länge,"
Ropte Erik högre: "morgonsolen
Skimrar redan på ditt fönster, flicka!"

Med en dyster anings bittra smärta
Utbrast gubben: "Son, hvar är min dotter?
Har din hårdhet krossat hennes hjerta?
Är den arma död af sorg och fruktan?"

Blek vardt krigarn. Darrande den starke
Smög till systerns rum. Ur pressadt hjerta
Knappast hördes svaret: "Hon är borta!"

"Är hon borta? Gif mig henne åter!
Gif mig snart mitt barn tillbaka, niding!
Låt mig återse min dotter genast,

Eller svär jag dyrt vid Gud och afgrund,
Att dig i min sista stund förbanna!"

"Fader, Fader! Jag vill hemta henne!"
Skrek den ångestfulle, och från väggen
Ryckte räffelbössan, spände sabeln
Vid sin sida och försvann som blixten.

Ifrig såsom stöfvarn efter hinden,
Flög han i de lätta spår på drifvan,
Som den flyddas skidor hade lemnat.
Djupt de ledde inåt skogens gömmor,
Långt från farbar väg och stig afsides.
Som en ryslig aning, mörk och iskall,
Kring hans hjerta lade sig den tanken
Att vid Swucku fanns en slagbjörns hide.
Snart dock såg han, tätt vid flickans skidspår
Vargens, vilda ströfvarens i öknen.

Snabbare han flög på sina skidor,
Mellan skogens mörka stammar, höljda
Liksom vålnader i snöhvit svepning:
De med hånfull hviskning hemskt sig rörde,
Då han, som en pil, förbi dem rände.
Sprang en ripa hastigt öfver drifvan,
Flög en fjällhök upp emellan bergen,
Isad af förskräckelse han skälfde.

Tjöt en af ifrån en fjerran klyfta,
Hemskt han lyssnade med namnlös fasa.
Öfver kärrens drifvor, klippors branter,
Flög den ångestfulle så beständigt;
Och i sina skidors dofva rassel
Tyckte han sig höra fadrens stämma,
Som förbannade den vilde sonen.

Så han kom till höjden af en kulle,
Der, på gränsen mellan tvenne riken,
Lutad stod en gammal tall och bredde
Vidt omkring de snöbetäckta grenar.
Och i skuggan af det gamla trädet
I detsamma han den sökta märkte.
Men hon var ej ensam i sin smärta:
I en reslig ynglings armar stod hon,
Vid hans hjerta hennes tårar gjötos.

Men vid denna syn, i brodrens sinne
Vredens vilda lågor plötsligt tändes.
Rytande af raseri han frambröt,
Slet de älskande ifrån hvarandra,
Slängde bössan från sig bort på drifvan,
Och den blanka sabeln drog. "Ha, usling!"
Röt hans vilda stämma: "Du är Norrman,

Och du har förfört min stackars syster:
Dubbelt skål det är för dig till döden!"

Oförskräckta blickar dock han mötte
Från den Norske mannens stolta ögon.
"Min är denna unga Svenska flicka,"
Sade han: "och till min enkla boning
Vid den fjällomgifna, klara Fæmund
Hem jag henne föra skall som maka.
Hennes broder, vill du *min* ock blifva,
Var välkommen till mitt hus som frände!
Vill du ej, så stanna här på gränsen,
Men din syster blifve Norges dotter!
Vet att friden lyckligt blifvit sluten,
Och Carl Johans svärd oss gjort till bröder!"

Bedjande, med sträckta händer, flickan
Knäföll mellan älskare och broder.

Men med iskallt hån den vilde Erik
Stötte henne bort. Hans klinga blänkte
Och mot Thorvalds hufvud vändes eggen.
Dock för vig var fiskarn: toma luften,
Hvinande af hugget, klöfs allena;
Och tolfuddigt spjut, ett eggskarpt ljuster,
Sänktes af en kraftig arm mot Erik.

Tappert båda stridde. Svenskens klinga
Rasslade kring spjutets uddar, fåfängt
Sökande att nå den hand, det förde;
Ty med säker kraft den Norske fiskarn
Med de skarpa spetsarna sig värjde.
Då sig Erik steg för steg tillbaka
Drog till bössan, der hon låg på drifvan.
Häftigt skrek han: "Gyrith, gif mig bössan!
Skynda! jag vill se den bofvens hjertblod!"

Men med namnlös ångest flög den arma
Till det hotande geväret, grep det
Undan brodrens sträckta hand, och hastigt
Mot hans hjerta rigtade dess mynning.
Och ur den bestörtes hand föll svärdet
För den blick, som systerns vilda öga,
Gnistrande af hemsk förtviflan, spände
På sin broder. Men den unge fiskarn
Lade handen på det spända vapnet.
"Brodermörderska!" så ljöd hans stämma:
"Vill du köpa dig en makes kärlek
För din broders blod? Bedragna flicka,
Min kan du ej blifva. I min hydda,
Der vid obefläckad härd min moder
Med sitt rena minne helgat rummet,
Skall en brodermörderska ej träda!"

Eriks ögon flammade. Han ropte:
"Rätt du sade, din skall hon ej blifva,
Unge Norrman! Mellan dig och henne
Hvarje band för evigt vare slitet!
Kom, min syster, följ mig till min fader!
Ty, vid Gud, en Norrman skall du aldrig
Öfver fjällen följa, bort från hemmet,
Från din far, din bror, din Svenske brudgum!"

Liksom träffad af ett dödssår, flickan
Häftigt med en ryckning sprang tillbaka,
Hvälfde, full af ångest, sina ögon
På den obeveklige och sade:
"Var barmhertig! Låt mig följa Thorvald!
Utan honom har mitt lif ej värde!
Har du icke redan, grymme broder,
Från min faders slitit löst mitt hjerta?
Vill du äfven från min ädle Thorvald
Slita det förblödda, och föraktligt
Kasta åt den vilde krigarn Olof?
Erik, Erik, tänk uppå vår barndom,
På vår syskonkärleks ljufva dagar,
Då vi moderlösa två tillsammans
Vexte upp i ensligt hem. O broder,
Du, som var mitt hjertas första kärlek,
Jag besvär dig vid vår barndoms minnen,

Vid allt ömt och heligt i ditt hjerta,
Döda ej mitt hjertas blyga lycka,
Ty min kärlek kan du aldrig döda.
Erik, hvarför hatar du min Thorvald?
Läggen edra vapen bort och sträcken
Ett försonligt handslag åt hvarandra!
Har ej friden redan blifvit sluten
Mellan våra folk? J ären bröder!
I er Konungs namn, försonen eder!
Vill du icke, broder? Grymme Erik!
Ve, jag läser i ditt vilda öga,
Som du hotfullt på min älskling fäster,
Att förgäfves mina böner spillas.
Så välan, jag har i hela lifvet
För mig sjelf ej mera någon lycka.
Må jag blifva offret för er tvedrägt!
Och då ej mitt arma hjerta längre
Är ett trätofrö emellan eder,
O, försonen eder med hvarandra!
Se, ren döende, en vålnad redan,
Ur den mörka natten bortom lifvet
Ropar jag till eder nu: försoning!"

Mot sitt eget bröst hon i detsamma
Vände bössan. Foten rörde trycket.
Skottet brann. Med plötslig ryckning täckte

Hennes hand den väg som kulan tagit,
Genom hennes hjerta. Sakta sjönk hon
På den hastigt purpurstänkta drifvan.

Ynglingarne vid den döda stodo
Som två fasans stoder mot hvarandra,
Stelnade i mållös, sanslös smärta.

Men i samma stund på afstånd hördes
Gubben Halvars stämma: "Frid är sluten!
Frid — — " Men på den döda föll hans öga,
Ordet dog på tungan, och förbleknad
Vid sin dotter ned han sjönk på drifvan.

Då, med bortvänd uppsyn, räckte Erik,
Tigande, sin högra hand åt Thorvald.

M—n.

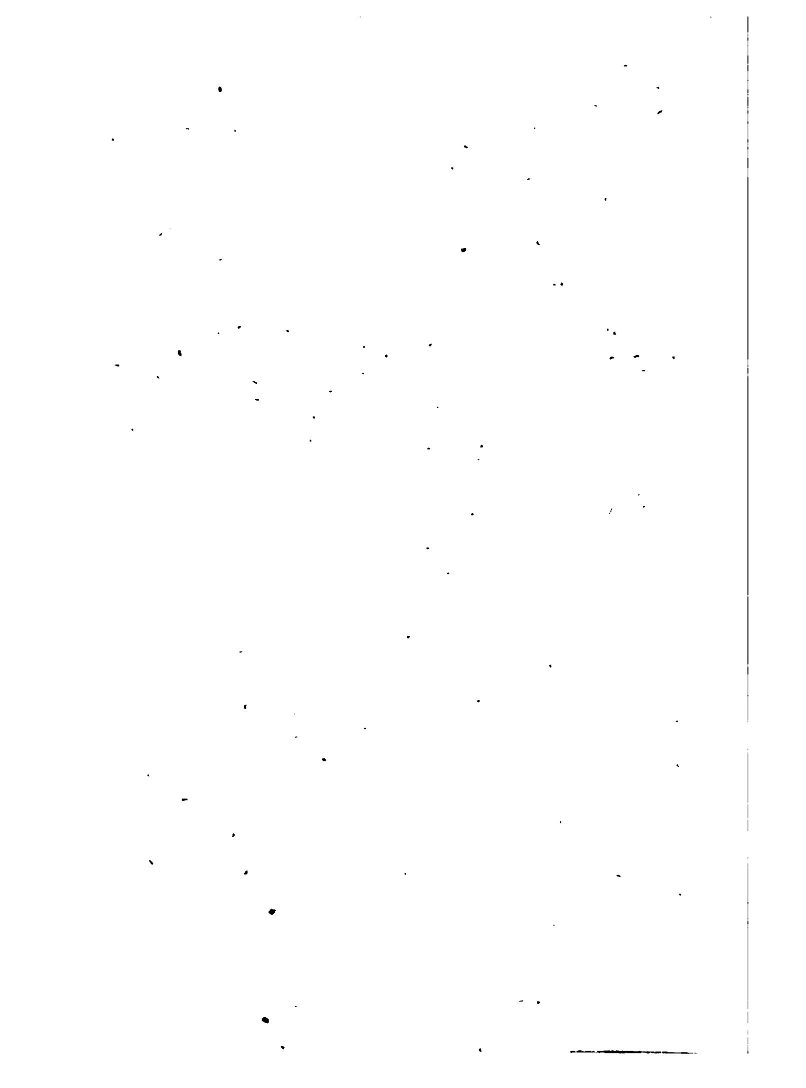
SIGRID DEN FAGRA.

NOVELL

FRÅN

Trettonde Århundradet.

I.

Bjälbo kyrka var sällsamt inredd till en stor begrafningsfest. Midt i kyrkan uppbar en ofantlig pelare de sammanslutande hörnen af de fyra hvalf, som utgjorde den dystra helgedomens tak. Denna pelare var urhålkad, och den besynnerliga urhålkningen var innantill svartklädd. En bred, likaledes med svart beklädd trappa ledde upp till densamma ifrån stora kyrkodörren. Bredvid pelaren stodo några svartklädda arbetare, med murareverktyg i händerna; och att de voro beredda till arbete, röjdes af det murbruk och de stenar, som lågo till hands vid deras sida. Den öfriga delen af kyrkan hvimlade af folk, som trängdes omkring väggarne, för att i midten lemna rum åt den väntade likprocessionen. Framför högaltaret stodo flera prester i messdrägt, och

utomkring altarringen tvenne rader chorgossar, med rökelsekar och vigda vaxljus i händerna. En dof själamessa afsjöngs, under det klockorna ljödo från klockstapeln.

En silfverskäggig gubbe, åtföljd af en ung flicka, båda i pelegrimsdrägt, med långa stafvar i händerna, inträdde långsamt. Den gamles vördnadsbjudande och dock djupt bekymrade, nästan ångestfulla uppsyn, samt flickans utomordentliga skönhet väckte genast folkets uppmärksamhet. Den gamle såg sig tigande omkring i kyrkan, betraktade isynnerhet den sällsamma grafven med uttryck af förundran och skakade derefter sitt hvita hufvud.

"Sitt ned, gamle Wallareman!" sade en bonde, och erbjöd gubben ett rum på ändan af en bänk. "J har säkert icke nästegårdsväg för er, och gammal är ni. Sitt du också, flicka! Du är väl gubbens dotter eller barnabarn, kan jag tro?"

"Låt oss hvila, min dotter!" sade gubben, i det han satte sig. "Detta är en ovanlig begrafning: vi vilja åskåda huru den tillgår!"

Flickan satte sig tyst vid den gamles sida och nedslog blygt sina ögon, då hon fann sig vara ett mål för hela folkskarans blickar och

hviskningar. Isynnerhet riktades på henne uppmärksamheten från en läktare, der en mängd förnäma damer, den aflidnas närmaste slägtingar, suto.

Bonden, som bjudit de båda främmande plats, lutade sig nyfiken emot gubben och hviskade: "J är visserligen främmande här på orten, vördig Fader? Törs jag fråga, hvarifrån J är och hvart färden gäller?"

"Jag färdas till vår Frälsares heliga graf," svarade gubben tvärt och afbrytande, i det han vände sin uppmärksamhet på själamessans harmoniska toner.

"Hm!" sade bonden; "det är ett vackert skumpaskede, helst för så gamla ben. Men hvarför kommer J hit till begrafningen?" Då gubben icke svarade, vände sig bonden till flickan med denna fråga. Då hon icke heller gaf honom nöjaktigt svar, fortfor han: "Kanske det hörer till ert löfte att tiga; då må det så vara. Men hvarför gråter gubben öfver själamessan? Han höljer sitt ansigte i kåpan, men jag märkte godt att han gret. Kände han Fru Ingrid, den saliga själen? Gud hafve henne i himmelrik! Ja, ja! Fru Ingrid var en rar Fru, så länge hon

lefde. Sin slägt förstod hon att hålla vid makt också, det är säkert. Får se hur det nu går. En gammal barfotamunk, som hade spådomsande, har sagt, att slägten icke skulle längre kunna äga anseende och hålla sig, än hon bär sitt hufvud uppe."

Den gamle pelegrimen drog hastigt sin kåpa från ansigtet, såg skarpt på bonden, och utbrast: "Är det Fru Ingrid Ylfvas begrafning, som firas i dag?"

Bondens svar afbröts af ett par härolder, som inträdde i spetsen för sjelfva liktåget. Den ene utsträckte sin staf emot folket, som råkade i en orolig rörelse, då det trängdes för att se processionen. "Gifver plats!" sade härolden högtidligt: "plats för den ädle och högberömlige Herr Måns Måneskjölds efterlefverska, den dygdädla Fru Ingrid Ylfva, att hennes stoft måtte komma till sin hviloplats i denna helgedom!"

Folkets sorl tystnade genast, och liktåget inskred. Näst framför liket gingo munkar och prester. Den dyrbara kistan bars af idel riddare och omgafs af praktfullt utrustade väpnare och svenner. Näst efter densamma följde den aflidnas fyra söner, hvar och en omgifven af några

tjenare. Främst bland dem i ålder som anseende, framskred Birger Jarl, med en hertiglig krona, en dittills i Sverige icke skådad prydnad, omkring den glänsande hjelmen. Folket, som icke så noga förstod sig på maktens insignier, kände desto bättre hvem som hade sjelfva makten, och många bland bönderne kallade derför den mäktige Jarlen: Konung. Han såg omkring sig med en sträng och nästan listig blick, medan ett eget småleende, föga passande vid en moders begrafning, men desto mer egnadt att gifva de skarpa anletsdragen ett uttryck af öfverlägsen höghet och trotsig myndighet, sväfvade kring läpparne. Tolf riddare i de mest lysande rustningar omgåfvo honom. Efter honom gick Lagman Eskil från Vestergöthland, med en dyster uppsyn, hvari man tyckte sig igenkänna samma befallande drag, som utmärkte den äldre brodren, ehuru Eskils voro fria från det statsklokhetens löje, som så besynnerligt glänste på Birgers. Lagmannen omgafs af några präktigt utstyrda huskarlar. Den tredje brodren, Biskopen i Linköping, var den resligaste af bröderna. Ett stort, rödt ansigte, hvarur ett par klara ögon tänkfullt blickade omkring, skuggades på sidorna af ett

hvitt, tjockt hår, hvaruti icke ett enda mörkt strå qvarblifvit, såsom ett vittne om dess forna färg. Den höga biskopsmössan var djupt nedtryckt i pannan, och hela uttrycket af hans anletsdrag tycktes tillkännagifva, att han besatt hemliga kunskaper, och derigenom stod i närmare förhållanden till en annan verld och dess dunkla uppenbarelser. Biskop Carl var omgifven af prester. Derefter följde den yngste af bröderne, Bengt, som nyss blifvit Lagman i Östergöthland. Ur hans öppna och ärliga drag talade en ädel och manlig själ. Hans beslutsamma och säkra, men tillika vänliga och milda hållning tillvann honom alla Östgöthars förtroende och välvilja. Det syntes på hans helsning åt bönderna, att han var en folkets man. Han var omgifven af några myndiga bönder ur sin lagsaga. Efter de fyra bröderna kom Härwid Trolle, deras svåger, som förut hette Ulf intill sin bröllopsdag med Magnhild, Fru Ingrids enda dotter. (Han öfvervann på sjelfva bröllopsdagen en till ett troll förklädd medtäflare, som ville bortföra bruden, och antog efter denna seger det nya namnet.) Efter dessa följde en otrolig mängd af lysande begrafningsgäster, Sveriges yppersta

män, som blifvit församlade att hedra den förnäma likbegängelsen.

Så snart den gamle pelegrimen såg de första af liktåget i dörren, höljde han sitt ansigte, liksom betagen af en djup rörelse. Den unga flickan deremot betraktade med sin ålders oförställda nyfikenhet och beundran den ovanliga ståten. Då och då nedslog hon dock ögonen, när en eller annan af de lysande riddarne med alltför dristig blick vid förbigåendet beundrade hennes skönhet.

Då liktåget hunnit upp till pelaren, trädde från altaret en biskop fram till kistan och kastade mull på densamma. Derefter upplyftades den af riddarne och ställdes upprätt i nischen uti pelaren. Då hela församlingen tycktes bestört deröfver, framträdde en af härolderne och sade: "Eder skall veterligt vara, J alla här närvarande höge Herrar, ädle Riddare, Svenske Män, ärliga Qvinnor och fromma Jungfrur, att den högväldige Herre och Furste, Svea Rikes Jarl och Föreståndare, vår Konungs och Herres Herr Fader, hafver så låtit tillreda sin höga Fru Moders graf, att hennes hufvud skall stå uppe i evärdeliga tider, såsom ett tecken och minnesmärke,

att sammalunda hennes barn och efterkommande skola vara beståndande, så länge christna tro i Svea landom finnes. Och då nu denna Fru Ingrid Ylfvas graf varder tillsluten och beseglad, lyser och förkunnar den heliga Kyrkan sitt bann, och utbedja alla redliga män och qvinnor sin förbannelse öfver den, eho det vara må, som denna grift oroar och ohelgar."

På en vink af Birger Jarl, räckte en af arbetarne honom en silfvermurslef. Han fäste med densamma första stenen för grafven. De öfriga bröderna lade äfvenledes dit hvar sin sten, och arbetarne fullbordade derefter verket, så att hastigt pelaren åter stod tillmurad.

Emellertid hade den gamle pelegrimen, så snart härolden förkunnat det besynnerliga skälet till en sådan begrafning, rest sig upp, skakat på hufvudet, och gett flickan tecken att följa sig ut. Den ende, som, under hvimlet vid grafvens igenmurande, fäste uppmärksamhet på de bortgående, var Lagman Bengt.

II.

Det led till aftonen på begrafningsdagen. De talrika salarna i Birgers vidsträckta borg, Bjälbo, hvimlade af gäster, hvilka det sorgliga tillfället ingalunda hindrade att njuta gästabudets nöje. Våldiga mjödhorn, dryga ölkannor och härliga vinbägare voro i oupphörlig rörelse, för att hos gästerna ytterligare stadfästa den föreställningen, att ett härligare graföl i Sverige icke ens blifvit firadt efter en Drottning. Sjelfva det sällsamma i begrafningssättet gjorde högtidligheten så mycket minnesvärdare.

Gästernas sorl blef allt starkare, och här och der vexlades redan blickar och ord, som fått sitt ursprung i bägaren, och hvilka i de eldfängda och vilda lynnena lätt föranledde följder, dem isynnerhet Lagman Bengt skulle fått besvär med, om icke Birger sjelf esomoftast vandrat igenom salarna och med ett ord, en åtbörd återförvist de uppretade till lugn. Då kom en tärna, skickad från Jarlens höga gemål, Prinsessan Ingeborg, och kallade Lagman Bengt till den sidan af

byggningen, der fruntimren församlat sig, skiljda från männerna och deras bullersamma dryckeslag genom en hvälfd förstuga.

De sorgklädda damerna, som omgåfvo Fru Ingeborg, tycktes rätt muntra och glada. Deras samtal rörde något ämne, hvaruti alla lifligt deltogo, men det förstummades, då Lagmannens manliga gestalt inträdde, och mer än en dams ögon hvilade med välbehag på hans ädla uppsyn. Han helsade med vördnad sin stolta svägerska, och bugade derefter för den svartklädda flocken af skönheter omkring henne.

Furstinnan böd honom sätta sig vid sin sida, på en hög karmstol, och betraktade honom några ögonblick med ett pröfvande småleende. Han återvann snart sin lugna blick och uppsyn efter den lilla förlägenhet, som naturligtvis intog honom i början, då han befann sig ensam bland så många fruntimmer. Furstinnan begynte: "Vi hafve vändt oss till er, käraste Svåger, angående en vänskapstjenst, hvilken skulle vara både för min gemål och mig, och ännu för en tredje till, af mycket värde."

Ett ungt fruntimmer, som med nedslagna ögon stod på andra sidan om Furstinnan, rodnade vid

dessa hennes ord. Lagman Bengt märkte det och teg.

Furstinnan fortfor: "Straxt efter begrafningsdagarne lärer vår unga, älskvärda vän, Jungfru Richissa, vilja återvända till sin fader, Herr Ivar Blå på Gröneborg. Jag vet ingen, som vi kunde anförtro att följa henne på vägen, om icke ni, min ädle Svåger, vill åtaga eder denna riddaretjenst. Ni kan icke neka att åtaga er den, och ni gör det säkert gerna, så framt ni icke," tillade hon halfhögt: "kan öfvertala henne att för alltid qvarblifva här på orten, eller åtminstone snart komma tillbaka."

Den unga flickan rodnade som en ros, och äfven den artige Lagmannen kände sig något het om kinderna. Han svarade: "Jag känner mig lika villig, som skyldig, att uppfylla eder önskan, min vördade Svägerska! Det skall blifva mig ett nöje att få ledsaga den älskvärda Jungfru Richissa, så framt hon icke kanske bättre anser sig beskyddad af hela Uplands-herrarnes skara, med hvilka hon får sällskap ända fram till Gröneborg."

Furstinnan rodnade äfven: "Jag trodde knappt att de stora herrarne från Upland ville taga den

vägen," sade hon. "Men i alla fall hoppas jag hafva beredt Lagman Bengt ett stort nöje genom mitt förslag. Huru står det till på Ulfåsa nu för tiden, Svåger? Ni har så ypperligt bygdt och så väl i ordning der, har jag hört, att det endast fattas er en hustru, för att få rätt trefligt och angenämt hos eder."

"Det går långsamt med byggnaderna," sade Bengt. "Jag kan icke betunga folket så mycket med arbete, utan måste uppskjuta än det ena, än det andra. Emellertid bor jag rätt väl och beqvämt såsom ogift."

"Vi måste en dag besöka eder!" sade Ingeborg: "men för att göra det möjligt, måste ni äga en fru i edert hus. Vill ni emottaga en hustru af er tillgifna och trogna svägerskas hand? Jag lofvar att välja åt er en maka, med hvilken ni skall blifva lycklig och nöjd, och som passar för eder både genom börd, fägring och dygder."

Lagman Bengt smålog. "Jag tacker eder af hjertat, min vördade Svägerska, för eder omsorg om mitt väl; men jag måste bekänna, att ännu, innan jag har mitt hus i bättre ordning bygdt, jag icke vågar tänka uppå att äktenskap bygga. Om jag framdeles vågar utbedja mig edert förord,

skall jag glädja mig på förhand med den utsigten, att derigenom vinna min lycka. För närvarande kommer mig detta också alltför hastigt och oväntadt före."

En stolt Dam uppreste sig hastigt bland sällskapet och såg skarpt på Lagmannen. "Det förefaller mig," sade hon: "som hade Lagman Bengt sedan i går temligen tvärt förändrat sinnelag. Då fanns det en jungfru, som han verkligen tycktes hafva fästat sitt hjerta vid, och hvilken han, om icke med ord, dock med ganska begripliga ögonkast tycktes vilja bjuda sin hand. Jag uppfordrar honom att försvara sig."

Lagmannen smålog ånyo, i det han svarade: "Min goda syster Magnhild! Du går något längre än du, både för min och din och äfven andra personers skull, borde. Jag har hittills bevarat mitt hjerta fritt, och jag vågar säga, att ingen jungfru kan klaga öfver bristande grannlagenhet å min sida."

"Blif icke så ifrig, bästa Svägerska!" inföll Prinsessan. "Svåger Bengt lär nog besinna sig, endast han får någon tid dertill."

"Hm!" utropade Fru Magnhild. "Han är flyktigare än en väderhane! Hans hjerta är icke att lita på. Märkte jag icke, huru han i dag såg efter den främmande pelegrimen!"

Lagman Bengt rodnade högt. Fru Ingeborg såg skarpt på honom. — "Hvem kunde då den främmande pelegrimen vara?" frågade hon.

"Kanhända en grefvedotter från Wenden eller Holstein, som reser här i något heligt ändamål!" inföll en af Damerna.

"En grefvedotter skulle icke färdas så ensam med en gammal, orkeslös gubbe," sade Magnhild. "Det är någon främmande botgörerska, eller annars en kringstrykande varelse."

"Vet Lagman Bengt ingenting om dessa främlingar, som vandra i hans lagsaga?" frågade Furstinnan.

"Jag har aldrig sett dem förr," svarade han. "Allt, hvad jag känner om dem, är att deras färd går till heliga grafven. Åtminstone sade de så åt en bonde."

"De måste då vara uppifrån landet," utropade Furstinnan. "Alltså äro de icke utlänningar. Men vi hafva ju icke nyligen hört talas om någon förestående pelegrimsfärd så långt bort, och

sådana vallfarter plägar man åndå alltid få spörja förut. Förmodar ni ingenting, Svåger?"

"Jag förmodar intet," svarade Bengt, missnöjd: "i fall de icke möjligtvis äro flyktingar och öfverblefne af våra fränder, efter blodbadstugan vid Herrevadsbro."

Furstinnan rodnade vid påminnelsen om sin gemåls föga hedrande bedrägeri vid det åsyftade tillfället. "Jag räknar icke dem för våra fränder," yttrade hon bittert: "som skilja sig af trätgirighet och afund från sin slägt, och söndra sig mot henne i uppenbara uppror. Om dessa pelegrimer höra till de upproriskas och afvogt sinnades rote, så uppmanar jag eder att låta gripa dem och inställa dem för min gemål och hans domstol, så framt J icke vill anses för deras vän och vår ovän."

"Jag känner spådomen om vår moder," svarade Bengt. "Så länge hennes hufvud står uppe, skall vår slägt blomstra, men inom densamma växa ständiga frön till oenighet. Fränder strida redan mot fränder. Vill ni redan, min Svägerska, att spådomen skall gå i fullbordan och bröder strida mot bröder? Blås icke på oenighetens gnistor ibland Magnus Måneskölds barn!

Det är bättre, att Birger och jag lefva ense. Jag har förebrått honom hans förfarande vid Herrevadsbro, och jag skall alltid ogilla det. Ovärdigt var det att locka den fromme Biskop Kol att göra så heliga löften åt våra anförvandter, och dermed besvika dem.. Också lasta Biskop Kols förbannelser tungt på Birgers hufvud, det har min broder sjelf sagt mig."

"Det var Folkungarnes eget fel," sade Ingeborg. "Likaledes var det Biskop Kols. Hvarföre skulle han lofva dem en säkerhet, som det hade varit alltför dåraktigt att låta dem njuta, då de en gång voro så väl narrade i fällan?"

"Detta blodbad är ännu alltför nytt, för att kunna omtalas utan rörelse," afbröt Lagman Bengt. "Låtom oss icke nämna något vidare derom! Hvad de främmande pelegrimerna beträffar, så skola de, så länge de resa inom min domvärjo och icke göra någon menniska något förfång, i Guds namn ostörda draga sin gata. Tillåt mig att nu aflägsna mig, min vördade Svägerska! Och om Jungfru Richissa åstundar mig till sin följeslagare fram till Gröneborg, så skall jag, den dag hon behagar bestämma, infinna mig med några trogna tjenare, för att

ledsaga henne!" Han bugade sig höfligt för Furstinnan, Jungfrun och de öfriga Damerna, och gick skyndsamt bort.

"Han är half bonde till sin natur," utbrast Ingeborg föraktligt. "Kalla hit min gemål! Vi skola tala med honom om saken."

III.

Då natten inbröt och redan en stor del af gästerna gått att sofva af sig graföllsruset i de åt dem anvista rum och sängar, vandrade Lagmännerna Bengt och Eskil tillsammans af och an i en stor sal, som upplystes af några facklor, instuckna i ögonen af de elg- och björnskallar, som sutto uppspikade kring väggarna. Bengt var särdeles uppretad, ehuru saktmodig han annars var. Han ansåg sig af sin svägerska förolämpad på ett ingalunda grannlaga sätt, och förklarade, att han redan denna afton ville lemna Bjälbo och sin moders graföl. Fåfängt sökte Eskil att föreställa honom svägerskans välmening

och det passande i giftermålet med en dotter af den mäktige Ivar Blå.

"Jag är Lagman öfver Östergöthland," inföll Bengt: "och jag är likaså fri som mina odalbönder. Med Helige Eriks lag i handen och allmogen omkring min domstol, trotsar jag icke blott den stolta Ingeborg, utan sjelfva Birger att låta fängsla den, som jag frikänt som oskyldig. Jag har att sörja för min allmoges frihet och säkerhet, och jag svär att, om de tvenne oskyldiga resande häktas, skola mina bönders pålyxor spränga deras fängelsedörr, om också Birger sjelf med femtio riddare försvarade den."

"Ja så!" sade Eskil leende: "det är för de resande pelegrimernas skull du blifvit så ifrig. Det är mitt broderliga råd: tag du Richissa till hustru, och det medan du är här; ty jag vet, att Birger och Herr Ivar just derföre hafva ställt så till, att hon kom hit, för att I skullen fatta tycke för hvarandra. Du tyckte ju om henne i början? Hvarför misshagar hon dig nu?"

"Hm!" sade Bengt något förlägen: "vill du just att jag skall bigta mig för dig, Broder? Må vara då! Jag tyckte icke illa om Richissa: hon förefaller mig att vara en fager och sedesam

tärna. Men måste jag derföre taga henne till min hustru, efter allan den rätt Helige Erik gaf? Vet, min käre Broder, jag fordrar annan kärlek af en maka, än den en trälinna kan gifva mig! Jag skulle förspilla min lefnads skönaste förhoppning, om jag lät lyckan i mitt hus blifva vår stolta svägerskas leksak."

"Hvem skall då blifva dig en sådan hustru, som du önskar och väntar?" frågade brodren. "Förblindade dåre! vet, att qvinnorna, genom den plats de innehafva enligt vårt samhälles lagar, aldrig kunna höja sig till den själsstyrka och andeliga frihet, att de förmå deltaga i en mans tankar och afsigter. Hvad han vet och vill, förstår ingen qvinna. Hon kan väl älska sin man för hans enskilda egenskaper: men hennes kärlek är sitt eget ändamål. Hon älskar för att sjelf blifva lycklig, för sin egen skull, blott af begär att sjelf få vara allt hvad hon kan för sin man. Offrar han åt hennes fåfänga sina mödor och afsigter, då smeker hon honom tacksamt, då söfver hon hans bästa krafter i nätet af den inbillningen, att han är lycklig genom henne; men han blir då förlorad för allt manligt och stort, som han eljest skulle utfört.

Du står på vägen att uppoffra icke blott eget anseende, utan hela vår slägts, genom din tro på en dröm, om hvars falskhet erfarenheten snart skall öfvertyga dig. Besinna du hvad som är att vinna genom giftermålet med den rika Richissa: Ivar har ingen son, och hans dotter får derföre arf. Tager du henne med laglig "gåfva och tal," så får du ju mer, än hvad hon kostar!"

"Kostar!" upprepade Bengt. "Det är ännu i våra eljest så herrliga lagar en hednisk öfverlefva, att qvinnan är utesluten från arf; att hon endast har rättigheter som trälarna; att hon måste köpas! Men den qvinna, man köper, henne äger man icke! Jag vill icke köpa en hustru: jag vill att hon skall skänka sig åt mig."

"Välan!" invände brodren: "Richissa skänker sig ju i sjelfva verket åt dig. Tänk på gamle Ivars rikedomar!"

"Du förstår mig icke, eller vill icke förstå mig!" utbrast Bengt förtörnad och vände honom ryggen.

I detsamma stod Birger sjelf för den förvånade. Han hade långsamt och obemärkt inträdt och afhört hela samtalet. "Eskil har rätt!" sade han, med en skarp blick på Bengt. "Du vill

väl försumma det enda förträffliga tillfälle, som någonsin erbjudit sig, att vinna hela Ivars parti för oss. Du tycks i allmänhet föga akta hvad oss båtar. Min gemål har klagat mycket öfver dig. Hvad är det för främlingar du vill skydda?"

"Jag känner dem icke," svarade Bengt: "men de vandra fredligt sin väg, utan att ofreda någon. De äro i den heliga Kyrkans beskydd, emedan de befinna sig på vägen till Christi graf."

"De äro således uppifrån landet," sade Birger. "Jag vill veta, hvem det är, som reser. Låt ransaka dem, Bengt! Jag ålägger dig det."

"Visa att de äro brottslingar, eller låt lagligen anklaga dem och draga dem för rätta!" sade Bengt. "Men var säker, att jag icke skall låta ett par oskyldiga, fromma pelegrimer gripas, för att tillfredsställa ett hugskott af din stolta gemål. Fasthellre skall jag, så vidt jag förmår, skydda allas rätt genom alla; ty du vet, att en budkafle, som jag skär upp, samlar folk."

"Jag vet, att du är väldig bondeman," svarade Birger kallt: "men jag skulle dock ännu tills vidare tro, att det är jag, som regerar detta land och rike i min sons, Konung Waldemars, namn."

”Så länge Gud och Sveriges allmoge behaga,” svarade Bengt.

Birger teg en stund, såsom han plägade, då han var upprörd. Slutligen sade han: ”Låt så vara då! Jag föraktar att krossa dem, som icke äro mig i vägen. Äro de tvenne pelegrimerna flyktingar från Herrevadsbro, så — om det vore sjelfva Junker Carl — Gud hafve deras själ! Må de resa till Christi graf — eller sin egen; det qvittar mig lika, allenast de äro härifrån. Men, hvad Richissa beträffar, min bäste Broder, der kan jag icke tåla några invändningar. Tillfället är alltför gynnande. Jungfrun är dig icke heller oblid, om jag sett rätt! Jag beder och jag befaller dig, uppfyll min önskan och tag henne till din hustru!”

”Jag vill hoppas, Broder!” svarade Bengt: ”att jag är fri som en odalbonde, åtminstone i mitt eget hus. Jag har beslutat att der icke införa någon annan hustru än en, som jag sjelf valt efter mitt sinne. Jag vet, att du är mäktig, Broder; men lagen måste dock vara mäktigare. Men jag känner, att vi begge icke skulle finna oss väl längre af ett så spändt förhållande;

derföre reser jag i afton hem till Ulfåsa. Farväl Broder! Låt oss skiljas i frid!"

Birger teg åter några ögonblick. Derefter fattade han brodrens hand och sade: "Så rid då, Bengt! Res i frid! Men mins hvad du lofvat, att följa Richissa hem till sin fader. Gör dig färdig, när jag sänder dig bud. Det dröjer väl ännu någon tid!"

"Jag har en gång gett mitt löfte," sade Bengt: "och jag bryter det icke, efter jag icke kan hoppas, att du befriar mig ifrån att uppfylla det. Men lita du derpå, att icke skall Jungfru Richissa blifva Bengt Måneskölds hustru, för det han reser med henne från Bjälbo till Gröneborg. Farväl, Bröder!"

"Det är verkligen bäst att vi för denna gången skiljas," sade Birger: "eljest torde en brodertvist icke uteblifva. Lef väl, Broder Bengt!" Bröderna räckte hvarandra handen, ehuru inom sig föga nöjda med hvarandra.

Eskil, som tegat alltsedan Birger inträdde, smålog, då han tog afsked af brodern, och sade: "Tänk du närmare på saken, Broder; det är mitt råd! Du skall icke ångra det! Lef väl!"

Bengt Lagman gick. På borggården stodo redan, i en krets af fackelbärande betjenter, hans hästar sadlade, och hans följeslagare, några manhaftiga odalbönder, sutto redan i sadeln. Då nalkades på trappan Biskop Carl och räckte brodren sin hand. ”Jag skall besöka dig på Ulfåsa, när jag reser härifrån!” sade Biskopen vänligt.

”Var mig då af hjertat välkommen!” svarade Lagmannen, tryckte den broderliga handen ännu en gång och kastade sig på sin springare. Då vindbryggan föll, och han red öfver densamma, vände han hufvudet tillbaka. Han varseblef då i ett fenster på fruntimmerssidan en gestalt, som såg efter honom och med ett hvitt handkläde torkade sina ögon. Bengt erfor en orolig känsla vid tanken på den vackra varelsen, hvilken han väl anade hvem hon var; men hästarnas muntra traf igenom den mörka höstnatten och de halfdruckna böndernas högljudda skämt förjagade snart alla vekare känslor ur hans sinne.

Ingewald Folkesson.

IV.

Bedan hade de ridande i sakta traf hunnit halfvägs till Skenninge, hvars trenne kyrkotorn höjde sig öfver slätten och målade sina skarpa former emot den nattliga himmeln, då de hörde bakom sig de snabba hofslagen af en sträckande häst, som nalkades.

Lagman Bengt befallte bönderna att stanna och hålla sig tysta, tills ryttaren upphann dem; men då skulle de gripa honom i kragen och se efter hvem han kunde vara. Befallningen verkställdes genast. Inom en liten stund kom den väntade i fullt fyrspräng, hvari han dock oförmodadt kände sig hejdad af de starka näfvar, som grepo hans häst i tyglarna.

»Hvem är du?» frågade Lagman Bengt.

Den öfverraskade spratt till, då han igènkände Lagmannens röst. »Känner du mig icke, Frände?» sade han: »Jag är ju Ingevald Folkesson.»

»Ja så,» sade Bengt: »det är du? Men hvarför har du så brådtom midt i natten? Hvad har händt i grafölsgården?»

"Hörpå, Frände," frågade Ingevald: "hvarföre rider du Skenningevägen? Birger trodde, att du skulle taga vägen öfver Orlunda och Fifvelsta."

"Svara du först!" återtog Lagmannen. "Det är min rättighet att först få svar. Hör, Björn Svensson! rid förut några steg med ett par af gubbarna, och ni öfriga, god vänner, håll er några steg efter, så kan jag få språka litet enskildt med min käre frände."

"Jag förstår halfqväden visa!" sade Ingevald Folkesson: "Jag måste beqväma mig att följa dig, menar du. Jarlen här sändt mig. Jag rider på hans befallning till fogden i Skenninge."

"Du har väl icke mer brådtom, än att vi kunna följa med, Frände?" invände Lagmannen. "Jag ämnar mig också till fogden. Bo Kialdorson lyder under min domstol, fast han är Birgers fogde."

Ingevald tycktes begrunda något för sig sjelf. Slutligen lutade han sig emot Lagmannens öra och hviskade något deri.

Bengt teg också, under några ögonblicks öfverläggning. Slutligen sade han med hög röst: "Stanna, Björn Svensson! Låt Jarlens bud slippa

fram. Vi för vår del hafva icke så brådt." Han tryckte vänligt den förtrogne frändens hand, och denne flög i sträckande galopp ifrån den förvånade bondeflocken.

Bengt höll stilla med bönderna, tills Ingevalds fyrsprång hördes på tillräckligt afstånd. Då sade Lagmannen: "Hvem vill med mig bestånda ett äfventyr, som icke blir utan svårighet och fara, men som jag, om jag än skall rida ensam, icke kan underlåta?"

Alla förklarade sig hågade att våga något med den älskade Lagmannen. Han tog då deras handslag, att de skulle vara hurtiga och lyda. Derefter vände han om. Ridten gick raskare än förut; men de af bönderna, som trodde sig få tillfälle att muntra sig med än en bägare i grafölsgården, blefvo bedragna, ty Lagman Bengt befallte dem hålla sig helt tysta, medan de redo förbi Bjälbo, åt Abbotstuna, eller som det af allmogen kallas Appuna. Vid denna kyrkby, vid pass halfannan fjerdingsväg från Bjälbo, gjordes halt, och Lagman Bengt lät en bonde fråga i närmaste stuga, om der icke voro ett par pelegrimer i herberge. Han fick snart anvisning på det hus, der de tvenne främlingarna hvilade.

Lagmannen red sjelf till den anvista stugan, steg af hästen och bultade på den fast tillslutna ekedörren. Efter flere förnyade bultningar frågade en väldig stämma derinifrån: "Hvem klappar så sent?"

"Låt upp, Mululf Snyffelson!" svarade Lagmannen: "det är bekanta och vänner! Men vårt ärende är af vigt. Känner du igen min röst?"

"Jag skall straxt öppna för Lagman Bengt!" svarade rösten i stugan.

Några af bönderna stego emellertid äfven af hästarna, dem de begynte klappa och ansa efter den temligen skarpa ridten. Det dröjde en liten stund, innan Lagman Bengt hörde bommarna skjutas ifrån dörren. Då den öppnades, visade sig en groflemmad, lurfskäggig gestalt med ett flammande torrvedsbloss i handen.

"Hvad är nu å färde, Lagman?" sade bonden. "Var emellertid välkommen i min stuga." Han lemnade vid dessa ord rum i dörren, som han förut helt och hållet uppfyllt med sin kämpalika gestalt. Lagmannen steg in i den rymliga boningen, i hvars tak vindsögat, dess enda fenster, var sorgfälligt tillslutet. På spisen midt i stugan glimmade ännu de nyss anblåsta lemningarna af

en väldig aftonbrasa. Bonden upplyfte blosset så att dess röda sken upplyste hela stugan. Från sina bäddar, som bestodo af djurshudar, upptittade en mängd hufvuden med häpen uppsyn: de tillhörde bondens barn och husfolk. Men Bengts ögon sökte de båda pelegrimerna.

På en halmkärfve i en vrå af stugan satt den gamle och såg häpen på den inträdande störaren af husets nattro. Han hade svept pelegrimskåpan omkring sig, men det vördnadsbjudande hufvudet var blottadt, och det hvita skägget betäckte, likt en glittrande rimfrost, hans bröst. Men vid hans sida, ängsligt smygande sig intill honom, låg hans unga ledsagerska, höljd i kåpan, så att endast det hulda ansigtet var blottadt.

Lagman Bengt betraktade dem några ögonblick, med tecken af bestörtning. Slutligen nalkades han den gamle, helsade honom vördnadsfullt och sade: "Stå upp, vördige Fader! Eder hvila är icke mera säker på denna ort."

Den gamle reste sig långsamt upp, och flickan spratt till af förskräckelse, men skyndade att räcka honom handen och understöda honom. "Hvem vågar störa vår fromma vandring?" frågade den gamle.

Lagmannen lutade sig vördnadsfullt till hans hufvud, och hviskade honom några ord i örat.

"Mig skall han icke gripa!" inföll den gamle ifrigt och med hög röst, i det hans ögon började glänsa af harm. "Väl hafva mina läppar genom hans falskhet och förräderi blifvit besmittade, så att de nu mera äro ur stånd att förkunna välsignelser. Men ännu bor på dem förbannelsens makt. Ännu bär jag bannlysningens heliga nyckel i mina vigda händer. Han skall låta mig i frid."

"Vördige Fader!" återtog Lagmannen: "misstankar och fruktan kunde lätt qväfva vördnaden för eder. Undvik derföre faran. Följ mig; jag skall ledsaga eder i säkerhet."

Den gamle teg en stund. Flickan fäste ängsligt frågande blickar på honom, och Lagmannen betraktade med djupt deltagande de ädla gestalterna, som upplystes af det röda skenet.

Slutligen hade gubben fattat sitt beslut. "Jag vill följa dig, min son!" sade han. "För oss dit du anser för bäst. Jag vill icke gifva dig välsignelsen, ty i min mun blefve den en förbannelse; men jag vill bedja Gud för dig. Gör det äfven du, min dotter!"

Flickan kastade en orolig blick på den ädle Lagmannen, men gubbens förtroende till honom ingaf henne ett dylikt. Hon bugade sig tigande för honom.

"Unga flicka!" sade Lagmannen: "du är inom området för min domsrätt; frukta derföre icke. Jag vill dig och den vördige fadren väl. Jag vill taga dig på min egen häst."

"Skilj mig icke från min vördige fader och beskyddare!" bad hon, och fattade ängsligt den gamles kåpa.

"Dotter, var lugn!" sade den gamle.

"Och du, Mululf Snyffelson!" vände sig Lagmannen till bonden: "du tiger med hvad du hört och sett. Då Bo Kialdorsons män fråga efter främlingarna, visa dem ända till Ödeshög. Farväl!" Han räckte bonden vänligt sin hand och skakade hans.

Derefter trädde de ut ur stugan. Den gamle blef upplyftad på en häst, hvilken leddes vid tygeln af tvenne bönder. Men Lagmannen vecklade sin egen kappa tillsammans, lade den på knappen af sin sadel och upplyftade flickan på den, så att han med sina kraftfulla armar omfattade den sakta darrande sköna.

"Mins min befallning, Mululf!" sade Lagmannen ännu en gång. Blosset med sitt sken försvann in i stugan, och de ridande satte sig i traf. När de kommit ett stycke från byn, sade Lagman Bengt: "Rid förut, Björn Svensson, med ett par man: vi följa alla efter på något afstånd. Vi taga vägen åt Furåsa, utmed Tåkern, så att vi komma långt ifrån Bjälbo, på Orlundavägen."

V.

Redan hade de ridande upphunnit stranden af Tåkern, som de följde ett stycke, förbi byn Furåsa inemot en af Birgers gårdar, kallad Jarlshof, då himlen började mulna. I vester, midtöfver det fjerran Omberg, som reser sig på den vidsträckta insjöns andra strand och bildar det näs, som skiljer dess vatten från Wetterns, skockade sig dystra åskmoln. Det dröjde icke länge, förrän en flammande blixt derifrån speglade sina skarpa vinklar i den klara vattenspegeln.

Den sköna flickan, som satt framför Lagman Bengt Månesköld på sadelknappen, ryste tillsammans för det hastiga skenet.

"Frukta icke, unga flicka!" tilltalade han den darrande: "åskan är långt borta, och jag hoppas att vi skole vara i säkerhet innan regnet bryter löst."

Flickan svarade intet. Hon syntes trött och utmattad, och endast med stor ansträngning förmådde hon hålla sig upprätt, så att hon stödde sig mot Lagmannens arm, i stället för hans bröst.

Men snart kom en af de efterridande bönderna i sporstreck fram och hviskade: "Jag hör hästfötter bakom oss. Det är en hel skara!"

Lagman Bengt blef helt förskräckt vid denna underrättelse, som äfven den stackars flickan hörde. Snart besinnade han sig likväl och sade: "Skynda till Björn Svensson och bed honom söka att rädda den gamle pelegrimen. Han må föra honom på omvägar till Ulfåsa. Hvar och en söke för öfrigt att berga sig så godt han kan. Håll er vägen framåt!"

"Låt mig följa min vördige fader!" bad flickan, med tårar i ögonen.

"Du skall snart återse honom, om Gud vill!" svarade Lagmannen: "men nu gäller det att tiga och lyda!"

Vid dessa ord svängde Lagmannen sin häst af vägen ned till stranden och red in i vassen, som betäckte densamma. Han följde vassbandet, eller kanten af vasskogen, tills han fann ett ställe, der den nedtrampade vassen tillkännagaf, att en båt borde finnas. En sådan låg der också. Bengt gaf tyglarna åt flickan, sprang hastigt af hästen och sköt ut båten. Skyndsamt hade han lyftat sin följeslagerska uti densamma, och bundit sin häst vid bakstammen. Årorna sattes i gång, och vassen gömde snart båten för de förföljande.

Bengt stannade, efter en stunds rodd, för att lyssna. I sjelfva verket hördes också flere skaror af ryttare spränga utefter vägen, och ju skarpare de redo, desto mer ansåg han sig tryggad. Slutligen sade han till sin följeslagerska: "Vi vilje här afvakta dagen. Du behöfver väl samla krafter till dess, unga flicka! Svep dig in i min kappa, och luta dig ned i ökstocken. Jag ämnar hålla vakt."

Den tigande flickan lydde. Hon önskade väl vara ensam med sina tankar och höljde derföre öfver sitt ansigte, och nedlutade sig i fören. Bengt satte sig lika tyst i bakstammen, och klappade mellanåt sin raska hästs hufvud, som tåligt stod i vattnet och betade af vassen.

Så förflöt natten. Redan hade den första morgongryningen utbredt ett blekrödt skimmer öfver strandens skogstoppar, der en och annan vaknande småfogel slog några driller, då Lagmannen ansåg det vara tid att fortsätta resan. Han ämnade just väcka den slumrande flickan, då han åter hörde en skara ryttare komma långs vägen tillbaka. Han lyssnade och höll sig stilla. Vägen gick så nära stranden, att han ganska väl kunde igenkänna de ridandes röster. Ibland dem voro ett par af hans följeslagare. Dessa voro således fångne. Men huru det gått med den gamle pelegrimen kunde han, af de få ord han uppsnappade, icke erfara. Han beslöt emellertid att förtiga för den slumrande flickan hvad han anade.

Så snart skaran tillräckligt aflägsnat sig, fattade Bengt en åra och begynte sakta skjuta ökstocken till lands. Vid denna rörelse vaknade

flickan. Hastigt kastade hon kappan ifrån sitt hufvud, och hennes sköna anletsdrag framträdde ur skuggan, liksom morgonrodnaden öfver himlen. Med en blick af bestörtning såg hon omkring sig, tills hon liksom samlat den förflutna nattens minnen och derigenom förstått sin närvarande belägenhet.

”God morgon, flicka!” sade Lagmannen, med munter ton, för att skingra det uttryck af ängslan, som sväfvade öfver de hulda dragen. ”Har du hvilat ut något, så att du förmår fortsätta vår färd? Jag hoppas vi skola återfinna den vördige fadren vid Ulfåsa.”

”Gud gifve det!” suckade flickan. ”Jag är så ängslig för honom. Hvad fara kan väl hota en så from och god man?”

”Jag hoppas att ingen fara skall hända honom,” svarade Bengt. ”Min broder ville endast veta hvilka pelegrimer, som färdas genom landet. Jag vet icke hvem som inblåst honom något misstroende; men det går snart öfver. Jag ville rädda er båda, emedan jag hörde det. Men om du har något att frukta vet jag icke, innan du sagt hvem du är. Haf förtroende för mig och var uppriktig; ty du bör finna, att jag hyser

deltagande för dig och önskar rädda dig, då du behöfver det."

"Ädle Herre!" sade flickan: "jag är en olycklig fader- och moderlös flicka och heter Sigrid. Min far var Tydich Ragvaldsson af vapen, som en tid var Knut Folkunges vapenbroder och följde sedermera hans son Philip, som vardt halshuggen vid Herrevadsbro, på Birger Jarls tillställning. Min far dog strax derefter af grämelse. Jag hade, emedan jag redan tidigt mistat min moder, följt honom på hans tåg och befann mig alldeles öfvergifven vid hans död. Då han begrafdes i Kolbäcks nya kyrka, såg mig den vördige fadren, som lofvade beskydda mig och taga mig med till Calmar, då han skulle färdas den vägen på sin pelegrimsfärd. Jag har der några slägtingar — "

Flickans berättelse afbröts af tårar, hvilka rörde Lagmannen lika mycket, som sjelfva den olyckligas öde. Han försökte icke att trösta henne, hvilket skulle varit förgäfves, men han lofvade att återföra henne till den gamle. Skyndsamt förde han båten till lands, torkade med vass sin häst, sadlade den och, sedan han

lyftat flickan ånyo på sadelknappen, red af vägen inåt skogen, som ligger emellan Bjälbo och Jarlshof.

VI.

Tidigt om morgonen hade Biskop Carl låtit sadla sina hästar. Resklädd inträdde han i sin broders, Jarlens, rum, för att taga afsked. Birger var redan uppe och i half rustning. Det tycktes som äfven han ämnade sig ut. "Också du, Broder, vill lemna grafölet i dag?" frågade Jarlen med något öfverraskad ton.

"Jag lofvade att besöka Bengt på Ulfåsa," svarade Biskopen. "Jag skall fara dit och förmana honom att fria till Jungfru Richissa," tillade han leende.

"Gör det," sade Birger: "i fall du träffar honom! Men enligt de underrättelser, jag inhemtat, lär han icke hafva rest till Ulfåsa, utan stryker omkring med misstänkta och främmande personer. Jag kan icke neka, att hans afresa i går förundrade

mig, och jag skickade derföre Ingevald Folkesson efter honom. Han har tagit vägen åt Appuna. Jag fruktar han har något ondt i sinnet."

Biskopen såg förundrad ut och skakade misstroget på hufvudet. "Du kan aldrig sjelf tro," sade han: "att Bengt skulle hafva något ondt i sinnet. Han är den yngste af oss, bröder, och, liksom Benjamin bland Jakobs söner, den frommaste. Men anförtro mig hvad du vet och hvad du misstänker, så hoppas jag att kunna släcka denna lilla oenighetsgnista, innan den uppflammar till ett glödande brödrahat."

"Du talar skarpt, Broder Biskop!" inföll Birger Jarl. "Men jag har alltid hos Bengt funnit motsträfvighet och egensinne. Jag fruktar, att han håller med våra fiender. Hör, om jag icke har skäl att tro det. Här har i dessa dagar visat sig en pelegrim, som, att dömma af det stora, hvita skägget, tycks vara en from munk. Men han åtföljes af en ung, skön flicka, så att jag snarare har all anledning att tro det vara en förklädning, hvarunder icke gerna någon annan än Junker Carl, min dödsfiende, kan gömma sig. Han har nyligen hemkommit från Norrige, sålt och pantsatt sina egendomar samt utrustat alla

sina tjenare. Derefter har han begifvit sig ut, som han låtit utsprida, till Korsherrarne, för att kämpa emot Litthauerna; men jag känner honom bättre: han förehafver säkerligen något annat anslag. Att Bengt ridit för att träffa honom i går, det är lika afgjordt. Du må sjelf dömma!"

Jarlen slog med sin jernhandske tvenne slag på en sköld, som låg på bordet, och en tjenare inträdde skyndsamt. "Kalla upp bonden från Appuna!" befallte Jarlen. Den lydige tjenaren gick.

"Är du då så säker, att det är Junkern sjelf?" frågade Biskopen, åter tvekande. "Om så vore, tror jag icke, att Bengt velat råka honom."

"Vi vilja höra hvad bonden säger," svarade Birger. "Men jag har temligen säkra underrättelser. Han hade, när han reste, sin unga syster, Jungfru Ulfhild, med sig. Hvem skulle detta annars vara?"

"Han skulle ju gifva sin syster i S[illegible] Kloster?" sade Biskopen.

"Nu tyckes han emellertid hafva andra afsigter," återtog Jarlen. "Men jag skall gripa honom, hvar han än må finnas, det svär jag vid mitt vapen, Lejonet öfver tre strömmar."

En reslig bonde infördes af ett par beväpnade knektar. Jarlen betraktade tigande den kämpalika gestalten. "Hvem är du?" frågade han slutligen.

"Fordom en ärlig och fri odalman," svarade bonden trotsigt: "men hvad nu för tiden det sednare beträffar, så sörja vår unga Konungs tjenare nóg derföre, att friheten skall blifva så lagom!"

"Du har rätt, Bonde," sade Jarlen: "lagom är alltid bäst och rättast. Lagom frihet och lagom hull bör bonden alltid hafva, annars blir han lat och tycker att han är herre."

"Kanske vore det bäst att låta honom vara det," svarade bonden: "ty skall någon vara herre, så är det just bonden, som gör honom till det."

"Du lägger dina ord slipadt nog, för att vara bonde," inföll Jarlen: "men det är dock skilnad på bondblod och kungablod."

"Det kommer an på hvilket som är rödast," återtog bonden. "Men det hörer icke till saken. Hvarföre har jag blifvit öfverfallen i mitt hus och hitförd som fånge?"

"Du vågar fråga, förrädare?" utbrast Jarlen. "Har du icke hyst lönnmördare hos dig i natt? Bekänn!"

"Förrädare?" upprepade bonden. "Jag har aldrig haft för sed att svika godtrogen gäst, vet det, Jarl Birger! Jag håller mitt ord för ärligare, än att göra det till snara för redliga männer."

Birger rodnade häftigt och teg en stund, medan han kufvade sitt sinne. Slutligen frågade han lugnt: "Känner du pelegrimerna och hvart de tagit vägen?"

"Att det var en from andlig man och en oskyldig qvinna, det såg jag," svarade bonden. "Men deras namn känner jag icke, och hvart de begåfvo sig från mig, det säger jag icke!"

"Du känner icke deras namn?" upprepade Birger. "Godt; jag tror dig! Du är för mycket Östgöthe för att ljuga! Du kan gå hem när du vill. Gif honom en dryck öl, innan han går!"

"Mululf Snyffelson har öl hemma," svarade bonden, i det han gick.

"Det är ett trotsigt folk!" yttrade Birger. "Men deras sturskhet lär väl en gång ådraga dem näpst af himmelen, om de skulle undgå den på jorden.

Han hade i alla fall icke bekännt mer, än det föll honom in att säga. Men jag vill sjelf rida till Jarlshof, ty ditåt tyckes Bengt hafva fört flyktingarna. Farväl, Broder! Vi träffas snart i Linköping.»

"Så res då, Broder Birger!" sade Biskopen: »men gör icke mot Bengt hvad du ångrar. Mins, att han har bönderna på sin sida, när han vill. Gud styre ditt sinne, om du icke kan det sjelf! Men hör, Birger! vi vilja icke skiljas så! Jag följer dig till Jarlshof."

"Godt!" sade Birger och räckte brodren sin hand.

VII.

Emellan Bjälbo och Jarlshof går en smal väg, hvilken icke en gång under den tid, då den mäktige Birger Jarl på båda gårdarne hade sin hofhållning, behöfdes bredare, emedan det enda sätt, hvarpå man den tiden plägade färdas med hästar, var ridande. Den smala vägen gick igenom en skogspark, som hängde tillsammans med de tätare skogarna i de norra socknarna.

Det var genom denna skog, som Lagman Bengt beslöt att söka undkomma uppåt sin egen gård Ulfåsa. Hans starka häst, som var van att gå igenom skog, arbetade sig oförtrutet framåt, tills de ridande ankommo nära vägen emellan Bjälbo och Jarlshof. Der fann Lagmannen för godt att låta Sigrid hålla hästen, medan han sjelf smög framåt, för att undersöka, om det fanns någon på vägen.

Just som Lagman Bengt smög sig fram emellan ett par buskar, för att titta åt sidorna, fick han ett slag i nacken af en pansarklädd näfve, så att han föll framstupa. Men den raske mannen stod på ögonblicket åter på sina fötter och såg sig om efter sin angripare. Det var tvenne af Jarlens bussar, som hade stått der på lur. Lagmannen tog ett språng tillbaka på vägen, så att han skulle få rum att blotta sin jagtknif, det enda vapen han bar. »Hvad vill detta säga, karlar?» utbrast Lagmannen. »Hvem ger er lof att öfverfalla mig i mitt eget Lagmansdöme? Bort med edra vapen, eljest skall jag på tinget lära er annat.»

»Det är icke så farligt!» svarade en af knektarna och sänkte spetsen af sitt spjut mot Bengt.

"Vi åre utsände att gripa ett par främmande pelegrimer, jemte Lagman Bengt och hans bönder. Det är godt, att vi åtminstone kunna gripa en."

"Gif eder ärligt och utan motstånd, Lagman!" sade den andre knekten. "Motstånd skulle i alla fall icke gagna eder!"

Men Lagmannen tog ett raskt språng, så att han kom innanför den förra knektens spjutspets, och gaf honom med jagtknifven ett skarpt hugg just i den lilla öppningen mellan högra armens harnesk och jernhandsken. Med ett skri släppte knekten spjutet ock sökte att med venstra handen draga sitt svärd. Den andre knekten hade emellertid riktat sitt spjut emot Lagmannens bröst; men denne tog ånyo ett språng framom spjutudden och gaf knekten ett hugg, som dock slant emot pansarplåtarna på hans arm. Knekten släppte genast sitt spjut och drog en kortlass, ett slags dolk, hvarmed han afböjde Lagmannens förnyade anfall.

Den sårade knekten skrek emellertid efter hjelp. "Herr Ingevald Folkesson!" ropade han: "Vi hafva fått tag i Lagman Bengt sjelf! Han slåss som en björn!"

»Tig, förrädare!» skrek Bengt till honom: »eljest skall du få ett skarpare hugg!»

Men Bengt kunde med möda försvara sig för den andra knekten, så att den förre, med svärdet i venstra handen, fick tid att nalkas. Bengt skulle bakifrån fått ett sår, om icke i samma ögonblick den unga flickan med hästen framstörtat och ridit den sårade knekten öfverända. Lagmannen träffade också i detsamma sin motståndares kind, så att han blödande störtade baklänges.

»Tack för din hjelp, flicka!» sade Bengt och svängde sig ånyo upp på hästen bakom flickan. »Nu måste vi skynda!»

Men i detsamma kom Ingevald Folkesson i fullt fyrsprång. Lagmannen var nära att gifva allt förloradt, då han sålunda skulle förföljas af en man till häst. Men så snart Ingevald Folkesson blef honom varse, stannade han och sade: »Skynda undan, Frände! Jag kan icke lemna dig i din uppretade broders händer!»

Bengt nickade vänligt åt fränden och red bort; men i stället för att fortsätta vägen norrut inåt skogen, gjorde han en omväg, och återvände på ett annat ställe till Jarlhofsvägen och skyndade

öfver den tillbaka. Han kände, att nära Jarlshof en bäck flyter in i Tåkern. Så snart han hunnit den, red han ned i den föga djupa rännilen, så att de temligen höga stränderna på båda sidor skulle skyla honom. Så fortsatte han ridten, tills han icke mera var långt ifrån sjöstranden. Då steg han jemte flickan af hästen, svepte sin kappa öfver hennes pelegrimskåpa och bad henne följa sig, medan hästen öfverlemnades åt sig sjelf.

Ostörda smögo sig de båda flyende under bron, öfver hvilken vägen ledde från Jarlshof till Appuna. Der satte de sig att hvila en stund. Bengt fattade den rodnande flickans hand, såg med uttrycket af en ädel, manlig rörelse på hennes sköna ansigte och hviskade: "Men betänkte du då icke, att det var större fara för dig, än för mig, då du vågade dig fram att hjelpa mig? Hvarifrån fick du hastigt ett sådant mod? Du var ju annars så rädd och blyg?"

Sigrid teg; men hennes ansigte färgades af en ännu starkare rodnad. Hon drog sakta sin hand tillbaka ur hans och lutade sig ned, för att ordna något på sin klädsel.

I detsamma redo ett par ryttare öfver bron. En af dem sade: "Låt honom i Herrans namn fara! Vi vilje inbilla dem, att han red söderut, så kan han emellertid komma undan. Här vända vi om till Jarlshof." Det var Ingevald Folkessons röst.

Sedan de ridande hunnit undan tillbaka, fann Lagmannen att det var tid att skynda. Han förde den ånyo ängsliga flickan utmed åstranden till sjön, der han visste hvar en båt låg i vassen. Snart voro de båda i båten, och Bengt rodde utåt sjön. Likväl höll han sig inom vassen, för att icke blifva upptäckt. Han beslöt att ro till norra stranden af Tåkern och hos någon bonde der i trakten skaffa sig hästar, samt i nödfall beväpna en hop bönder och låta dem följa sig till Ulfåsa. Under rodden stannade han och lyssnade ofta till Jarlens ryttare, som hördes rida utmed stranden, utan att dock märka de roende.

Då han redan tyst och lyckligt rott förbi Jarlshof, möttes han af en föga angenäm varelse. Det var en björn, som slagit en betande tjur i vassen och tycktes fundera på att föra sitt byte till lands, just då han blef störd af de förbiridande

ryttarne och den annalkande båten. Tjuren hade förmodligen försvarat sig raskt, ty björnen var ursinnig och uppretad. Han öfvergaf genast den slagna fienden, för att angripa den nya. Lagman Bengt insåg, att det var omöjligt att undkomma, och sprang derföre upp från årorna, med jagtknifven i hand.

Så snart björnen såg, att han hade allvarsamt motstånd att befara, upphäfde han ett förfärligt brummande och grep med ramen i båtkanten. Bengts skarpa knif nödgade honom genast att släppa med den ramen, men han högg i stället tag med den andra och tycktes vilja stjelpa båten. Ett nytt hugg af Bengt träffade äfven denna ram och afväpnade honom, men minskade icke hans raseri, som tvärtom ökades vid åsynen af det strömmande blodet. Han röt förfärligt och grep i båtkanten med tänderna. Men Lagmannens skarpa stål afhögg äfven hela den öfre tandraden jemte ett stycke af käften. Emellertid hade båten blifvit så skakad, att den hastigt hvälfde öfverända. Bengt hade blifvit lika uppretad som sjelfva björnen, öfver hvars kropp han hufvudstupa föll i sjön. Men han lät sig icke bekomma, utan grep den i sjelfva verket

afväpnade fienden i raggen vid öronen, och borrade sin jagtknif i hans strupe. Derefter såg han sig om efter Sigrid, hvilken han hastigt fattade om lifvet och lyfte öfver vattnet. Sjön var icke djup, så att han ej behöfde simma, medan han sökte att hvälfva båten rätt igen. Men han hade icke hunnit betänka hvad han skulle göra, innan ett par ryttare, som hört björnens rytande och ridit ut i vassen, med sänkta spjut stodo öfver honom.

Med en vild känsla af förtviflan tryckte han, der han stod i vattnet, flickan till sitt bröst och svängde jagtknifven emot fienderna. Då sade den ene ryttaren: "Lägg bort ditt vapen, Frände! Det gagnar dig i alla fall icke. Jag skall af god vilja hjelpa dig, om du tiger och lyder!"

"Ingevald Folkesson!" sade Lagmannen: "gör som du inför Gud och ditt samvete kan försvara!"

"Kom du i land!" svarade den kloke ryttaren: "jag vill gömma dig på sjelfva Jarlshof!"

"Hellre vill jag dö här!" ropade Bengt och svängde sitt vapen.

"Jag har en gång lofvat att rädda dig, Frände!" sade Ingevald Folkesson. "Du vet att jag

håller det jag en gång sagt. Följ mig utan fruktan."

Lagmannen stack sitt vapen i skidan och bar sin hulda börda till lands.

VIII.

I en stuga utmed vägen instego Lagmannen och flickan, för att torka sina kläder, medan Ingevald Folkesson och den andre ryttaren höllo vakt utanföre. Då nalkades hastigt från Orlundavägen en skara af Jarlens utskickade. De medförde några af odalbönderna, som utgjort Lagmannens följe, då han red ifrån Bjälbo, men som blifvit upphunna och fångna under natten. Bland dem befann sig dock icke den gamle pelegrimen, som således lyckligt undkommit.

Då den ridande skaran uppnått stugan och igenkände Ingevald Folkesson utanföre densamma, skyndade bussarna att helsa honom och berätta om sin lyckliga fångst.

"Men hvad töfvar J här för?" frågade en af knektarna. "Har J derinne i stugan någon, som J väntar på, Herr Ingevald Folkesson?"

"Är det Lagman Bengt, då är vårt ärende fullgjordt!" ropade en annan.

"Ja, det är han och den ena pelegrimen!" utbrast ryttaren, som åtföljt Ingevald Folkesson.

Denne, som såg sin plan, att i hemlighet låta Lagmannen och hans följeslagerska undkomma, tillintetgjord, sökte emellertid att bibehålla godt mod och försökte till och med att skratta, ehuru hans hjerta var bekymradt: "Jo, jag har fogeln!" sade han: "och det har jag en hederlig björn att tacka för. Tala du om historien för kamraterna, Måns, medan jag går in och hemtar ut Lagman!"

Han trädde in i stugan, der dess innevånarinna, en gammal nucka eller, såsom det då hette, nockadrumber, hade upptändt en brasa, framför hvilken det unga paret satt på en bänk.

"Vi äre illa deran, Frände!" begynte Ingevald Folkesson. "Jarlens folk har öfverraskat oss, och du måste låtsa som du vore fången. Låt mig emellertid få råda, så skall jag ännu frälsa dig. Du har ju i alla fall icke något att

frukta af en broder, så snart det obetydliga missförståndet blifvit häfvet. Var derföre vid godt mod, ehuru du nu kanske måste föras till Bjälbo, i stället för Jarlshof."

Bengt steg upp, såg sin frände länge i ansigtet och sade: "Välan! jag vill ännu tro dig, Frände! Jag öfverlemnar mig åt dig. Men du får icke skilja mig från denna min följeslagerska."

Ingevald Folkesson tryckte tigande hans hand.

"Och du, Sigrid," fortfor Lagmannen: "förlora ännu icke modet. Om ingen annan utväg återstår, vill jag tala med min broder, och jag vet hvad jag bör säga, för att träffa hans hjerta."

Flickan torkade en ängslig tår ur sitt öga, svepte kåpan tätt omkring sig, såg med en blick, full af den mest rörande uppoffring och undergifvenhet, på Lagmannen, samt drog slöjan för sitt ansigte. Derefter följdes de åt till de väntande ryttarne.

Ingevald Folkesson, som hade befälet öfver ryttarne, befallte dem på det strängaste att bemöta Lagmannen och pelegrimen med största vördnad samt föra dem fram till Jarlshof, medan

han sjelf red förut, för att träffa Jarlen och förnimma hans beslut om sin broder.

I fullt sporrstreck ankom Ingevald Folkesson till kungsgården. Just vid grinden sutto Jarlen och hans broder, Biskopen, till häst, i afsigt att återvända till Bjälbo. Ingevald Folkesson aflade sin berättelse och frågade hvad Jarlen befallte i afseende på fångarna.

"Jag vill genast tala vid broder Bengt!" sade Biskopen. "Säg, Birger, hvad har han gjort, efter du låter fängsla honom?"

Birger teg och besinnade sig en stund, såsom han plägade. Slutligen sade han: "Välan, må Bengt sjelf resa hem till Ulfåsa; men alla de andra blifva qvar här, väl bevakade, till dess jag får tid att höra dem."

"Lagmannen sjelf blir således fri!" utropade Ingevald, som icke kunde dölja sin glädje. "Och hans husfolk?"

"Ja, hans husfolk må också följa honom hem! Hör, Holger Amundsson, min trogne fogde och tjenare! Emottag allesammans här och förvara dem i hvalfvet under byggningen! Endast Bengt Lagman och hans husfolk få fritt återvända hem. Uppfyll ordagrannt min befallning! Jag

vill icke träffa min broder för denna gången. Säg honom emellertid du, Carl, att jag förlåter honom.»

Vid dessa ord red Birger, åtföljd af en hop hofmän, sina färde, för att undvika att möta brodren.

Biskopen stannade på gården, tills ryttarne ankommo. Då gick han fram och omfamnade Bengt, samt berättade honom hvad Birger befallt.

Lagman Bengt rodnade högt vid denna underrättelse.

»Gud ske lof, att du är fri, Frände!» utropade Ingevald Folkesson. »Och ditt husfolk äfven!»

»Mitt husfolk också?» upprepade Bengt. »Men varen lugna, mina vänner!» tillade han, vändande sig till de fångna bönderna: »jag skall återgifva er friheten, varen säkra derpå!» Då han kastade ögonen på Sigrid, såg han den hulda gestalten hölja sitt ansigte med förtviflans uttryck.

Han gick till henne, fattade djupt rörd hennes hand och hviskade: »Sigrid! skulle du vilja tillhöra mig? Säg, vill du blifva min maka? Kan du älska mig?»

En purpur, glödande som morgonrodnadens, strålade öfver de nyss så bleka dragen. Hennes nedslagna ögon försökte ett ögonblick att läsa i hans, men de nedslogos åter hastigare än blixten.

"Svara mig, flicka," fortfor Lagmannen: "svara mig uppriktigt och öppet, ty både ditt och mitt väl bero derpå."

"Ja," hviskade hon knappt hörbart och räckte honom, blygt förvirrad, sin hand.

"Välan då!" sade Lagmannen: "min maka hör till mitt husfolk! Broder Carl! Du, som är en Guds tjenare, helga det band, som jag härmedelst, enligt detta landskaps lagar, förklarar vara knutet emellan mig och denna min fästeqvinna, Sigrid Tydichsdotter."

Alla sågo bestörta på hvarandra. Endast Biskopen smålog, befallte de båda älskande knäböja och lade sina händer på deras hufvuden. Han vigde dem derpå med några heliga ord tillsammans, på den öppna gården, under Guds bara himmel, i allt det församlade folkets åsyn.

Sedan den sällsamma ceremonien var slutad, upplyfte han sin bror och sin svägerska och omfamnade dem. Derefter framfördes deras hästar.

Bengt hemför sin Brud!

Ingevald Folkesson lyckönskade dem af hjertat, men skakade på hufvudet, i det han också lät framleda sin häst, för att rida till Jarlen med denna underrättelse.

"Dröj icke på vägen till Ulfåsa!" varnade han vänligt de nygifta.

Bengt lofvade ännu en gång bönderna att snart befria dem, och lyfte derefter sin unga brud på hästen samt satte sig, åtföljd af sin broder och dennes tjenare, jemte några bönder, som icke hörde till de fångnas antal, i rörelse. Vägen till Ulfåsa följdes i skarpt traf.

IX.

Den följande dagen var ett stort gästabud på Ulfåsa. En mängd bönder hade församlat sig dit vid ryktet om Lagmannens äfventyr, och de många stålbågar och pålyxor, som voro uppsatta i taket af en stuga, der de undfägnades med porsöl och mjöd, bevittnade att Birger Jarl nu gjorde bäst att lagom trotsa sin mäktige broder. Lagmannen hade likväl sändt ett bud till

Birger, med en vänlig inbjudning till bröllopet, och ett bref från Biskop Carl.

I sjelfva hufvudbyggningen satt vid det rika middagsbordet den unga Sigrid Tydichsdotter i full brudskrud, emellan Lagman Bengt och Biskopen. Några adeliga vänner från grannskapet fortsatte äfvenledes här det gästabud, som blifvit afbrutet på Bjälbo. Alla gästerna voro glade, utom en. Det var den gamle pelegrimen, som af det ståtliga öfverflödet icke förtärde annat, än bröd och vatten. Han kastade väl understundom en vänligt ljusnande blick på brudparet, men oroliga moln förmörkade esomoftast hans panna.

Gästabudsglädjen var som lifligast, då Ingevald Folkesson inträdde i salen, bärande en korg på armen. "Välkommen, Frände!" ropade Lagman Bengt emot honom. "Drick först en bägare, innan du frambär ditt budskap från min broder! Jag hoppas du blifver min gäst i dag, som är den lyckligaste dagen i min lefnad!"

En tärna bjöd Ingevald ett horn med mjöd. Han emottog det något förlägen och tog derur en styrkdryck, som han verkligen tycktes behöfva, för att få mod att frambära sitt ärende.

Sedan han druckit, hostat och gjort sig i ordning, med en omständlighet och tilltagande förlägenhet, som väckte alla gästernas nyfikenhet, begynte han: "Den ädle och stormäktige Herr Birger, Svea Rikes Jarl och Höfvidsman, sänder mig att till sin Broder, Lagman Bengt Månsson Månesköld, framföra sin broderliga helsning, jemte en bröllopsgåfva, hvilken han befallt mig säga betyder mer, än den kostar. Sjelf är han hindrad att komma, för att tala så som han ville om detta ärendet."

Vid dessa ord öppnade Ingevald Folkesson korgen och uttog ur densamma en, som det tycktes, präktig kåpa, af ett slags rosigt, dyrbart purpurtyg. Men då han utvecklade kåpan, befanns en våd uti densamma insydd af grått vadmal, som besynnerligt stack af mot den utsökta prakten af de öfriga våderna.

Betydelsen af denna gåfva var alltför klar, för att icke genast inses af alla. Bruden rodnade först som en ros, derefter bleknade hon och nedslog sina ögon. Endast Lagman Bengt förlorade icke besinningen. Han stod upp från bordet, tog kappan af Ingevald Folkesson och räckte den åt en af tärnorna. Derefter förde han Ingevald till

en plats vid bordet och nödgade honom hålla undfägnaden till godo. Innan han återvände till sin plats vid brudens sida, hviskade han något åt ett par fruntimmer. Dessa stego upp och gingo ut med den sällsamma bröllopsgåfvan.

Då brudgummen åter intagit sitt rum, blefvo alla gästerna på hans ansigte varse ett så muntert uttryck, att det meddelade sig åt dem. Han drack sin broders och alla sina fränders skål och isynnerhet Ingevald Folkessons, hvilken han sade att han hade att tacka för mer, än han kunde vedergälla.

Den i början nedslagna bruden blef äfven upplifvad af hans vänliga munterhet och glömde den bittra förolämpningen för den glada öfvertygelsen om sin makes kärlek.

Sedan gästabudsmåltiden ännu varat ett par timmar, stodo samteliga gästerna upp från bordet. Ingevald gick då fram till Lagman Bengt och sade: "Tack, min gode Frände! för undfägnaden. Det har på det högsta fägnat mig, att se dig glad och munter. Du kan för öfrigt vara säker på, att jag alltid skall söka att ställa allt till det bästa för dig hos din broder Birger! Men nu måste jag återvända till honom. Farväl,

min bäste Bengt! Farväl också ni, unga Fru! Jag önskar eder båda allsköns lycka och välsignelse!"

"Tack för din broderliga vänskap, Frände!" svarade Lagmannen. "Men tillåt mig att besvära dig med ännu en sak! Ville du vara god och låta ett mitt bud följa dig, för att återlemna Birger sin gåfva. Säg honom derjemte, att jag tackar honom för den och skulle behållit den, om den icke fordrat svar.

Han vinkade, och tvenne tärnor buro ånyo in kåpan. Men då den nu vistes, befanns den grå vadmalsvåden öfverhöljd med perlor och juveler, så att den var det dyrbaraste stycket af hela kåpan. Alla närvarande insågo också genast betydelsen af detta svar med en känsla af tillfredsställelse, hvilken glänste i sjelfva brudens uppsyn.

"Vill du följa med och öfverlemna den, Mululf Snyffelson?" frågade Lagmannen.

"Tack, Lagman!" svarade den reslige bonden: "det är just ett passande uppdrag åt mig!"

Ingevald Folkesson och han bugade sig för sällskapet och gingo.

X.

Så raska ryttare, som Ingevald Folkesson och Bonden Mululf Snyffelson, tillryggalade vägen emellan Ulfåsa och Bjälbo, som icke var längre än två och en half mil, på mindre än tvenne timmar. De framkommo långt före skymningen till Jarlens borg.

Der hvimlade ännu en mängd af de mera långväga begrafningsgästerna. Då Ingevald och hans följeslagare sprängde in på borggården, hade man i borgfenstren blifvit dem varse. De flesta gästerna, som voro nyfikna att höra, huru saken aflupit, strömmade ned på trappan, der Birger sjelf befann sig, emedan han just kom ifrån sin gemåls rum.

Ingevald Folkesson sprang genast af hästen och framträdde, för att redogöra för sitt uppdrag och förbereda Jarlen på bondens svar. Men Mululf Snyffelson tyckte icke om långa företal, utan steg äfvenledes skyndsamt af sin häst och framträdde frimodigt, som det anstod en man, hvilken kände sig hedrad af Lagman Bengts

förtroende, till Jarlen, räckte honom korgen, hvari kåpan var inlagd, och sade: "Våran redelige Lagman har befallt mig öfverlemna eder, Herre och Jarl, denna kåpa tillbaka. Den innehåller hans svar, och ett så ärligt svar, som J kan vänta, Herre."

Jarlen såg på bonden, medan den skarpa rodnaden af en stigande harm utbredde sig i hans ansigte. "Jag känner igen dig, Bonde!" sade han. "Din uppsyn behagar mig icke. Du för inga glada budskap emellan bröder!"

"Jag för ärliga budskap, Herre och Jarl!" afbröt bonden. "Om de icke behaga eder, så besinna, att som man ropar i skogen, får man svar."

"Rid du hem och akta dig att komma mellan viggen och trädet!" inföll Jarlen.

"Jag är icke så noga om några steg eller några ord, eller till och med några hugg, om så galet skulle vara, när det gäller vår redlige Lagman och hans bästa," återtog bonden. "Men se på kåpan huru hon ser ut, om eder täckes, Herre."

På en vink af Jarlen, framtog Ingevald Folkesson den märkliga brudgåfvan, och utvecklade det dyrbara tyget. Alla blefvo förvånade öfver de

rikedomar, som voro utbredda öfver det förut så fula vadmalsstycket, som nu var långt dyrbarare än det öfriga.

Jarlen betraktade tigande den betydelsefulla kåpan.

Då framträdde Furstinnan Ingeborg med sina damer ur de inre rummen. Hon var den egentliga uppfinnarinnan af bröllopsgåfvan, och såg nu med harm dess förvandling. Med en föraktlig uppsyn ryckte hon kåpan af Ingevald, betraktade den några ögonblick och visade den derefter åt fruntimren, med det smädliga yttrandet: "Huru man än förgyller gåsnäbben, så förtar man icke dess ladugårdsnatur."

"Hvad heter då den nya svägerskan från ladugården, som Bengt behagar gifva oss?" frågade Fru Magnhild.

"Hon heter Sigrid Tydichsdotter," sade Mululf Snyffelson med hög röst och spände sina vilda ögon i damerna. "Hon är af äkta börd och adeligt blod, så godt som något annat. Hon är till och med ett strå hvassare än våra vanliga adelsjungfrur, ty hon heter Sigrid den fagra, och det med rätta, det säger jag, Mululf Snyffelson, så sannt jag är en ärlig bonde och fri man."

"Du?" sade Magnhild, och kastade på honom en blick, så hvass, att den skulle förkrossat hvarje mindre dugtigt sammansatt bröst, än den barske bondens.

"Det var således den vackra pelegrimen, vi sågo i kyrkan?" frågade en hviskande röst.

"Ja, min bästa Richissa!" svarade Furstinnan: "men det bandet skall snart slitas!"

"Åtminstone icke för min skull!" sade den bleka flickan: "det besvär jag eder, vid allt hvad heligt är. Gud gifve mig styrka att glömma allt hvad ni sagt och gjort, Furstinna! Dock, jag måste tro att det varit välmening!"

"Det är en välmening, mitt barn," utbrast Furstinnan: "som ännu icke är förlorad. Ännu kan allt blifva godt, var säker derpå!"

"Det är nog långt gånget nu," inföll Jarlen, ryckte kåpan ur sin gemåls händer och kastade den på gården under hästfötterna. "Låt sadla våra hästar. Jag vill muntligen afgöra detta ärendet med min broder!"

"Godt!" sade Mululf Snyffelson, som helt kallt upptog kåpan och inlade den ånyo i korgen. "Jag tar med mig gåfvan tillbaka, efter J försmår den, Herre!"

Vid dessa ord hoppade han raskt på sin häst och sprängde i fyrsprång sin väg, innan någon hann närmare besinna sig och hålla honom tillbaka.

XI.

Redan tillreddes aftonmåltiden på Ulfåsa, och gästerna voro församlade i den största salen, som upplystes af skimrande vaxfacklor, då man hastigt hörde dånet af hästhofvar på gården. Det var Mululf Snyffelson, som ankom.

Bengt gick emot honom, för att emottaga underrättelserna från sin broder, och alla gästerna samlades omkring den andtrutne ryttaren, som flåsande torkade svetten ur pannan, och med handen tecknade att han ville dricka. En tärna skyndade att bjuda honom ett fullt horn. Han drog djupt efter andan ett par gånger, satte derpå hornet för munnen, och ju högre han lyftade hornspetsen och lutade hufvudet tillbaka, desto långsammare och stadigare blefvo hans klunkar.

Då han slutligen vändt helt och hållet om hornet, emottog han på nageln af sin tumme den sista droppan derur, till tecken att det var fullkomligen tömdt. "Se så!" sade han: "nu kan jag tala. Men jag ville gerna bita af min tunga för att få framföra gladare underrättelser. J är en man, Lagman Bengt, och hvar bonde i Östergöthland drager gerna sin plit för eder. Derföre skär upp budkafle nu genast och begif eder undan för ögonblicket, till dess vi hunnit samla nog folk. Jag rider genast Orlundavägen tillbaka och samlar Appunabönderna. Men det är brådtom. Birger Jarl befallte sadla sina hästar och lofvade att munteligen afgöra detta ärendet. Det töfvar visst icke länge, innan han är här."

En del af bönderna blefvo temligen bestörta, men största delen ville skynda till sina vapen. "Vill J försvara eder här?" frågade en bonde: "skole vi stänga till porten? Vi reda oss nog med dem, till dess allmogen hinner samla sig."

"Tagen eder till vara för brödrakrig!" uppböjde sig en varnande stämma i salen. "Allt blod, som flyter för denna sak, komme öfver

dens hufvud, som börjar!" Det var den gamle pelegrimen, som sade de varnande orden.

"Den stämman har rätt," sade Biskop Carl. "Jag tvår mina händer i oskuld, och vill draga hädan i frid. Besinna hvad du gör, Bengt! Spänn icke bågen högre, att han icke må brista!"

Alla gästerna hade skockat sig vid dörren omkring det ankomna budet, så att den unga Sigrid stod ensam, liksom öfvergifven af alla, i ett fenster längst bort i salen. Hon hade darrande lutat sig emot fensterkarmen, der hon höjde en blick och en bön till himlen.

Nu framträdde hon på en gång med ädel värdighet till sin make, fattade hans hand och sade med rörd, men beslutsam stämma: "Jag tackar dig för din kärlek, min älskade, och för den heder, hvartill du upphöjt mig; men den sällhet, jag hoppades af vårt äktenskap, skall ingalunda förvandlas till förbannelse genom ett brödrakrig. För min skull skola icke Svenska medborgare mörda hvarandra. För min skull skall icke det kära fäderneslandets frid störas. Jag vill blifva det oskyldiga offret för eder försoning, J höge Folkungabröder! Jag förklarar

nu, att hvarken din kärlek, Bengt Månesköld, eller någon makt på jorden skall förmå afråda mig från mitt beslut, att frimodigt gå Birger Jarl till mötes, för att erbjuda honom mitt lif, om han önskar det."

Alla stodo bestörta. Den öfverraskade Lagmannen tryckte henne till sitt bröst, och sade: "Frukta icke det värsta, min älskade Sigrid! Min broder skall nog besinna sig och medgifva hvad han icke kunnat hindra, allenast vi undvika första stormen. Följ mig, vi vilje begifva oss inåt skogen och öfver sjön. Min broder Carl skall möta Birger och söka att styra hans sinne. Om några dagar eller veckor återvända vi hem!"

"Välan!" biföll Biskopen: "det rådet är godt. Jag rider genast emot Birger, och sällsamt skulle det vara, om icke hans annars så ljusa förstånd äfven denna gången finner sig uti det, som icke kan ändras. Jag hoppas att vinna hans förlåtelse."

"Underligt vore det," inföll Mululf Snyffelson: "om han denna gången vore medgörligare än annars. Åtminstone jag kan icke glömma Herrevadsbro. Han kan väl försäkra vördig Fader

Biskopen om allt hvad han vill, men jag tror honom visserligen icke mera för det!"

"Tyst, Mulnlf!" befallte Lagmannen. "Rif icke upp sår, som kanhända redan betäckas med ärr. Om Birger lofvar något, så håller han det, så mycket är säkert. Jag öfverlemnar mig derföre åt dig, Broder Carl. Rid du emot honom!"

"Hören hvad den unga frun säger!" inföll den gamle pelegrimen: "hennes råd är dock det bästa!"

"Ja!" sade hon och knäppte sina händer tillsamman: "säkert har Gud sjelf ingett mig den tanken. Jag vill ödmjukt men frimodigt gå honom till mötes. Må han afgöra vårt öde!"

Lagmannen besinnade sig en stund. Slutligen sade han: "Det är icke Birgers sed, att förhärda sitt hjerta emot bedjande, värnlösa qvinnor. Det vare som du säger, Sigrid! Gån alla undan, så att han icke möter eder. Eller ännu bättre! Tagen edra vapen, så många som vilja följa mig! Vi draga oss till skogen. Och du, Sigrid, om någon fara är å färde, så låt en tärna gifva oss tecken med en fackla ur det lilla fenstret i din kammare. Då vilje vi skynda

fram. Och det svär jag, vid min trogna kärlek, att jag då skall rädda min maka eller dö!"

Sigrid omfamnade honom, medan bönderna väpnade sig.

Då sade Biskop Carl: "Jag qvarblifver här! Om det går lyckligt, skall tecknet vara tre facklor i samma fenster!"

Ännu en gång tryckte Lagmannen sin ädla maka till sitt hjerta. Derefter drog han sig med de beväpnade till skogen.

I salen qvarblefvo endast Biskopen och den gamle pelegrimen, emedan Fru Sigrid inneslöt sig i sin kammare, för att samla sin själsstyrka i en andaktsfull bön.

XII.

Länge hade icke Fru Sigrid varit i sin kammare och ytterligare besörjt sin klädsel, förrän en tärna underrättade henne, att dånet af traf-vande hästar hördes på afstånd. Vid denna underrättelse stod hon upp, befallte sina tärnor tända vaxfacklor och följa sig.

Omgjuten af det röda fackelskenet, liksom af en helgonglans, stod den hulda gestalten på trappan, på en gång så blygsamt ödmjuk och så ädelt värdig, då den ridande skaran inryckte på gården.

Då fackelskenet föll på den främste ryttaren, såg Fru Sigrid genast på den praktfulla rustningen och den stolta hållningen, att han måste vara Birger sjelf. Men bakom honom visade sig en mängd af både stränga riddare och sköna fruntimmer, i allt svagare dager, ju mera de voro på afstånd från det röda skenet.

Birger sprang först af hästen och nalkades den sköna värdinnan, med ett uttryck af oförställd förvåning. Han blef stående framför henne, och betänkte sig, såsom hans sed var, när han kände sig häftigt upprörd. Då trädde till hans sida hans stolta gemål Ingeborg och bredvid henne Fru Magnhild och den bleka Jungfru Richissa. På Ingeborgs och Magnhilds läppar sväfvade ett uttryck midtemellan harm och förvåning. Richissa betraktade, genom ett par skälfvande tårperlor, som hängde i hennes ögonhår, den sköna varelsen, som tycktes samla alla

sina själskrafter, för att möta så många föga vänligt sinnade anhöriga.

Men med stilla värdighet trädde Fru Sigrid i detsamma emot Jarlen och sade: "Var välkommen, ädle Herre, Svea Rikes Höfvidsman och Jarl, i eder broders, min herres, hus! Var välkommen i en välsignad stund!" Hon gjorde för honom en djup, vördnadsfull bugning.

"Tillåt mig att föra er in i eder sal, sköna Fru!" sade Birger och bjöd henne armen.

Sedan hon gjort en djup bugning för damerna, emottog hon hans arm. Ett par af tärnorna lyste dem, och de trädde in i den stora, till gästabud tillredda salen. Fulla af nyfiken väntan, följde dem alla de främmande.

Jarlen såg sig omkring med en hemlighetsfull uppsyn. Biskop Carl gick honom till mötes och räckte honom handen, men han gaf icke akt derpå. Lagman Eskil mötte i stället hans handslag.

Då höjde sig den gamle pelegrimens stämma: "Frid med den, som med frid kommer!"

Alla bäfvade tillbaka för den dofva rösten. Sjelfva Jarlen bleknade och tog ett steg tillbaka; men den gamle pelegrimen sköt kåpan ifrån

sitt hvita hufvud, och framträdde med blottadt ansigte, fästande på Birger ett par ögon, hvilka ålderdomen icke beröfvat sin skarpa blick. Högtidligt varnande, höjde han den hvita, skrynkliga handen och tillade, liksom fattad af en underbar ande: "Saul, Saul, hvi förföljer du mig?"

Jarlens väldiga gestalt skakades af en rysning. Känslan af ett bittert samvetsqval målade sig i hans ansigte, och han förmådde knappt framstamma: "Jag förföljer eder icke, högvördigste Fader!"

"Du, som så bittert besvek mig," återtog den gamle: "du, som så lömskt missbrukade din redligaste väns förtroende vid Herrevadsbro! Vill du störa den vandring till vår Frälsares graf, genom hvilken jag vill söka frid åt mitt samvete och kanhända äfven åt ditt?"

"Nej, nej!" sade Birger ifrigt: "ingen skall störa eder, fromme Fader! Måtte Gud gifva både eder och mig styrka att förgäta det förflutna. Jag för min del vill söka att försona det genom en rättvis och värdig regering af detta rike!"

"I hvad afsigt kommer du hit?" frågade den gamle ytterligare. "Kommer du åter med blod-

törstigt sinne och ett stolt hjerta? Du har satt din moders hufvud upprätt för evinnerlig tid, menar du? Men vet, att du kan icke förebygga, att så länge mer än en af din ätt återstår, skola de kifvas och dräpa hvarandra. Vill du börja oenigheten med broderstrid?"

"Högvördigaste Fader!" svarade Jarlen: "jag vet och erkänner att jag missbrukade edert förtroende, då jag tvärt emot edra löften och förklaringar lät gripa de förrädiska fränderna och gjuta deras brottsliga blod såsom ett offer åt fäderneslandet; men nöden hade ingen lag, och utan en sådan stränghet hade detta arma rike fortfarit att vara en blodig tummelplats för borgerliga strider. Men i denna stund kan ni lita derpå, högvördige Fader och Biskop, att, äfven utan eder varning, skulle åsynen af denna engel bevekt mitt hjerta!"

Han omfamnade rörd sin svägerska och fortfor: "Sköna Sigrid, jag måste afundas min broder! Hade han detta ogjordt och jag äfven," — han kastade en betydelsefull blick på sin gemål, — "så hade jag väl sjelf velat göra det. Men hvar är min broder?"

Sigrid, med ett himmelskt uttryck af glädje i sin uppsyn, gaf en vink åt en af tärnorna, som genast gick bort med trenne facklor. "Måtte Gud välsigna edert broderliga hjerta, ädle Svåger!" utbrast hon och knäppte sina händer tillsammans med en åtbörd, så behagfull och innerlig, att alla närvarande erforo en djup rörelse.

Då framträdde Furstinnan Ingeborg och gjorde en djup bugning för den sköna frun, och sade: "Jag lyckönskar eder, min Fränka, till edert giftermål!"

Äfven Fru Magnhild framträdde med samma högtidliga och kalla helsning.

Men Jungfru Richissa gick hastigt fram till Fru Sigrid, omfamnade henne hjertligt och hviskade: "Måtte Gud så visst förläna eder all lycka och välsignelse, som jag skall bedja honom af hjertat derom!"

Sigrids varma hjerta, som kände sig isadt vid de båda förra stolta damernas kalla helsning, rördes djupt af dessa vänliga ord från en obekant mun. "Gud belöne eder för denna ädla önskan, hulda Jungfru!" svarade hon.

De öfriga fruntimren framträdde derefter äfvenledes för att lyckönska den unga frun, medan

de trenne bröderna gingo något afsides och talade med den gamle pelegrimen.

Efter en liten stund inträdde Lagman Bengt och skyndade i sina bröders armar. Birger emottog honom med broderlig välvilja och sade: "Nu vet jag, att jag icke behöfver frukta Junker Carls fiendtliga anslag under den fromme Biskop Kohls pelegrimskåpa. Dina bönder, Broder, skola frigifvas denna natt."

"Junker Carl behöfver du icke frukta!" sade den gamle Biskopen i pelegrimskåpan. "Han har i en ärofull strid mot Litthauerna, i Korsherrarnes leder, funnit döden. Han ville icke fly, emedan han sade sig i sitt blod hafva ridderskapets lagar medfödda, och hans namn och minne skola lefva i vördnad och ära!"

"Gud hafve hans själ i himmelrik!" sade Jarlen: "men väl var att vi blefvo skilda åt!"

Lagman Bengt bugade sig derefter för sin svägerska, omfamnade sin syster och nedslog sitt öga för den milda blick, hvarmed Jungfru Richissa lyckönskade honom.

Alla gästerna satte sig till bords, och Birger fattade ett mjödhorn och sade: "Jag vill fira denna min broders högtidsdag med ett märkligt

beslut: Jag påminner mig min broder Bengts yttrande om våra lagar om qvinnorna. Det är orätt att ett kön, hvars skönhet kan så närma det till englarna, som vår svägerska, skall sakna all frihet och rätt. Hädanefter skall i Svea och Götha Landom qvinnan hafva arfsrätt, syster med broder. Ingen trälinna skall mera finnas, icke heller någon träl. Det är med denna nya lag jag vill dricka din skål, Broder Bengt, och din älskliga hustrus. Frid öfver eder och edert hus!"

"Guds frid och välsignelse öfver lagarna, som bereda öfverhetens och undersåtarnes väl!" sade en väldig stämma: det var Mululf Snyffelsons. "Så länge J, Herre Jarl, styrer redeliga och rättvist och lemnar oss vår urgamla frihet och våra sedvänjor i fred, skolen J finna i oss ett trofast och ädelt folk, som välsignar sina lagar och deras vårdare! Lefve vår unge Konung och hans Fader! Lefve våran redelige Lagman och hans unga Brud!"

Alla instämde i Jarlens och Bondens förenade skål.

Preis 1 2 fl. de Banco.